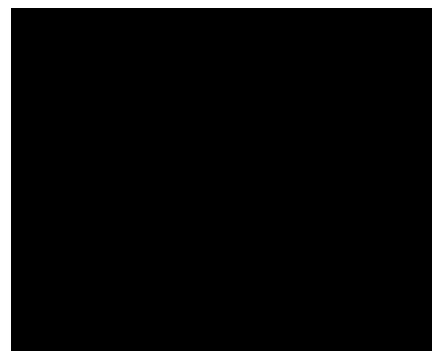

SPRÁVA O ČINNOSTI A HOSPODÁRENÍ za rok 2020

ŠTÁTNA VEDECKÁ KNIŽNICA V PREŠOVE

2021

Správa o činnosti a hospodárení za rok 2020

Organizácia: **Štátna vedecká knižnica v Prešove**

Rezort: **Ministerstvo kultúry SR**

Typ hospodárenia: **rozpočtová organizácia**

Miesto konania verejného odpočtu: **prezentačná miestnosť, Námestie mládeže 1**

Dátum a čas konania verejného odpočtu: **26. máj 2021 o 14.00 hod.**

Správa je zverejnená na adrese:

<https://www.culture.gov.sk/ministerstvo/organizacie-ministerstva/verejne-odpocety/verejne-odpocety-2020/>

Správa je na webovom sídle organizácie: www.svkpo.sk

Vypracovali: Valéria Závadská

Roman Čonka, Marcela Domenová, Valéria Ferková, Anna Hajníková,
Mária Halienová, Zuzana Pašmíková, Renáta Šmidová, Jana Vitališová

OBSAH

1. IDENTIFIKÁCIA ORGANIZÁCIE	7
2. ZHODNOTENIE ČINNOSTI ORGANIZÁCIE.....	8
2.1 Rozhodujúce činnosti knižnice	8
2.2 Akvizícia a spracovanie knižničného fondu	9
2.3 Ochrana knižničného fondu	13
2.4 Spracovanie historického knižničného fondu	14
2.5 Knižnično-informačné služby	17
2.6 Digitalizácia rómskej kultúry.....	20
2.7 Propagácia, prezentačná a edičná činnosť.....	30
2.8 Informačné a komunikačné technológie	34
3. KONTRAKT ORGANIZÁCIE S ÚSTREDNÝM ORGÁNOM A JEHO PLNENIE	36
3.1 Vyhodnotenie kontraktu	36
3.2 Prioritné projekty a ich vyhodnotenie	45
4. ROZPOČET ORGANIZÁCIE.....	46
4.1 Zhodnotenie plnenia záväzných ukazovateľov	47
4.2 Príjmy organizácie.....	48
4.3 Výdavky organizácie	49
4.4 Zhodnotenie plnenia kontraktu podľa činností	53
4.5 Finančné operácie.....	54
4.6 Samostatné účty	54
5. PROSTRIEDKY EURÓPSKEJ ÚNIE A NA SPOLUFINANCOVANIE.....	55
6. PERSONÁLNE OTÁZKY.....	56
6.1 Organizačná štruktúra.....	56
6.2 Stav zamestnancov	57
6.3 Priemerná mzda	57
6.4 Personálna politika, sociálna starostlivosť	58
6.5 Bezpečnosť a ochrana zdravia, požiarne ochrana	58
7. ZÁVER.....	59
Príloha č. 1 – Štatistika výkonov knižnice	61
Príloha č. 2 – Zhodnotenie výsledkov interných a externých kontrol a auditov	
vykonaných za obdobie roka 2020	62

Použité skratky

BOZP – bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci
CAIR – Centrálna aplikačná infraštruktúra a registratúra
DEKD – Dni európskeho kultúrneho dedičstva
DICRK – dokumentačno-informačné centrum rómskej kultúry
DKO – digitálny kultúrny objekt
EIZ – elektronické informačné zdroje
EK – ekonomická klasifikácia
HKD – historický knižničný dokument
HKF – historický knižničný fond
IA – investičná akcia
IKT – informačné a komunikačné technológie
IS – informačný systém
IVC – informačno-vedecké centrum
KF – knižničný fond
KIS – knižnično-informačný systém
KIS3G – knižnično-informačný systém 3. generácie
KH FF UPJŠ – Katedra histórie Filozofickej fakulty Univerzity Pavla Jozefa Šafárika
kn. j. – knižničná jednotka
MK SR – Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky
MVS, MMVS – medziknižničná výpožičná služba, medzinárodná medziknižničná výpožičná služba
NK ČR – Národní knihovna České republiky
NKÚ – Najvyšší kontrolný úrad SR
NOC – Národné osvetové centrum
NP DICRK – národný projekt Dokumentačno-informačné centrum rómskej kultúry
NR SR – Národná rada Slovenskej republiky
OASF – oddelenie akvizície a spracovania fondov
OEP – oddelenie ekonomiky a prevádzky
OHKF – oddelenie historických knižničných fondov
OIT – oddelenie informačných technológií
OKIS – oddelenie knižnično-informačných služieb
POIS PO2 – Operačný program Informatizácia spoločnosti, prioritná os 2
OOF – oddelenie ochrany fondov
OZ/o.z. – občianske združenie
RDA – Resource Description and Access (slov. katalogizačné pravidlá popisu zdrojov)
RFID – Radio Frequency IDentification (slov. rádiová frekvencná identifikácia)
SAK – Slovenská asociácia knižníc
SEM – Spoločenstvo evanjelickej mládeže
SNK – Slovenská národná knižnica v Martine
SNM – Slovenské národné múzeum v Bratislave
ŠR – štátny rozpočet
ŠVK – Štátna vedecká knižnica v Prešove
TSK – Týždeň slovenských knižníc
UK – Univerzita Komenského
UKB – Univerzitná knižnica v Bratislave
VVČ – vedeckovýskumná činnosť
ZŠ – Základná škola
zv. - zväzok

1. IDENTIFIKÁCIA ORGANIZÁCIE

Názov:	Štátna vedecká knižnica v Prešove
Sídlo:	Hlavná 99, 081 89 Prešov prevádzky: Námestie mládeže 1 (oddelenie knižnično-informačných služieb) Námestie mládeže 4 (dokumentačno-informačné centrum rómskej kultúry) Jilemnického 3/c (sklad knižničného fondu v prenájme)
Rezort/zriaďovateľ:	Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky
Dátum zriadenia:	1. september 1952 Rozhodnutie MK SR o vydaní zriaďovacej listiny č. MK-5893/2018-110/17023 zo dňa 1. 1. 2019
Forma hospodárenia:	štátna rozpočtová organizácia
Kontakt:	tel.: +421 51 245 1101 e-mail: kniznica@svkpo.gov.sk , URL: www.svkpo.sk www.portalsvk.sk
Štatutárny orgán:	Mgr. Valéria Závadská, riaditeľka

Členovia vedenia ŠVK:

Čonka Roman, Mgr. – vedúci dokumentačno-informačného centra rómskej kultúry
Domenová Marcela, doc., Mgr., PhD. – vedúca oddelenia historických knižničných fondov
Ferková Valéria, PhDr. – vedúca oddelenia knižnično-informačných služieb
Hajníková Anna, Ing. – vedúca oddelenia ekonomiky a prevádzky
Halienová Mária, Mgr. – vedúca oddelenia informačných technológií
Pašmíková Zuzana, PaedDr. – vedúca oddelenia akvizície a spracovania fondov
Vitališová Jana – vedúca oddelenia ochrany fondov

2. ZHODNOTENIE ČINNOSTI ORGANIZÁCIE

2.1 Rozhodujúce činnosti knižnice

Štátna vedecká knižnica v Prešove (ďalej len „knižnica“) plní verejné funkcie a realizuje verejnoprospešné činnosti v súlade so zriaďovacou listinou vydanou Rozhodnutím MK SR o vydaní úplného znenia zriaďovacej listiny Štátnej vedeckej knižnice v Prešove vydané Rozhodnutím MK SR o vydaní zriaďovacej listiny Štátnej vedeckej knižnice v Prešove č. MK 557/2002 zo dňa 01. apríla 2002.

Do zriaďovacej listiny sú premietnuté ustanovenia zákona NR SR č. 126/2015 Z. z. o knižniciach v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o knižniciach“), ktorý je základnou legislatívnou normou pre činnosť knižníc. To sa prejavuje plnením úloh pri zabezpečovaní prístupu k poznatkom a informáciám, pri podpore rozvoja vedy, výskumu a vzdelávania, v ochrane kultúrneho dedičstva a vytvorení optimálnych podmienok na jeho využívanie.

V súlade so zriaďovacou listinou knižnica vykonáva:

2.1.1 stále činnosti:

- a) akvizícia knižničného fondu z domácej i zahraničnej produkcie, ktorá sa realizuje všetkými hlavnými formami: nákupom, darom a výmenou,
- b) evidencia, spracovanie a uchovávanie dokumentov získaných ako povinné výtlačky,
- c) spracovanie všetkých druhov získaných dokumentov vytvorením bibliografických záznamov v KIS Virtua, tvorba autoritatívnych záznamov,
- d) dokumentácia rómskeho kultúrneho dedičstva, najmä jeho živých prejavov, ktorá zahŕňa ich spracovanie a sprístupňovanie v digitálnej podobe,
- e) ochrana knižničného fondu, zabezpečovanie knihárskych a konzervačných prác, starostlivosť o skladové priestory, uloženie a prisun dokumentov, revízia knižničného fondu,
- f) poskytovanie knižnično-informačných služieb v zmysle zákona o knižniciach v znení neskorších predpisov, prístup k externým informačným zdrojom, prístup na internet,
- g) správa a prevádzka informačných a komunikačných technológií ako nevyhnutná podpora prác v KIS Virtua a ekonomickom systéme SOFTIP a prác s rôznymi aplikáciami, zabezpečovanie bezpečnosti informačných systémov,
- h) riadiaca, ekonomická a kontrolná činnosť v spolupráci so systémom Štátnej pokladnice a plnenie úloh v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a požiarnej ochrany, zabezpečovanie ochrany osobných údajov,

2.1.2 dlhodobé činnosti:

- a) spolupráca pri budovaní spoločnej databázy knižníc používajúcich KIS Virtua,
- b) spoluúčasť na budovaní spoločnej databázy spracovaním rusínskej a ukrajinskej bibliografie na Slovensku,
- c) spracovanie starých tlačí z fondov knižnice, ale aj na území regiónu,
- d) vedecko-výskumná činnosť v oblasti dejín knižnej kultúry,
- e) digitalizácia hmotného a nehmotného kultúrneho dedičstva,
- f) príprava a realizácia strednodobých a dlhodobých prioritných projektov (2 a viac rokov),

2.1.3 krátkodobé činnosti:

- a) kultúrno-spoločenské a vzdelávacie aktivity pre verejnosť a aktivity na propagovanie ponúkaných služieb,
- b) príprava a realizácia krátkodobých (max. ročných) rozvojových projektov,
- c) realizácia odborných podujatí pre odbornú verejnosť a odbornú knihovnícku komunitu,
- d) edičná a publikačná činnosť.

Uvedené činnosti predstavujú základný rámec pracovnej náplne všetkých organizačných útvarov knižnice, avšak v rámci konkrétného rozpočtového roka sa môžu vyskytnúť aj činnosti a aktivity, ktoré v tomto výpočte nie sú zahrnuté, nie sú ani pravidelné a zväčša sú súčasťou projektov.

2.2 Akvizícia a spracovanie knižničného fondu

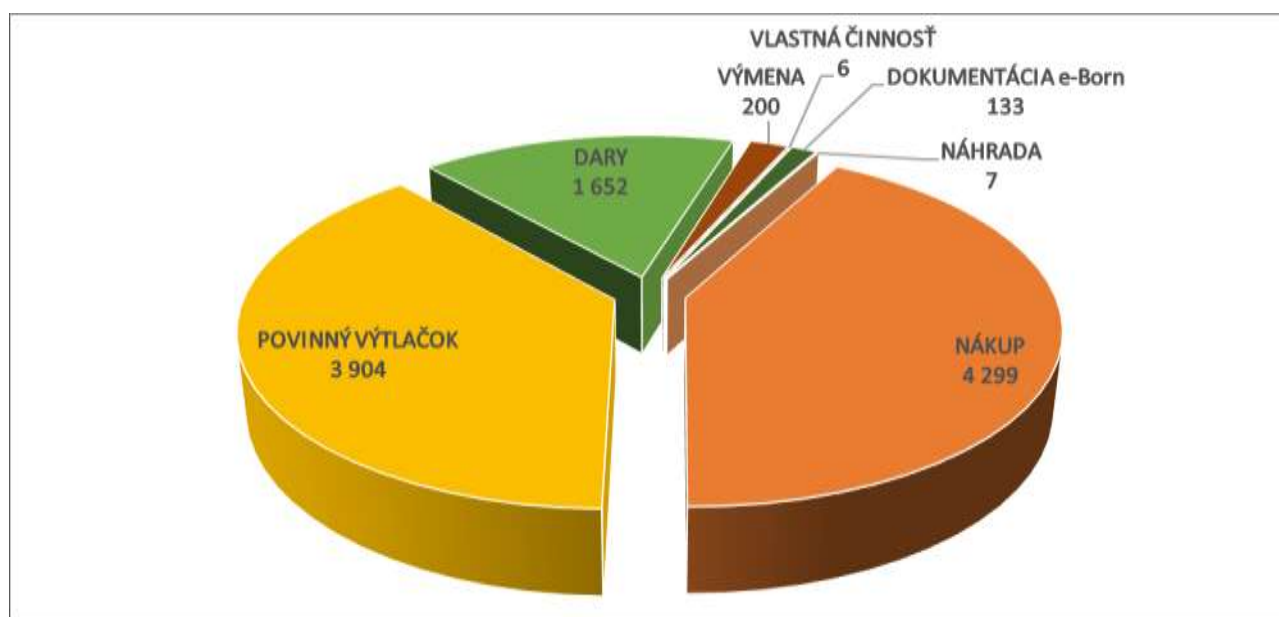
V zmysle organizačnej štruktúry za činnosti v oblasti doplňovania a spracovania získaných dokumentov zodpovedá OASF, ktoré realizuje odborné činnosti v oblasti doplňovania fondov, menného a vecného spracovania, akvizície a správy seriálov, analytického spracovania seriálov a verifikácie a adjustácie knižničného fondu.

K 31.12.2020 knižnica eviduje vo svojom knižničnom fonde **636 625 kn. j.** v celkovej hodnote **2 818 272,34 €**, a to hlavne domáce a zahraničné knihy a časopisy a v menšom objeme aj špeciálne audiovizuálne, elektronické a digitálne dokumenty a historické tlače.

Akvizícia knižničného fondu

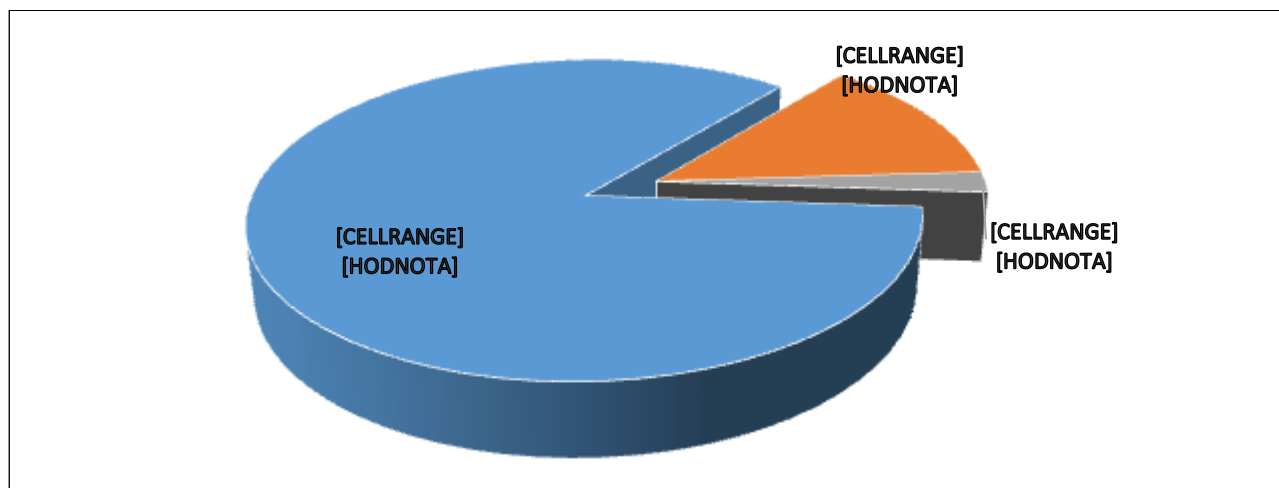
V roku 2020 sme do fondu knižnice zaradili **10 201 kn. j.**, ktoré sme získali tradičnými formami akvizície. Nákupom 4 299 kn. j., ako povinný výťahok sme nadobudli 3 904 kn. j., darom sme získali 1 652 kn. j. a formou výmeny dokumentov 200 kn. j.. Z vlastnej činnosti sme do fondu zaradili 6 kn. j. edičných titulov v printovej podobe a 133 digitálnych kultúrnych objektov, ktoré sú výsledkom práce dokumentačno-informačného centra rómskej kultúry. 7 kn. j. sme získali ako náhrady za stratené (nevrátené) dokumenty.

Graf 1 Akvizícia knižničného fondu v roku 2020 podľa spôsobu nadobudnutia v kn. j.

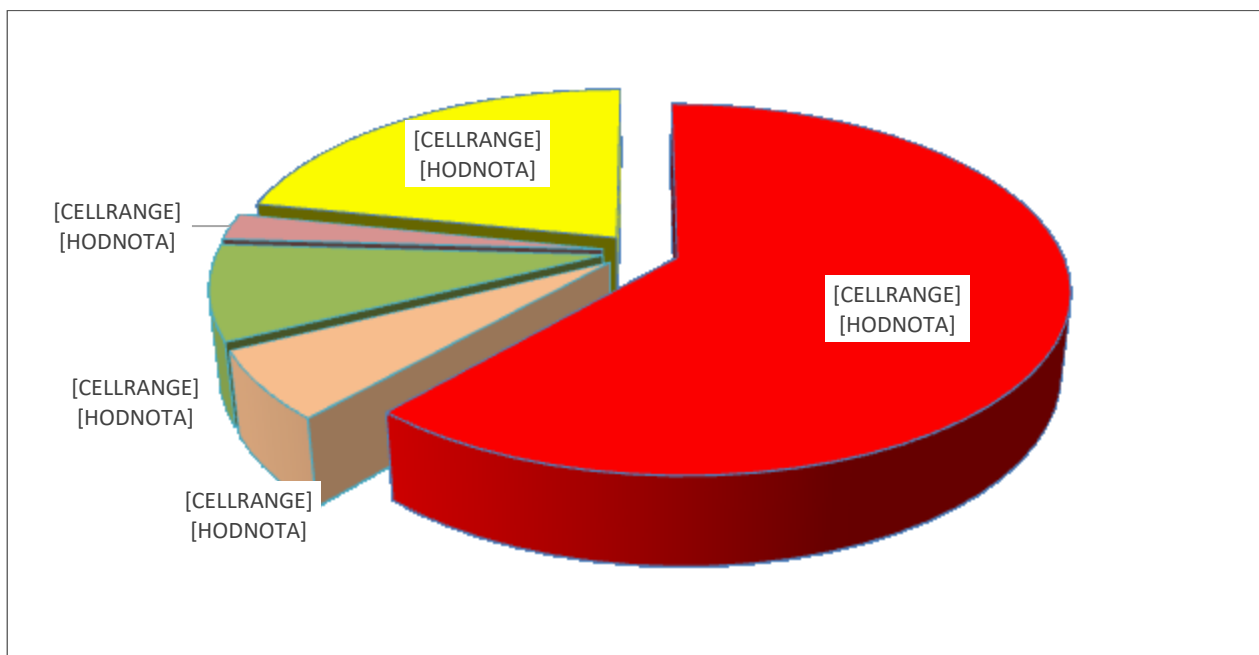

Druhovú skladbu knižničných jednotiek získaných do knižničného fondu v roku 2020 znázorňujú grafy č. 2 a 3.

Graf 2 Akvizícia knižničného fondu v roku 2020 podľa druhu dokumentu v kn. j.

Graf 3 Akvizícia špeciálnych dokumentov v roku 2020 v kn. j.

Nákup dokumentov

V roku 2020 sme zakúpili spolu **4 299 kn. j.** v celkovej hodnote **71 095,76 €**. Druhovú skladbu zakúpených dokumentov je nasledovná: knihy 4 169 kn. j., špeciálne dokumenty 24 kn. j. (z toho je 18 zahraničných elektronických kníh, 2 mapy a 4 elektronické dokumenty) a 106 seriálových titulov (z toho 77 zahraničných a 29 slovenských).

Návrh prioritného projektu *Nákup knižničných fondov na rok 2020* bol naším zriaďovateľom podporený sumou 10 000 €. Z rozpočtu knižnice sme na nákup dokumentov použili 61 095,76 €.

V roku 2020 sme rozšírili našu kolekciu elektronických kníh Cambridge e-books o 18 nových titulov v sume 5 862,00 €, a to z vedných oblastí história, lingvistika, literatúra, manažment, politika a medzinárodné vzťahy, filozofia, pedagogika, muzikológia a počítačová veda.

Vzhľadom na univerzálny charakter sa nákup orientuje na všetky vedné odbory, avšak so zreteľom na požiadavky svojich používateľov a na profiláciu knižnice je nákup dokumentov zameraný predovšetkým na spoločensko-vednú oblasť, hlavne na vedné odbory pedagogika, psychológia, filozofia, história, lingvistika, literatúra, ekonomika a právo. Vychádzajúc z predmetu činnosti knižnice je nákup zameraný aj na tituly vydané na Slovensku a to z týchto vedných oblastí: slavistika, ukrajinistika, rusinistika, romistika, knižná kultúra a dejiny knižnej kultúry. Knižničný fond je v širšom výbere dopĺňaný o študijnú literatúru zo študijných odborov prešovských vysokých škôl a to najmä z oblasti manažmentu, zdravotníctva, medicíny, ošetrovateľstva, sociálnej práce, športu, gréckokatolíckej a pravoslávnej teológie, náboženstva, cestovného ruchu a rozvoja podnikania. Na základe prieskumu využívania fondu sme z najviac žiadaných titulov zakúpili aj multiplikáty.

Nákup dokumentov vo finančnom vyjadrení, vrátane zdroja alokovaných finančných prostriedkov, prezentuje tabuľka 1.

Tabuľka 1 Hodnota zakúpených prírastkov v €

Ukazovateľ	rok 2018	rok 2019	rok 2020
knihy + špeciálne dokumenty	81 302,35	93 280,19	57 359,73
seriály	6 142,18	5 328,92	7 874,03
elektronické databázy + e-books	6 169,11	4 503,06	5 862,00
SPOLU, v tom:	93 613,64	103 112,17	71 095,76
- rozpočet bežných výdavkov	78 613,64	83 112,17	61 095,76
- prioritný projekt	15 000,00	20 000,00	10 000,00

Dary, výmena, náhrady, vlastná činnosť

Formou daru sme do fondu doplnili **1 652 kn. j.**, z toho 1 507 kníh, 130 seriálových ročníkov a 15 špeciálnych dokumentov. Od roku 2011 spracovávame priebežne dar od etnografa a slavistu profesora Mikuláša

Mušinku, v roku 2020 sme zaradili ďalších 103 kn. j. (96 kníh a 7 seriálových ročníkov) a za 10 rokov spracovávaní sme do fondu zaevidovali spolu už 17 379 kn. j..

Od roku 2018 spracovávame aj knižný dar od politológa Jána Hvaťa, ktorý knižnici daroval svoju celoživotnú zbierku ukrajiník. Počas svojej aktívnej činnosti sa venoval predovšetkým problematike hladomorov na Ukrajine v 20. storočí a takisto politickému vývoju Ukrajiny. V roku 2020 sme spracovali ďalších 721 kn. j. tejto zbierky (682 kníh a 39 seriálových ročníkov) a spolu sme zaevidovali už 1606 kn. j.

Prof. Irena Medňanská darovala knižnici literatúru z oblasti hudobnej vedy a muzikológie (32 kn. j.). Súčasťou tohto daru bol lexikón *Die Musik in Geschichte und Gegenwart*, pozostávajúci z vecnej časti a personálnej časti, spolu v 27 zväzkoch. JUDr. Adam Csukás daroval knihy z pozostalosti prof. Emila Funczika, profesora cirkevného práva a prvého dekana Slovenskej rímskokatolíckej bohosloveckej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave (18 kn. j. prevažne maďarskojazyčnej cirkevnoprávnej literatúry z konca 19. storočia a začiatku 20. storočia., z toho 12 kn. j. bolo zaradených do historického fondu ŠVK v Prešove). Z daru Krajskej knižnice P. O. Hviezdoslava v Prešove sme zaradili do knižničného fondu 130 kn. j. prevažne slovacík z obdobia do roku 1960, z toho 21 kn. j. sme zaradili do nášho historického fondu. Univerzitná knižnica Prešovskej univerzity v Prešove darovala 5 cudzojazyčných seriálových titulov z lingvistiky, slavistiky, sociológie, psychológie a astronómie (spolu 53 kn. j.).

V rámci výmeny a medzinárodnej výmeny dokumentov knižnica nadobudla **200 kn. j.**, a to 192 kníh a 8 titulov seriálov. Najvýznamnejším výmenným partnerom aj naďalej ostáva Slovanská knihovna Národní knihovny ČR v Prahe, ktorá nám v rámci medzinárodnej výmeny dokumentov zaslala 50 publikácií, z toho najväčšiu časť tvorili ukrajiniká, bielorusiká, poloniká a bohemiká. V roku 2020 sme nadviazali spoluprácu s ďalšími novými výmennými partnermi: Univerzitnou knižnicou Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Ústredným archívom Evanjelickej cirkvi augsburského vyznania v Bratislave, Univerzitnou knižnicou Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici a Knižnicou Ústavu slovenskej literatúry SAV a Ústavu svetovej literatúry SAV v Bratislave. Vďaka novým výmenným partnerom – akademickým knižniciam sme knižničný fond doplnili o odborné publikácie, ktoré boli vydávané na univerzitách v rámci rôznych projektov a z tohto dôvodu nie je možné ich nadobudnúť formou kúpy. Takto sme zaradili do fondu 58 kn. j. z produkcie UPJŠ v KE a 15 kn. j. z produkcie UMB v BB, z vedných odborov napr. právo, filozofia, pedagogika, história, o ktoré prejavujú študenti veľký záujem.

Výmenným partnerom zabezpečujeme nielen publikácie z vlastnej produkcie, ale aj vyžiadané konkrétne dokumenty iných vydavateľov. Realizácia výmeny tým predstavuje nápor na rozpočet a zároveň si vyžaduje zvýšené úsilie na akvizičnú činnosť pri obstarávaní jednotlivých titulov. Výmenným partnerom bolo odoslaných 87 dokumentov, z toho v rámci medzinárodnej výmeny dokumentov sme odoslali našim výmenným partnerom v Česku a Poľsku 10 publikácií.

V rámci vlastnej činnosti produkuje a ako súčasť knižničného fondu evidujeme digitálne kultúrne objekty, v roku 2020 bolo zaevidovaných v KIS Virtua **133 digitálnych kultúrnych objektov**. Ako náhrady za dokumenty stratené a nevrátené používateľmi knižnica získala **7 kn. j.**

Z vlastnej edičnej činnosti sme zaevidovali **6 kn. j.** v printovej podobe. Formou daru, výmeny a povinného výtlačku sme odoslali 99 publikácií z našej edičnej činnosti do 43 knižníc a inštitúcií na Slovensku, v Česku aj Poľsku. Najväčší záujem bol o najnovšie interdisciplinárne zborníky vydané v roku 2019: *Z dejín národnej kultúry Slovenska I.* (ed. Marcela Domenová) a *Liber – Verbum – Monumentumque II.* (ed. Marcela Domenová), ale aj o staršie tituly predovšetkým z dejín knižnej kultúry.

Povinný výtlačok

Knižnica je v zmysle zákona č. 217/1997 Z. z. o povinných výtlačkoch periodických publikácií, neperiodických publikácií a rozmnoženín audiovizuálnych diel v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o povinných výtlačkoch“) **oprávneným príjemcom povinného výtlačku**.

Dňa 21. júla 2020 nadobudla platnosť novela tohto zákona a knižnica už nemá nárok na všetky povinné výtlačky vydávané v náklade nad 500 kusov, má nárok výlučne na odborné periodické aj neperiodické publikácie. To má za následok viaceré zmeny. V prvom rade postupne dochádza ku kvantitatívnemu poklesu dochádzajúcich povinných výtlačkov (skutočný celoročný pokles uvidíme až v roku 2021), menia sa požiadavky na akvizíciu dokumentov – pri periodických dokumentoch musíme uskutočňovať najmä nákup denníkov a týždenníkov (čo zvyšuje nároky na finančné prostriedky), v prípade akvizície neperiodických dokumentov musíme upriamiť pozornosť aj na nákup tej časti knižnej produkcie, ktorá nespĺňa kritériá odborných publikácií, ale je o ňu u našich používateľov veľký záujem (bližšie popísané v časti o spracovaní knižničného fondu, napr. diela pôvodnej slovenskej tvorby, diela svetovej literatúry, detská literatúra, ktorá je žiadaná a využívaná učiteľmi materských a základných škôl, populárno-náučná literatúra ...). Táto zmena v akvizícii dokumentov si bude vyžadovať aj navýšenie množstva finančných prostriedkov určených na nákup.

Zmena zákona o povinných výtlačkoch spôsobila aj zvýšený počet urgencií nedodaných periodických a neperiodických publikácií. Keďže doposiaľ neexistuje žiaden legislatívny dokument definujúci odborné publikácie, sme nútení rešpektovať rozhodnutie samotných vydavateľov o tom, či vydávané publikácie považujú za odborné a zašlú nám ich alebo nie.

V roku 2020 sme do fondu zaradili celkovo **3 904 kn. j. povinných výtlačkov**, z toho 2 766 kn. j. neperiodických publikácií, 1 052 kn. j. periodických publikácií, 42 kn. j. nepravých seriálov (vrátane ročeniek, zborníkov, kalendárov a iných) a 44 kn. j. špeciálnych dokumentov.

Nasledujúca tabuľka porovnáva výkony v oblasti akvizície dosiahnuté v roku 2020 s predošlými dvoma rokmi.

Tabuľka 2 Akvizícia knižničného fondu v číslach (kn. j.)

Ukazovateľ	Skutočnosť 2018	Skutočnosť 2019	Skutočnosť 2020
Akvizícia celkom, z toho:	13 055	11 484	10 201
- knihy	11 143	9 994	8 642
- seriály	1 674	1 278	1 343
- špeciálne dokumenty, v tom:	238	212	216
- mapy, normy	101	85	47
- audio- a videodokumenty	15	4	5
- elektronické dokumenty	21	23	13
- e-books	6	19	18
- digitálne kultúrne objekty	90	81	133
Licencie k elektronickým databázam	5	0	0
Akvizícia celkom, z toho:	13 055	11 484	10 201
- nákup	5 668	5 370	4 299
- povinné výtlačky	4 841	4 131	3 904
- dary	2 106	1 632	1 652
- výmena	156	235	200
- digitálne kultúrne objekty	90	81	133
- náhrady za stratené dokumenty	24	7	7
- bezodplatný prevod	153	0	0
- vlastná edičná činnosť	17	28	6

Spracovanie knižničného fondu

V KIS Virtua bolo spracovaných **10 201 kn. j.**, z toho 8 642 kníh, 1 343 seriálov a 216 špeciálnych dokumentov. Z uvedených čísel je jasné, že neperiodické dokumenty (najmä tlačené knihy) bez ohľadu na formu akvizície, resp. spôsob získania tvoria najväčší počet z celkového prírastku. Spracovanie knižničného fondu bolo ovplyvnené odchodom 2 kolegyň na materskú dovolenku, pričom jedno z miest bolo pol roka neobsadené. Spracovanie v roku 2020 negatívne ovplyvnili aj epidemiologické opatrenia zamerané na šírenie COVID-19, v mesiaci marec bola knižnica zatvorená 2 týždne, v mesiaci apríl a takisto 2 týždne v mesiaci november sme pracovali v obmedzenom režime, tzn. prítomná v 1 kancelárii mohla byť len 1 osoba. Vykonávať home office bolo možné len na úseku analytického spracovania periodík a akvizície dokumentov. Proces akvizície, najmä nákup dokumentov bol v roku 2020 sťažený aj zavedením protipandemických opatrení. Knižná produkcia na slovenskom aj českom trhu výrazne kvantitatívne poklesla v mesiacoch marec až august, preto aj čerpanie prostriedkov na nákup dokumentov bolo z väčšej časti presunuté do druhej polovice roka. Akvizíciu výrazne zasiahol aj Zákon č. 198/2020 Z. z., ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony v súvislosti so zlepšovaním podnikateľského prostredia zasiahnutým opatreniami na zamedzenie šírenia nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19. Nadobudol účinnosť 21.7.2020 a novelizoval aj Zákon č. 212/1997 Z. z. o povinných výtlačkoch periodických publikácií, neperiodických publikácií a rozmnoženín audiovizuálnych diel a tým ŠVK v Prešove prestala mať legislatívny nárok na všetky neodborné periodické aj neperiodické publikácie. Problémom je, že neexistuje žiadny legislatívny rámec na definíciu odbornosti vydaných dokumentov, je to výlučne na rozhodnutí vydavateľa. Preto aj vymáhanie a urgovanie povinných výtlačkov je značne sťažené. O časť knižnej produkcie, ktorá je zadefinovaná ako neodborná, má naša knižnica záujem, jedná sa predovšetkým o pôvodnú slovenskú tvorbu, populárno-náučné publikácie pre deti, mládež a dospelých, detské knihy, ktoré sú využiteľné ako metodický materiál pre predprimárnu aj primárnu výuku, denná tlač, periodiká žiadané používateľmi v čítarni a pod. Práca akvizitára bola rozšírená o novú časť dokumentov, ktoré doteraz nebolo potrebné sledovať. Priamym dôsledkom je aj potreba vynakladania väčšieho objemu finančných prostriedkov určených na nákup dokumentov.

V KIS Virtua sme realizovali dennú evidenciu všetkých dochádzajúcich novín a časopisov ako aj spracovávanie zviazaných ročníkov. Zaevidovaných bolo 13 964 čísel dochádzajúcich periodík. Celkový prírastok **viazaných ročníkov novín a časopisov je 1 343 kn. j.** v 2 172 zväzkoch. V Súbornom katalógu

periodík, ktorý spravuje UKB, bolo redigovaných 10 bibliografických záznamov a 1 214 holdingových záznamov. Vytvorených bolo 55 nových holdingových záznamov.

Výsledkom činnosti dokumentačno-informačného centra rómskej kultúry sú digitálne kultúrne objekty, ktorých v roku 2020 bolo spracovaných a zaevidovaných do KIS Virtua v počte **133 digitálnych kultúrnych objektov**. Podrobnejšiu informáciu o ich spracovaní poskytuje podkapitola 2.6.

V súvislosti s jedinečným postavením v rámci Slovenska vo vzťahu k ukrajinskej a rusínskej menšine knižnica naďalej zabezpečuje **analytické spracovanie** (článkovú bibliografiu) **rusínskej a ukrajinskej periodickej tlače**, konkrétne titulov vydávaných menšinou Rusínov a Ukrajincov na Slovensku: Nove žyttja, Duklja, Veselka, Rusyn, NN info Rusín, Studium Carpato-Ruthenorum, Artos.

V roku 2020 sme analyticky spracovali aj 2 **zborníky vydané našou knižnicou** v roku 2019: *Liber – Verbum – Monumentumque II.: konfesionalita, duchovná a knižná kultúra v dejinách* / Ed. Marcela Domenová (29 bibl. záznamov) a *Z dejín národnej kultúry Slovenska I.: udalosti, osobnosti a pamiatky z obdobia formovania moderného slovenského národa* / Ed. Marcela Domenová (24 bibl. záznamov). Vecným spracovaním sa na tvorbe bibliografických záznamov týchto príspevkov podieľalo oddelenie OHKF.

Celkovo sme vytvorili **1 402 bibliografických záznamov článkov zo zborníkovej a časopiseckej literatúry**.

V roku 2020 sa 7 odborní zamestnanci knižnice (z oddelení OASF, OHKF a DICRK) zúčastnili série 4 on-line školení zameraných na tvorbu personálnych autorít vo formáte MARC21 podľa katalogizačných pravidiel RDA, školenia budú pokračovať aj v nasledujúcom roku.

Tabuľka 3 Spracovanie knižničných jednotiek v číslach

Ukazovateľ	Skutočnosť 2018	Skutočnosť 2019	Skutočnosť 2020
Katalogizácia menná, z toho:	13 055	11 484	10 201
- knihy	11 143	9 994	8 642
- periodiká	1 674	1 278	1 343
- špeciálne dokumenty, v tom:	238	212	216
- mapy, normy	101	85	47
- audio- a videodokumenty	15	4	5
- elektronické dokumenty	21	23	13
- e-books	6	19	18
- digitálne kultúrne objekty	90	81	133
Katalogizácia vecná	4 455	4 593	4 695
Analytické spracovanie seriálov, v tom:	1 504	1 518	1 402
- regionálne tituly	0	112	53
- rusínske a ukrajinské tituly	1 504	1 406	1 349

2.3 Ochrana knižničného fondu

Odborné činnosti súvisiace so starostlivosťou o knižničné fondy zabezpečuje OOF. Jeho hlavnou náplňou je denný prísun a odsun dokumentov zo skladov a ich dopravu do požičovne, do príručných knižníc študovní a jednotlivých oddelení, revízie knižničného fondu, prevádzka knihárskej dielne a starostlivosť o priestory skladov.

Prevádzka skladov a knihárskej dielne

Prenajatý sklad Virba, ktorý sa nachádza v priemyselnej zóne Prešova, je objekt, v ktorom je umiestnený celý knižničný fond. Kapacitne vyhovuje nielen umiestneniu knižničného fondu, ale vďaka mobilnému regálovému systému, zabudovanému do jednej časti objektu, ponúka dostatočnú skladovú rezervu na niekoľko rokov.

OOF je plne zapojený do práce v KIS Virtua, prostredníctvom ktorého sa zabezpečuje tlač používateľských požiadaviek priamo na oddelení, čo urýchľuje prácu a predovšetkým značne šetrí čas pri overovaní, či je žiadaný dokument požičaný. Tým sa podarilo do veľkej miery eliminovať problémy, ktoré vznikali pri žiadaných vypisovaných manuálne. V roku 2020 bolo **prijatých spolu 54 198 žiadaniek**.

Súčasťou KF je aj historický knižničný fond, ktorý spravuje OHKF. Ide o náš vlastný historický fond a historický fond Rehole piaristov, ktorý spravujeme na základe uzatvorenej zmluvy o spolupráci. OHKF priebežne zabezpečovalo aj všetky manipulačné práce súvisiace s výberom žiadaných titulov pre používateľov na prezenčné štúdium a s heuristikou pre účely vedecko-výskumnej činnosti a tiež realizovalo čiastkové revízie práce v spolupráci s OOF.

Činnosť knižárskej dielne bola zameraná hlavne na väzbu periodík, na malé aj väčšie opravy dokumentov a v minimálnej miere na väzbu interných materiálov a ďalšie kartonážne a rezačské práce pre potreby knižnice. Na tomto pracovisku sme realizovali kníhviazačské práce v počte **3 320 zv.**, z toho bolo zviazaných 1903 zv. seriálov, opravených 1 359 zv. poškodených dokumentov z knižničného fondu, zviazaných 27 zv. interných materiálov knižnice a 31 zv. boli menšie opravy dokumentov HKF. Externé kníhviazačské služby boli využité len v prípadoch zlatenia väzby niektorých časopiseckých titulov, a to v počte 145 zv. časopisov pre potreby príručnej knižnice študovne viazaných periodík, pretože na práce s tým spojené nemá knižnica vo vlastnej dielni dostatočné technické vybavenie.

Revízia knižničného fondu

Na úseku ochrany fondov bola v zmysle zákona o knižniciach, vyhlášky MK SR č. 201/2016 Z. z. o spôsobe vedenia odbornej evidencie, vyradovaní a revízii knižničného fondu v knižniciach a internej Smernice riaditeľky o evidencii, vyradovaní a revízii knižničného fondu v ŠVK v Prešove vykonaná pravidelná revízia knižničného fondu v počte **28 000** signatúr, t. j. **42 314** kn. j., z nich **305** kn. j. je nezvestných. Ukazovateľ revízie KF bol naplnený na **100 %**.

Súčasne s revíziou KF bol k revidovaným dokumentom priradený čiarový kód, ak v dokumente chýbal, a realizovalo sa čipovanie v počte **79 847** starších dokumentov KF.

V roku 2020 bolo na úseku ochrany fondov v rámci pasportizácie dokumentov HKF zrealizovaných spolu 70 bežných metrov (agenda bola vedená bez elektronickej verzie). Vzhľadom na pandemickú situáciu spojenú so šírením ochorenia COVID-19 bola časť plánovanej pasportizácie dokumentov presunutá na rok 2021 vrátane spracovania elektronickej verzie dokumentačnej časti.

Tabuľka 4 Činnosť OOF v číslach

Ukazovateľ	Skutočnosť 2018	Skutočnosť 2019	Skutočnosť 2020
Prijaté žiadanky spolu, v tom:	71 798	70 802	54 198
- z KIS Virtua	70 809	69 115	52 321
- na historické fondy	826	1 650	1 769
Knižárske práce, z toho:	2 985	3 277	3 320
- oprava dokumentov	916	1 133	1 359
- väzba novín a časopisov	2 010	2 069	1 903
- väzba interných materiálov	39	57	27
- opravy HKF	20	18	31

2.4 Spracovanie historického knižničného fondu

Hlavnou pracovnou náplňou OHKF je spracovanie historického knižničného fondu a starostlivosť oň v depozitoch, vrátane jeho revízie, ďalej poskytovanie služieb v študovniach, príprava a realizácia odborných podujatí a edičná a publikačná činnosť. S tým úzko súvisí aj vedecko-výskumná činnosť. Týmto agendám zodpovedajú tabuľka 5 Činnosť OHKF v číslach, v ktorej sú uvedené všetky dôležité ukazovatele a ich plnenie a grafy 4 a 5 s prehľadom využívania periodík v študovniach.

Na oddelení sme v roku 2020 realizovali práce s HKF vo viacerých rovinách. Kládli sme veľký dôraz najmä na spracovanie dokumentov z vlastného fondu a na spracovanie nových dokumentov nadobudnutých kúpou (najmä zo slovenských antikvariátov) a darom. Vedeckovýskumná činnosť sa odrazila v konferenčných, publikačných a edičných aktivitách zamestnancov, ktorí pre výskum použili aj zdroje z historických knižníc v meste a iných pamäťových inštitúcií. Súčasťou agendy všetkých zamestnancov útvaru bolo tiež poskytovanie knižnično-informačných služieb v dvoch študovniach OHKF – študovni starých tlačí a slovanskej študovni. V nich zabezpečovali sprístupňovanie vlastného HKF alebo historického fondu evanjelickej Kolegiálnej knižnice, publikácií jednotlivých slovanských národov. Kolegom z OKIS sa poskytovala súčinnosť najmä pri spracovaní rešeršných požiadaviek, služby MVS a realizovaní odborných exkurzií so zameraním na dejiny knižnej kultúry.

Okrem uvedených činností sa dbalo na adekvátnu starostlivosť o historické knižničné dokumenty, ich uloženie a ochranu. V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že odborní zamestnanci útvaru realizovali vo vlastnej réžii nielen manipulačné práce s HKF, čiže výber, založenie, revíziu, ale aj pasportizačné práce v depozitoch. Týmto aktivitami fond sprehľadnili, usporiadali a vytvorili aj priestorovú rezervu pre prípadnú ďalšiu akvizíciu HKF. Zároveň realizovali mechanickú očistu častí dokumentov HKF.

Všetky uvádzané práce realizovali 4,4 zamestnanci (prepočítaný stav, fyzický stav bol 5 zamestnancov). Zamestnanci OHKF sa zúčastnili 4 on-line školení organizovaných SNK k tvorbe personálnych autorít

s implementáciou pravidiel RDA. Prakticky plnili zadania a terminované úlohy, ktoré majú viesť k získaniu oprávnenia participovať na tvorbe autoritatívnych záznamov. Školenia budú pokračovať aj v roku 2021.

Počas roka bola zaškolená 1 zamestnankyňa zo strany OHKF prezenčne a zo strany SNK dištančne (kontrola kvality záznamov) pri metodike spracovania HKF vo formáte MARC 21 s implementáciou pravidiel RDA. S jednou zamestnankyňou bol k 31.12. 2020 ukončený pracovný pomer na dobu určitú.

Akvizícia, spracovanie HKF a vedecko-výskumná činnosť

Spracovanie HKF – starých tlačí bolo zaradené do agendy všetkých zamestnancov na OHKF podľa ich jazykových kompetencií a predispozícií, ako aj aktuálneho stavu rozpracovaných úloh zadefinovaných v kontrakte pre VVČ, kde sa OHKF zameralo na otázky jazyka, školstva, učebníc, zdravotníctva a osvetu, prameňov kresťanskej a knižnej kultúry. Spracované dokumenty možno rozdeliť na slovacikálne a inojazyčné, z ktorých dominovali germaniká, hungariká a bohemiká. Tematické hľadisko dokumentov bolo variabilné, rovnako ako ich proveniencia. Celkovo sa na OHKF spracovalo, resp. aj revidovalo a opravilo **759 záznamov dokumentov** (vlastný fond, akvizícia).

V rámci vecného spracovania **článkovej bibliografie** OHKF participovalo s OASF na spracovaní zborníkov vydaných ŠVK v roku 2019. Celkovo šlo v tomto roku o **59 bibliografických záznamov**.

Aktivity spojené s finalizáciou výberu a prípravy podkladov k **zaradeniu a vyhláseniu za HKD/HKF do tzv. 2. fázy HKF** (hoci sa na nich v rokoch 2016 – 2019 priebežne pracovalo) v roku 2020 stagnovali, a to pre dlhodobú PN zamestnanca, ktorý po návrate do pracovného výkonu realizoval ďalšie, prioritnejšie a termínované úlohy na rok 2020, ktoré boli na neho viazané. Uzavretie agendy predpokladáme v 1. štvrtroku 2021, kde sa problematika slavistických dokumentov uzavrie. Selektcia dokumentov pre potencionálnu 3. fázu HKF sa na OHKF prehodnotila a modifikovala. Zaradia sa do nej postupne v poslednej dobe získané tlače zo 16. – 17. storočia a tlače, ktoré predstavujú fragmenty šľachtických knižníc zachovaných vo fonde ŠVK, a ktoré je potrebné aj odborne spracovať a vyhodnotiť v horizonte nasledujúcich rokov.

Okrem vlastného HKF zamestnanci OHKF v rámci možností realizovali **výskum** v inštitúciách: Archív gréckokatolíckeho arcibiskupstva v Prešove, Štátny archív v Prešove, Kolegiálna knižnica v Prešove, Univerzitná knižnica v Prešove, Krajská knižnica P. O. Hviezdoslava v Prešove, Štátny archív Prešov – pracovisko Bardejov, Štátny archív v Prešove – špecializované pracovisko Spišský archív v Levoči, Arcidiecézny archív – Arcibiskupský úrad v Košiciach, Archív biskupského úradu, Spišská Kapitula. Iné prv plánované zámery, ako aj SC mimo SR sa pre pandemickú situáciu a s tým spojené opatrenia už nezrealizovali.

Účasť na **vedeckých konferenciách** sa zrealizovala v prezenčnej forme (hl. organizátor so sídlom v Prešove) a v dištančnej forme – v online priestore (napr. hl. organizátor Krakov). Odborní zamestnanci v roku 2020 vystúpili na viacerých konferenciách (9 referátov) na Slovensku aj v cudzine (Poľsko). Dve vedecké konferencie na pôde ŠVK, ktoré OHKF usporiadalo, garantovalo a kde malo aj aktívnu účasť, možno hodnotiť za úspešné z pohľadu odbornej časti – programu (dvojdňové rokovania) ako aj záujmu zo strany verejnosti (vyše 110 návštevníkov).

V rámci **edičnej činnosti** pracovalo OHKF na 2 publikáciách – zborník (1) a monografia (1). V rámci **publikačnej činnosti** boli vypublikované vedecké štúdie ako konferenčné i nekonferenčné výstupy celkovo v počte 9, vypublikovali sa kapitoly (2) vo vedeckej monografii, ale aj iné príspevky, a to články (1), správy (12), anotácie a recenzie (15). (bližšie v 2.7, 3.1.B)

Služby študovní

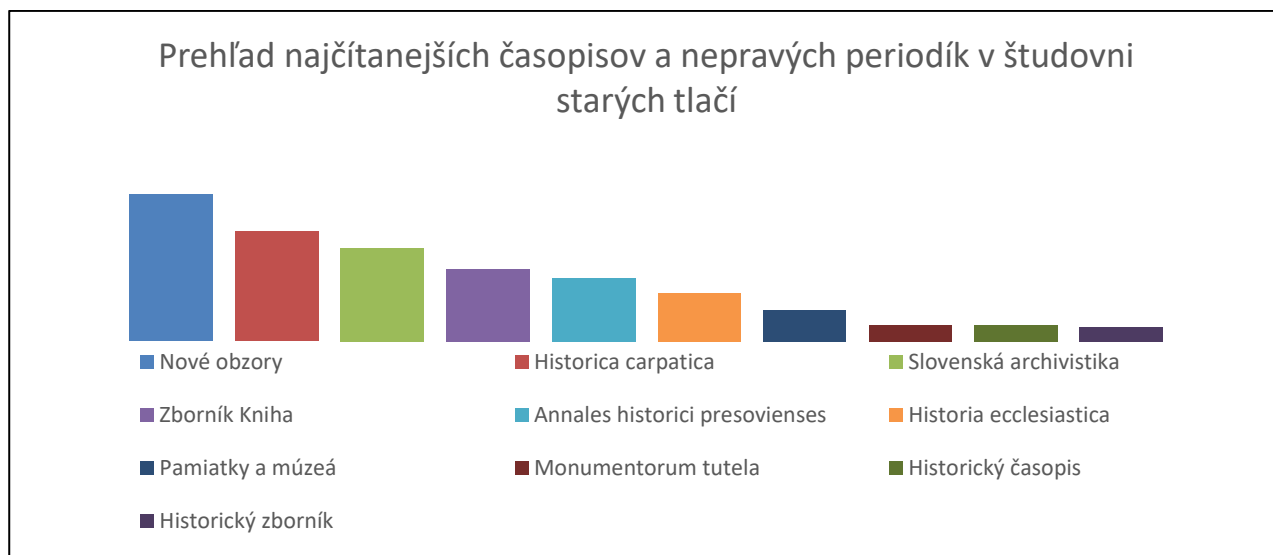
Aj v roku 2020 OHKF prevádzkovalo dve špecializované študovne: **slovanskú študovňu (SŠ) a študovňu starých tlačí (ŠST)**, ktoré sa nachádzajú fyzicky v jednom spoločnom priestore knižnice na Hlavnej ul. V študovniach mali používatelia k dispozícii 16 študijných miest a 3 počítačové stanice s pripojením na internet a k EIZ, rovnako, ako v predošlom roku mali k dispozícii aj 1 tlačiareň a 1 multifunkčné zariadenie, čítačku mikrofílmov.

Služby oboch študovní využilo **716 používateľov** (študovňa starých tlačí/ŠST – 550, slovanská študovňa/SŠ – 166), vrátane zahraničných návštevníkov (ČR). Na prezenčné štúdium bolo poskytnutých **2 575 kn. j.** najmä z fondu príručných knižníc študovní, vrátane starých tlačí a rukopisov (vydaných do roku 1918). Možno konštatovať, že na celkové služby (nielen) v študovni starých tlačí a v slovanskej študovni mala výrazný vplyv pandémie ochorenia COVID-19, ktorá opakovane zapríčinila obmedzenie služieb ŠVK v Prešove, vrátane prezenčných služieb ŠST a SŠ. Počas roka boli študovne zatvorené v kontexte protiepidemických opatrení marec – máj, október – december), čo sa odrazilo na citeľnom poklese prezenčných služieb (merateľné ukazovatele), keďže väčšina používateľov je navyše z akademického prostredia, resp. aj vo vyššom veku. Príčinou boli aj zmeny organizácie akademického roka predovšetkým zo strany Prešovskej

univerzity v Prešove – prechod na dištančnú formu výučby. Využívanie študovní zo strany vysokoškolských študentov bolo na veľmi nízkych merateľných ukazovateľoch, ale došlo k využívaniu služieb študovní zo strany bádateľov z vysokoškolského prostredia (a to i z cudziny), bádateľov v produktívnom i postproduktívnom veku. Preto sa pristúpilo k novým formám služieb počas zatvorenia knižnice/študovní pre verejnosť, ako skenovacie služby v zmysle autorského zákona.

Pri zhodnotení služieb v **ŠST** možno konštatovať, že z monografickej odbornej spisby bol v roku 2020 najväčší záujem o kategóriu slovenských dejín, v ktorej oproti minulosti zaznamenávame zvýšený záujem o parciálne otázky slovenských dejín, nie o všeobecne ladené publikácie. Slovenské dejiny sú nasledované kategóriou slovníky, encyklopédie, biografické lexikóny, mestom Prešov v rozličných kontextoch, ale i problematikou knižnej kultúry. Často využívané sú aj bibliografie, nasledované cirkevnými dejinami, v rámci ktorých sme zaznamenali záujem o katolícku cirkev (rímskokatolícku časť i gréckokatolícku časť) a tradične aj o protestantské cirkvi (s prevahou evanjelickej cirkvi augsburského vyznania). Medzi týmito kresťanskými denomináciami sme však oproti minulosti registrovali vyvážený záujem. V roku 2020 bol v rámci služieb rovnaký záujem i o edície prameňov i o pomocné vedy historické (v rámci tejto skupiny bol vyšší záujem o heraldiku, nasledovaný problematikou pomocných vied historických vo všeobecnosti, epigrafiu a numizmatiku). Problematika školstva i regiónu tvorila ďalšiu časť, o ktorú používatelia študovní prejavili záujem. Tento záujem môže byť motivovaný i prvou z konferencií, ktoré sa na pôde ŠVK v Prešove v roku 2020 realizovali. V danom roku sme evidovali aj záujem o odbornú literatúru spojenú s pamiatkami (sakrálna architektúra), osídlením (región východného Slovenska), ale i slovníkmi s prepojením na latinský, maďarský a nemecký jazyk.

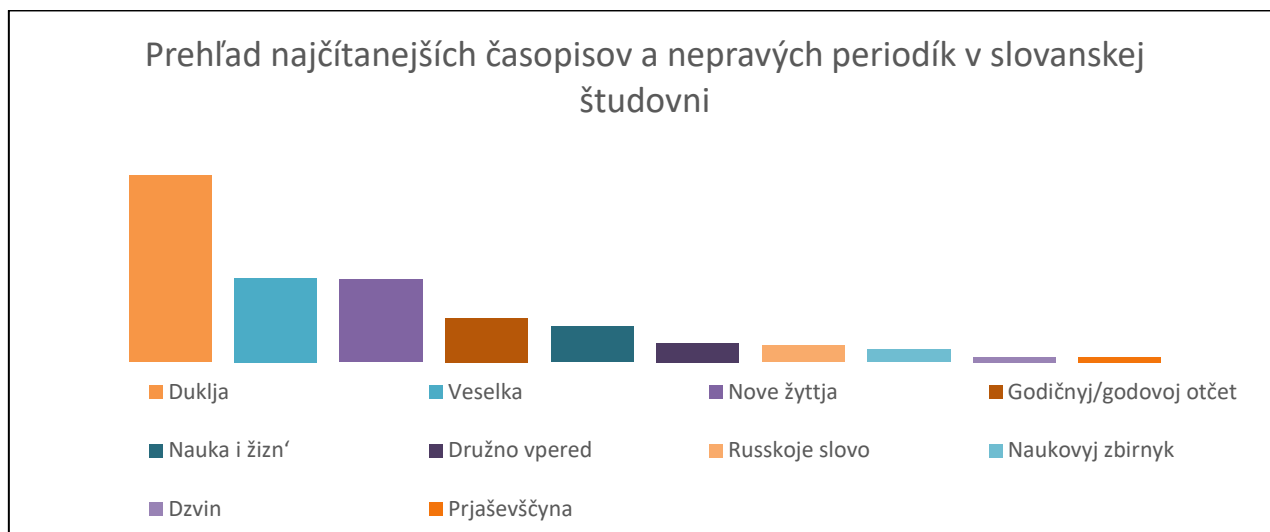
Graf 4 Prehľad využívania periodík v študovni starých tlačí

Medzi časopismi v **slovanskej študovni**, o ktoré bol najväčší záujem, evidujeme na prvých miestach časopisy spojené s národnostnými menšinami (ukrajinskou a rusínskou), konkrétne ide o literárny mesačník Duklja, na žiakov základných škôl orientovaný časopis Veselka, zaznamenali sme záujem aj o časopis Nove žyttja. K nepravým časopisom možno zaradiť výročné správy škôl, ktoré v slovanskej študovni zastupuje titul Godičnyj (godovoj) otčet s prepojením na prešovské menšinové školstvo. Ruský časopis popularizujúci vedecké poznatky Nauka i žizn' je, čo sa záujmu týka, nasledovaný periodikom slovenskej proveniencie reprezentujúcim národnostnú menšinu – Družno vpered. Zaregistrovali sme záujem aj o medzivojnové periodikum vychádzajúce na Slovensku – Russkoje slovo. K ďalším využívaným nepravým časopisom patrí Naukovyj zbirnyk (Vedecký zborník Múzea ukrajinskej kultúry vo Svidníku), ale i ukrajinský literárny mesačník Dzvin. Počet sledovaných titulov uzatvára opätovne periodikum vydávané v Prešove – Prjaševščyna. Z ďalšej odbornej literatúry možno spomenúť slovníkovú produkciu (s prepojením na slovenčinu), ukrajinistiku, v rámci ktorej bol záujem o otázky s prepojením na históriu. Záujem bol aj o využívanie dvojjazyčných a výkladových výkladových slovníkov (poľština, ruština, ukrajinčina), encyklopedické diela a literatúru (v prepojení na češtinu a slovenčinu).

Graf 5 Prehľad využívania periodík v slovanskej študovni

OHKF vybavilo **celkovo 1 769 žiadaniek** z historických fondov (ŠVK, ale aj iných historických knižníc – ako Kolegiálnej knižnice v Prešove), pre potreby výskumu, spracovania, štúdia, revízií, exkurzií i tvorby expozícií, výstav atď., vďaka čomu tento ukazovateľ nemal klesajúcu tendenciu.

V rámci služieb študovni OHKF poskytlo **2 400 faktografických a bibliografických informácií**. V rámci informačnej výchovy sa uskutočnili **4 exkurzie**. Z hľadiska záujemcov sa exkurzná činnosť poskytovala hlavne pre univerzitné prostredie. O vzdelávacie aktivity (Bibliografická hodinka, naučme sa rešeršovať), na rozdiel od exkurzií, v daných dvoch študovniach zo strany používateľov záujem nebol. Používatelia preferovali individuálne **konzultácie** ako používať online katalóg ŠVK, informovali sa o možnostiach a podmienkach štúdia a o poskytovaných službách ŠVK s dôrazom na historické a slavistické dokumenty.

Tabuľka 5 Činnosť OHKF v číslach

Ukazovateľ	Skutočnosť 2018	Skutočnosť 2019	Skutočnosť 2020
Spracovanie HKF	1 003	717	759
Služby študovni, v tom:			
- počet návštevníkov	1 285	1 146	716
- počet prezenčných výpožičiek	5 197	4 766	2 575
- počet poskytnutých informácií	7 549	6 557	2 400
- počet žiadaniek na HKF	826	1 650	1 769
Odborné podujatia:	15	23	11
- exkurzie	10	18	4
- konferencie, semináre, prednášky	2	1	2
- výstavy	2	2	3
- prezentácie	1	2	0
Edičná činnosť	3	2	2

2.5 Knižnično-informačné služby

Knižnica poskytuje knižnično-informačné služby verejnosti v zmysle zákona o knižniciach, kde v § 16 a 17 sú uvedené typy služieb a podmienky ich poskytovania.

V roku 2020 sme dosiahli počet **4 998** registrovaných používateľov, z toho 3 395 používateľov bolo nových používateľov a tých, ktorí si členstvo predĺžili. Počet aktívnych používateľov za rok 2020, teda tých, ktorí za kalendárny rok vykonali aspoň jednu transakciu, bol **3 676 používateľov**.

Knižnicu navštívilo spolu **305 700 návštevníkov**. Uvedené číslo zahŕňa návštevnosť:

- požičovne v počte **52 337 používateľov**,
- čítárne a študovni v počte **3 566 používateľov**,
- online katalógu knižnice **133 938 návštev**,

- d) webovej stránky **103 659 návštev**,
- e) portálu knižnice **7 088 návštev**,
- f) všetkých realizovaných podujatí **5 112 návštevníkov**.

Z uvedených údajov je jasné, že ukazovateľ návštevnosti tvorí **návštevnosť fyzických osôb** v priestoroch knižnice, t. j. návšteva požičovne, čítárne, študovní a podujatí (písm. a), b) a f)), a **virtuálna návštevnosť**, t. j. návšteva webovej stránky, online katalógu a portálu (písm. c), d) a e)). Práve virtuálne návštevy predstavujú veľkú časť z celkovej návštevnosti, pretože používaný knižnično-informačný systém umožňuje používateľom vykonávať rôzne transakcie (vyhľadávanie, objednávky dokumentov, rezervácie, prolongácie) bez fyzickej návštevy knižnice, z prostredia domova, školy, práce, čo je dnes bežný štandard a patrí to ku komfortu poskytovaných online služieb.

Absenčné výpožičné služby

Knižnica realizuje výpožičný proces v module výpožičky KIS Virtua, v rámci ktorého sme evidovali spolu **206 475 výpožičiek**. Z uvedeného celkového počtu bolo **172 721 absenčných** a počas celého roka bolo uskutočnených 109 034 prolongácií. Používatelia si mohli požičané dokumenty prolongovať 5x na dobu 30 dní v prípade, že požičané dokumenty neboli žiadané iným používateľom. Periodicitu výpožičiek u najviac žiadaných dokumentov sme operatívne obmedzili na výpožičnú dobu 2 týždne, čo kvitovali samotní používatelia, lebo sme dosiahli rýchlejší obrát výpožičiek.

Posledné výzvy na nevrátené dokumenty boli zaslané **68** používateľom, čo je o 37 výziev menej ako v roku 2019. Právnej zástupkyň knižnice sme postúpili na riešenie 2 výzvy na vymáhanie nevrátených výpožičiek, ktoré k 31.12.2020 neboli vybavené.

Posledné výzvy na úhradu dlžnej sumy sme zaslali 55 používateľom, ktorí síce vrátili všetky vypožičané dokumenty, ale neuhradili vzniknuté sankčné poplatky. 45 výziev boli ku koncu roka vybavených k spokojnosti knižnice, 10 výziev ostáva v riešení.

Prezenčné výpožičné služby

V roku 2020 bolo zrealizovaných **33 754 prezenčných výpožičiek** a prezenčné služby študovní a čítárne využilo v priebehu roka spolu 3 566 návštevníkov. Prezenčné služby boli poskytované v čítárni a študovniach:

- **čítareň, všeobecná študovňa, študovňa viazaných periodík**

V čítárni boli vystavené najnovšie čísla bežného ročníka **186** titulov časopisov a **12** titulov novín, ktoré sme priebežne obmieňali. Ostatné tituly sme sprístupňovali používateľom na požiadanie z blízkeho príručného skladu. Všeobecná študovňa poskytuje v rámci príručnej knižnice prístup ku knižným publikáciám z rôznych vedných odborov. Aj tieto dokumenty sme obmieňali a doplňovali priebežne podľa požiadaviek používateľov. Študovňa viazaných periodík poskytuje prístup k viazaným ročníkom odborných časopiseckých titulov najmä z humanitných a spoločenskovedných odborov.

V priestoroch čítárne a študovne viazaných periodík sme poskytovali prezenčné výpožičky viazaných periodík buď z príručnej knižnice študovne alebo sme ich na základe vytlačených žiadaní dovážali zo vzdialeného depozitu. Používatelia mali pre lepšiu orientáciu na webovej stránke knižnice k dispozícii *Zoznam časopisov a novín dochádzajúcich do ŠVK v Prešove* v elektronickej podobe.

V týchto priestoroch sme používateľom poskytovali prístup k EIZ, napr. k databázam GALE, Science Direct (v rámci neho Elsevier, Engineering Village), ďalej Emerald Insight, IET Digital Library, Sage Premiere, Springer, Wiley. V roku 2020 podpísali *Zmluvu o používaní adresára, tzv. používateľského konta na zabezpečenom serveri SNK v Martine a o využívaní služieb systému Naviga* **spolu 13 používateľia**, čo je o 7 viac ako v roku 2019. Od začiatku realizácie projektu k 31.12.2020 podpísalo zmluvy spolu 291 používateľov.

V čítárni mali používatelia k dispozícii 12 študijných miest, v študovni viazaných periodík 11 študijných miest a vo všeobecnej študovni 20 študijných miest a 3 počítačové stanice s pripojením na internet. Čítareň a obidve študovne vlni **navštívilo 2 578 používateľov**, z toho služby internetu využilo 715 používateľov, vyhotovených bolo 6 441 kópií. V týchto priestoroch bolo **realizovaných celkovo 7 384 prezenčných výpožičiek**, z toho 16 bolo prezenčných výpožičiek noriem a **poskytnutých 16 817 informácií** (z toho 6 805 bibliografických a 10 012 faktografických).

- **informačno-vedecké centrum (IVC)**

V IVC sme v roku 2020 zaznamenali značný pokles všetkých dosahovaných ukazovateľov, nakoľko sme otváracie hodiny obmedzili len na dopoludňajší čas. Dôvodom tohto obmedzenia bol na jednej strane nižší záujem o služby IVC, a na druhej strane chýbajúce personálne kapacity a s tým súvisiace organizačné zme-

ny, ktoré bolo nevyhnutné realizovať. Zamestnankyňa v IVC zodpovedá za tri hlavné agendy a popritom v kumulácii zabezpečuje aj poskytovanie služieb v centre. Prevažná časť služieb IVC však postupne prešla do kompetencie zamestnancov OKIS na Námestí mládeže 1 (rešeršná činnosť, uzatváranie zmlúv k vzdialenému prístupu prostredníctvom systému Naviga a príručný fond študovne, t. j. prezenčné služby). Aj napriek týmto skutočnostiam IVC v roku 2020 navštívilo **224** návštevníkov (z toho internet využilo 156 používateľov). Z celkového počtu poskytnutých informácií sa IVC podieľalo počtom **584 informácií** (z toho 282 bibliografických a 302 faktografických), pričom najviac požiadaviek na informácie sa týkalo informačných zdrojov a služieb knižnice a ich prístupnosti pre používateľov.

Počítačové stanice boli využívané predovšetkým z dôvodu bezplatného prístupu na internet na vyhľadávanie, na odosielanie on-line žiadaniek a realizáciu rezervácie kníh, vyhľadávanie v databázach, na prácu v textovom editore Microsoft Word a na prácu v tabuľkovom editore Microsoft Excel. Tieto stanice umožňujú tiež prístup ku grafickým programom ako je Microsoft Office PowerPoint, Microsoft Office Publisher, Microsoft Office Visio, Microsoft Expression Design a k mapám Európy v programe Ma20p-Microsoft MapPoint Europe.

V roku 2020 boli v IVC zrealizované 4 bibliografické hodinky, ktorých sa zúčastnilo 27 návštevníkov. Používateľom sme umožnili vrátenie absenčne vypožičaných dokumentov a budúcim používateľom sme poskytli možnosť aj v týchto priestoroch zaregistrovať sa do knižnice.

Knižnica prevádzkuje tri špecializované študovne – slovanskú študovňu, študovňu starých tlačí a študovňu romistiky. Informácie o činnosti týchto študovní a plnení ukazovateľov sú uvedené v podkapitole 2.4 Spracovanie historického knižničného fondu a v podkapitole 2.6 Digitalizácia rómskej kultúry.

Medziknižničná výpožičná služba (MVS), Medzinárodná medziknižničná výpožičná služba (MMVS)

Súčasťou výpožičných služieb sú medziknižničné výpožičné služby. Ich cieľom je sprostredkovať používateľom prístup k dokumentom, ktoré knižnica vo svojom fonde nemá, ale nachádzajú sa vo fondoch iných slovenských alebo zahraničných knižníc (MVS žiadajúca). Súčasne požičiava aj dokumenty, ktoré má vo vlastnom fonde a žiadajú ich iné knižnice pre svojich používateľov (MVS požiadaná).

• požiadaná MVS, MMVS

V rámci **MVS, MMVS požiadanej** bolo iným knižniciam poskytnutých **2 793 výpožičiek** (2 790 MVS a 3 MMVS), čo je pokles o 90 výpožičiek oproti predchádzajúcemu roku. Dôvodom tohto poklesu mohla byť aj skutočnosť, že sme predĺžili čas odosielania výpožičiek MVS. Referát MVS sa vo zvýšenej miere venoval konzultáciám kolegov z partnerských knižníc, aby dokumenty žiadali výhradne prostredníctvom online katalógu, dodržiavali pokyny ohľadne úplnosti údajov a aby dodržiavali dobu vrátenia vypožičaných dokumentov. Pokiaľ išlo o požiadavky na vyhotovenie kópií článkov, poskytli sme **2 214 kópií** (skenov), čo o 85 kópií viac ako v roku 2019. Vyhotovenie kópií skenovaním používateľa preferujú pred papierovými kópiami.

• žiadajúca MVS, MMVS

V rámci **žiadajúcej MVS a MMVS** bolo **kladne vybavených 480 požiadaviek** (medziročný pokles o 141 výpožičiek), pričom zo slovenských knižníc bolo zabezpečených spolu 453 výpožičiek MVS a zo zahraničných knižníc bolo kladne vybavených 27 požiadaviek, a to najmä z Česka, Nemecka a Poľska. Vlastným používateľom sme zabezpečili spolu **400 tlačených kópií**, čo je pokles oproti predchádzajúcemu roku o 6 %. Nevybavené ostali iba požiadavky, u ktorých používatelia nesúhlasili s poplatkom zahraničnej požičiavajúcej knižnice.

Aj napriek čiastočnému poklesu počtu požiadaviek o tlačené dokumenty, ale na druhej strane miernemu nárastu požiadaviek na skenované kópie, považujeme záujem o MVS za stabilizovaný v porovnaní s množstvom dokumentov dostupných v elektronickej podobe.

Rešeršné, informačné a reprografické služby

Uvedené služby zabezpečovali najmä zamestnanci OKIS, OHKF a DICRK v rámci služieb študovní, ale informácie poskytovali telefonicky či e-mailom aj zamestnanci iných útvarov.

Využitie **rešeršnej služby** nie je viazané na registráciu do knižnice, a keďže ide o platenú službu, môže ju využiť ktokoľvek, kto prejaví záujem. Objednávku je možné realizovať osobne, telefonicky alebo elektronicky. Osobná, príp. telefonická konzultácia k vypracovaniu rešerše je často nevyhnutná z dôvodu bližšej špecifikácie možných zdrojov k požadovanej téme. Dôvodom je snaha vyhľadať relevantné zdroje tak, aby ich mohol používateľ všetky využiť. Rozsah záznamov v rešerši je rôzny a odvíja sa od témy zadávanej objednávateľom rešerše, časového rozpätia rokov vydania, jazykovej požiadavky na zdroje, okamžitej dostupnosti a pod.. Knižnica na základe používateľských požiadaviek spracovala **338 rešerší**, čo predstavuje medziročný nárast o 51%, t. j. o 115 rešerší. V rámci nich bolo poskytnutých spolu 23 548 záznamov.

Súčasťou služieb knižnice je **poskytovanie informačných služieb** vo forme faktografických a bibliografických informácií, podaných ústnou alebo písomnou (emailovou) formou. Vlni bolo poskytnutých spolu **19 816 informácií**, z toho bolo 11 706 faktografických a 8 110 bibliografických. Najviac žiadané bibliografické informácie boli z oblasti ošetrovateľstva, špeciálnej pedagogiky, výchovy, prírodných vied, sociálnej práce, ekonomiky, religionistiky, medicíny, dejín, manažmentu, práva, kriminalistiky, umenia, filozofie, spoločenských a aplikovaných vied. Pri prepočte na 250 pracovných dní bolo denne poskytnutých priemerne 79 informácií, čo je o 11 viac ako v predchádzajúcom roku.

Súčasťou informačných služieb je online služba **Spýtajte sa knižnice**, v rámci ktorej majú možnosť používatelia položiť otázky z rôznych oblastí, na ktoré knižnica odpovedá najneskôr do 48 hodín. Prevažne sú to však otázky týkajúce sa knižnice, knižničného fondu, konkrétnych publikácií a pod. Vlni knižnica takto odpovedala na **145** otázok položených prostredníctvom uvedenej služby, čo je o 27 otázok viac ako v predchádzajúcom roku 2019. Jej cieľom je poskytovať informácie rôzneho charakteru, presnejšie je to uvedené v pokynoch na webovej stránke knižnice. Z možnosti položiť otázku sú vylúčené okrem iného najmä požiadavky na rešeršovanie, pretože objednávanie rešerš má svoje špecifiká a na tento účel slúži iný formulár knižnice.

Dotykový kiosk, umiestnený vo vstupnom vestibule OKIS, slúži na poskytovanie elektronických informácií, kde je možné si prehľadne prezerať a získavať informácie v rámci definovaných rubriek. Počas roka sme zaznamenali len pozitívny ohlas na tento spôsob informovania.

Knižnica umožňuje svojim používateľom využívať reprografické služby na vlastných aj prenajatých zariadeniach, ktoré sa nachádzajú v jednotlivých študovniach. V roku 2020 sme pre používateľov vyhotovili 8 649 papierových kópií a 7 189 fotokópií, čo je spolu 15 838 kópií.

Tabuľka 6 Činnosť OKIS v číslach

Ukazovateľ	Skutočnosť 2018	Skutočnosť 2019	Skutočnosť 2020
Registrovaní používatelia	5 684	5 472	4 998
Počet návštevníkov, v tom:	363 251	343 689	305 700
- požičovňa	68 171	69 095	52 337
- študovne	5 583	5 204	3 566
- OPAC, webstránka, portál	283 726	265 622	244 685
- podujatia	5 771	3 768	5 112
Výpožičky, v tom:	251 513	252 768	206 475
- absenčné	208 035	204 743	172 721
- prezenčné	43 478	48 025	33 754
MVS a MMVS spolu, v tom:	3 590	3 504	3 273
- MVS iným knižniciam	2 953	2 878	2 790
- MVS z iných knižníc	524	556	453
- MMVS z iných knižníc	83	65	27
- MMVS iným knižniciam	30	5	3
Podujatia pre používateľov, v tom:	174	158	103
- výstavy, prednášky, prezentácie, besedy	85	64	33
- výstavy nových kníh	46	45	42
- informačná výchova	40	45	19
Odborné podujatia pre knihovníkov	3	4	9

2.6 Digitalizácia rómskej kultúry

V roku 2020 sa národný projekt Dokumentačno-informačné centrum rómskej kultúry nachádzal v 6. roku trvalej udržateľnosti, ktorá musí byť garantovaná minimálne 5 rokov po finančnom ukončení projektu (od 16.06.2015).

Dokumentovanie rómskej kultúry Dokumentovanie prejavov rómskej kultúry začína mapovaním a identifikáciou rôznorodých prejavov rómskej kultúry v troch zadaných oblastiach: orálna história a literatúra, hudobné dedičstvo Rómov, vrátane divadelnej činnosti, a Rómovia a remeslá vrátane výtvarného umenia. Po analýze a selekcii zmapovaných informácií sa realizuje nahrávanie kultúrnych prejavov v teréne. Ťažisko činnosti DICRK je v spracovávaní nahrávok až do finálnej podoby, čiže vrátane popisných metadát, a ich sprístupnenie na prezentačnom portáli ŠVK a portáli Slovákiana. Hlavné typy digitálnych kultúrnych objektov (DKO) sú audiodokumenty, videodokumenty, skeny a fotografie. Špeciálnymi DKO boli v roku 2020 virtuálne prehliadky.

V roku 2020 sme pokračovali v prekladoch digitálnych kultúrnych objektov do slovenského, rómskeho a anglického jazyka. Obsah výstupov centra vo viacerých jazykoch sa dostáva k širšiemu publiku a nadobúda medzinárodný rozmer.

V roku 2020 bolo spracovaných 133 DKO. Ich prehľad je uvedený v tabuľke 8. Začiatkom roka 2020 bol schválený Plán hlavných úloh, ktorý bol z pohľadu DICRK členený na plán spracovania digitálnych kultúrnych objektov, plán nových nahrávaní, plán pravidelných podujatí, realizáciu prioritného projektu, realizáciu medzinárodného projektu a tvorbu virtuálnych prehliadok. V rámci bežnej činnosti sme mali plánované exkurzie, prednášky a besedy v priestoroch vlastnej prezentačnej miestnosti.

Realizácia plánu a pandémie koronavírusu

Napĺňanie plánu činností oddelenia bolo poznačené protiepidemickými opatreniami súvisiacimi s pandemiou koronavírusu. Opatrenia vlády ako vyhlásenie núdzového stavu, zákazu vychádzania, zákazu služobných ciest a zákazu realizácie kultúrnych podujatí do značnej miery ovplyvnili aj napĺňanie schváleného plánu.

Ešte pred pandemickými opatreniami sa nám podarilo pre deti v predškolskom a mladšom školskom veku z Komunitného centra v Kojaticiach pripraviť podujatie na tému Fašiangy (5. februára 2020). Fašiangy sú časom zábav, karnevalov, chodení v maskách po dedinách. A tak sme si rôzne masky ukázali, všimli si ich pestrosť. Po tom si každé z detí vyrobilo a vyfarbilo svoju masku. Aby sme deti motivovali, oboznámili sme ich s výtvarnými prácami ich rovesníkov z Jarovnic. Pestré a výrazne svojské práce žiakov, ktorých dlhoročne výtvarne vedie pedagóg Ján Sajko deti skutočne zaujali a inšpirovali. Čo sa prejavilo aj na jednotlivých dokončených maskách.

V súvislosti s opatreniami sme žiaľ od marca do decembra už nerealizovali besedy, prednášky a exkurzie pre verejnosť. Len čiastočne bol realizovaný plán nových nahrávaní, hlavne počas obdobia jún až september 2020, kedy boli protiepidemické opatrenia miernejšie. Neboli realizované ani pravidelné podujatia pre verejnosť.

Pandémia koronavírusu neovplyvnila prácu na hlavnej činnosti – spracovanie digitálnych kultúrnych objektov, realizáciu projektu tvorby dvoch virtuálnych prehliadok a prácu na tvorbe edičného titulu – monografie Eleny Lackovej, ktorú sme realizovali v rámci prioritného projektu podporeného MK SR.

Živé knihy

Súčasťou práce centra je od roku 2015 príprava a realizácie podujatí s názvom Živé knihy. Sú určené verejnosti a ich cieľom je predstavovať zaujímavých Rómov a ich príbehy ako živé knihy. Podujatia sa viažu k trom významným dňom – Svetovému dňu Rómov (apríl), Spomienke na obete rómskeho holokaustu (august) a Svetovému dňu rómskeho jazyka (november). Túto aktivitu sa nám podarilo realizovať len čiastočne.

Keďže opatrenia nedovoľovali možnosť realizovať podujatie pre verejnosť, rozhodli sme sa pre realizáciu živej knihy prostredníctvom Facebooku ŠVK. Podujatie s členmi kapely Lomnické čháve sme najprv nahrali a spracované video sme streamovali prostredníctvom sociálnej siete.

Ďalšie dve podujatia sme už nezrealizovali, keďže boli plánované na jeseň a v tom čase už platili prísne epidemické nariadenia, ktoré nedovoľovali zoskupovanie viac ako 6 ľudí v jednom priestore.

Obrázok 1 Lomnické čháve

Nové nahrávania

V rámci tejto činnosti nás pri naplňaní cieľov ovplyvnila pandémia koronavírusu. Aj napriek prísnyim opatreniam, ktoré na Slovensku trvali od marca do mája, neskôr od októbra do decembra, sme dokázali v našich priestoroch zaznamenať sedem rozhovorov v rámci oblasti spomienkového rozprávania.

Jedným z nich je rozhovor s rehoľnou sestrou Maristellou, občianskym menom Mária Kačová, z rádu Congregatio Jesu. Roky pomáha týraným ženám, matkám s deťmi aj bezdomovcom. Organizuje zbierky potravín, ošatenia a často je pre nich jediným človekom, ktorému sa zdôveria. Prešovčania ju poznajú aj ako organistku v konkatedrále sv. Mikuláša. V roku 2009 získala cenu mesta Prešov.

Ľudovít Petík sa narodil a vyrástol v Ražňanoch v okrese Sabinov. Pochádza z hudobníckej rodiny. Podľa názoru odborníkov bol jeho otec druhým najlepším huslistom hneď po Rinaldovi Olahovi v bývalom Československu. S manželkou vychoval 5 detí. Tri desaťročia pracoval ako vodič mestskej hromadnej dopravy v Prešove.

Elena Cinová, absolventka Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre, pracuje v Rómskom vzdelávacom centre (ROCEPO Prešov), ktoré je integrálnou súčasťou Metodicko-pedagogického centra v Prešove. Žije s rodinou v Brekove v okrese Humenné. Výrazne sa aktivizuje v rámci Únie rómskej telesnej výchovy a športu v rómskej osade Podskalka v Humennom. História Rómov sa zaoberá už vyše 25 rokov.

V ďalších rozhovoroch sme sa zamerali na hudobnú tradíciu v rodinách.

Podarilo sa nám zaznamenať aj dve divadelné predstavenia, ktoré sme realizovali ešte pred pandémiou v rámci medzinárodného projektu Rómske divadlo – tajné hodnoty najväčšej menšiny vo Vyšehradskom regióne. Išlo o monodrámu v maďarskom jazyku s názvom Chameleon girl a hudobnú rozprávku v českom a rómskom jazyku Čirikloro – alebo čo hovorí vtáčik.

V oblasti hudby sme zaznamenali špecifické skladby z regiónu stredného Slovenska s témou rómskeho holokaustu, ktoré nám odprezentovali členovia L'H Alexandra Daška.

Obrázok 2 Alexander Daško

Obrázok 3 Ľudovít Petik

Projekt V4

V roku 2019 sme sa zapojili ako partnerská organizácia do projektu s názvom Rómske divadlo – tajné hodnoty najväčšej menšiny vo Vyšehradskej regióne. V projekte boli zapojené mimovládne organizácie z Maďarska a Česka, cieľom projektu bola prezentácia rómskej divadelnej kultúry. Aktívna účasť na projekte sa začala na jeseň 2019 prípravou programu našej účasti v Maďarsku. V roku 2020 sme boli organizátormi podujatia na Slovensku.

V priestoroch Wave klubu v Prešove sme v dňoch 27. a 28. februára pripravili pre žiakov základných škôl a verejnosť dve divadelné predstavenia.

Prvým predstavením (27.2.2020) bola hudobná rozprávka s názvom Čirikloro – alebo čo hovorí vtáčik z dielne českého partnera Ara Art. Išlo o rozprávku, ktorá vznikla na motívy významnej romistky Mileny Hüb-schmannovej.

Druhým predstavením (28.2.2020) bola monodráma z dielne The Independent Theatre Hungary /Nezávislé divadlo Maďarska s názvom Chameleon girl. Išlo o príbeh rómskeho dievčaťa vyrastajúceho vo svete rodiny, školy, spoločnosti. Dievča so špeciálnymi schopnosťami dokáže čítať myšlienky a spomienky ľudí okolo seba. Nechce nasledovať príklad ostatných, rozhodne sa žiť svoj vlastný život. Príbeh superhrdinky vychádza zo skutočných príbehov rómskej mládeže a prostredia, z ktorého táto mládež pochádza.

V rámci podujatia sme pripravili a sprístupnili výstavu fotografií s názvom Tisíce tvárí rómskeho divadla – portréty hercov a ich dramatických postáv od Írska po Bulharsko, od Španielska po Rumunsko. Výstava sa uskutočnila v priestoroch Caraffovej väznice v Prešove 27. a 28. februára 2020.

Projekt mal podľa pôvodného harmonogramu pokračovať podujatím v Prahe, ktoré sa malo uskutočniť v máji 2020. Kvôli zlej pandemickej situácii sa podujatie preložilo na november. Žiaľ, prísne protiepidemické opatrenia nám nedovolili sa na podujatí zúčastniť. Podujatie sa preto uskutočnilo 2. novembra v online priestore českého partnera Ara Art. Pripravili sme online divadelné predstavenie monodrámy Róm z perinky v spolupráci s divadlom Actor pod vežou. Pod skončení predstavenia sa uskutočnila online diskusia o rómskom divadle a rómskej kultúre. Súčasťou podujatia bola aj výstava obrazov výtvarníka Jozefa Feča s názvom Neznáme farby osobností, ktorá bola vystavená v parku Tusarova v Prahe (8. až 21. november).

Poslednou aktivitou v rámci realizácie medzinárodného projektu bola tvorba desiatich portrétov svetových osobností, ktoré majú rómsky pôvod. Nové obrazy tak dopĺňajú pôvodných 13 portrétov svetových osobností, ktoré vznikli v roku 2015. Autorom výtvarných diel je výtvarník Jozef Fečo. Medzi portrétovanými osobnos-

ťami je Ján Cibula, Ján Berky-Mrenica, Rinaldo Oláh, Dezider Banga, Margita Reiznerová, Johann Wilhelm "Rukeli" Trollmann, Viera Bílá, Tera Fabianová, Cinka Panna, Katarina Taikon.

Obrázok 4 Divadelné predstavenie – Ara Art

Obrázok 5 Výstava fotografií

Virtuálne prehliadky

V roku 2020 sme zrealizovali dve virtuálne prehliadky. Prvou je prehliadka ôsmich pamätníkov obetí rómskeho holokaustu v rámci projektu Ma bisteren! Občianske združenie In Minorita sa venuje výskumu v oblasti rómskeho holokaustu na Slovensku od roku 2005. V partnerstve s Ministerstvom kultúry SR, Slovenským národným múzeom a Ústavom etnológie SAV pripravilo projekt Ma bisteren!, v rámci ktorého bolo v rokoch 2005-2007 osadených 8 pamätníkov a pamätných tabúl na území Slovenska.

Naším cieľom bolo v spolupráci s týmto občianskym združením zdokumentovať tieto pamätníky formou virtuálnych prehliadok, vytvoriť ku každému pamätníku textovú časť s informáciami o pamätníku, autorovi, osadení a historických udalostiach, ktoré sa viažu k jednotlivým pamätným miestam. Virtuálna prehliadka zachytáva miesto osadenia pamätníka a blízke okolie. Textová časť je v slovenskom, rómskom a anglickom jazyku. Súčasťou prehliadky je aj audio komentár v slovenskom jazyku. Návštevník môže symbolicky pri každom pamätníku zapáliť sviečku a položiť kvet.

Touto aktivitou sme zdôraznili informačný a hlavne vzdelávací rozmer. Do virtuálnej prehliadky sme zahrnuli aj kvízové otázky pre žiakov a študentov základných, stredných a vysokých škôl s cieľom zistiť, čo vedia/nevedia mladí ľudia o tejto téme. Virtuálna mapa by mala slúžiť aj ako učebná pomôcka vo vzdelávacom procese.

Druhou virtuálnou prehliadkou je kováčska dielňa Igora Radiča z Klenovca. Cieľom prehliadky bolo vo virtuálnej podobe zdokumentovať prácu a dielňu významného rómskeho kováča. Virtuálna prehliadka je v slovenskom, rómskom a anglickom jazyku, obsahuje popis jednotlivých nástrojov a výrobkov, videá o rómskom kováčstve a mapu. Súčasťou virtuálnej prehliadky je interaktívna hra a vzdelávací kvíz o rómskom kováčstve na Slovensku.

Žiaľ, protiepidemické opatrenia nám neumožnili na jeseň 2020 predstaviť túto virtuálnu prehliadku v spolupráci s Metodicko-pedagogickým centrom v Prešove pre učiteľov a riaditeľov základných a stredných škôl. Predstavenie virtuálnej prehliadky ako pomocnej učebnej pomôcky plánuje pre školy v roku 2021, avšak pri nepriaznivej epidemickej situácii plánujeme jej predstavenie online formou.

Obrázok 6 Virtuálna prehliadka - holokaust

Obrázok 7 Virtuálna prehliadku - Igor Radič

Obrázok 8 Virtuálna prehliadku - Igor Radič

Odborné podujatie Aktuálny stav rómskych štúdií

V roku 2019 sme začali s prípravou vlastných odborných podujatí. Prvým bolo podujatie s názvom Kultúra Rómov v digitálnom prostredí. V odborných podujatiach pre verejnosť sme plánovali pokračovať aj v roku 2020. Keďže epidemická situácia na Slovensku neumožňovala koncom roka realizovať podujatia pre verejnosť, rozhodli sme sa podujatie uskutočniť v online prostredí. Odborné podujatie s názvom Aktuálny stav rómskych štúdií v spolupráci s Ústavom rómskych štúdií Prešovskej univerzity v Prešove sa uskutočnilo 4. decembra prostredníctvom platformy Microsoft Teams. Na podujatí sa prezentovalo 12 príspevkov z oblasti vzdelávania, rómskeho jazyka a literatúry, regionálnych dejín, kultúry v digitálnom prostredí, divadla, televízie a rozhlasu. Postavenie rómskeho žiaka v školskom systéme SR prezentoval odborník na vzdelávanie PhDr. František Godla. Inkluzívne vzdelávanie v praxi predstavila v príspevku PaedDr. Viera Šándorová

z Metodicko-pedagogického centra v Prešove. Tému rómskeho jazyka a rómskej literatúry v príspevkoch predstavili Mgr. Jana Gáborová Kroková (DICRK) a Mgr. Lenka Goroľová z Prešovskej univerzity v Prešove. Výskum o Elene Lackovej prezentoval kultúrny antropológ Mgr. Alexander Mušínska Ph.D. z Ústavu rómskych štúdií Prešovskej univerzity v Prešove. V príspevku Rómske sídlisko Luník IX ako predmet vedeckého bádania sa predstavili Mgr. Ondrej Ficeri, PhD., Mgr. Klára Kohout, PhD., ktorí pôsobia v Spoločenskovednom ústave Slovenskej akadémie vied v Košiciach. Regionálnym dejinám sa v príspevkoch venovala PaedDr. Elena Cinová a Peter Kudráč. Tému rómskeho holokaustu v digitálnej podobe, ktorú ŠVK spracovala do virtuálnej prehliadky, predstavil vedúci DICRK Mgr. Roman Čonka. História Rómov vo vysielaní RTVS predstavila Mgr. Kristína Mojžišová, PhD., dramaturgička RTVS pre národnostné vysielanie. Tému rómskeho divadla sa venoval Mgr. Art. František Balog zo Šátneho divadla v Košiciach a študentka VŠMÚ Dis.art Dominika Badžová.

Podujatie bolo online dostupné prostredníctvom sociálnej siete Facebook ŠVK. Výstupom z tohto odborného podujatia bude zborník príspevkov v roku 2021.

Realizácia prioritného projektu

V rámci edičnej činnosti nám bol v roku 2020 schválený prioritný projekt z MKSR. Cieľom projektu bola príprava a vydanie monografie o živote a diele významnej rómskej spisovateľky Eleny Lackovej, ktorá by v roku 2021 oslávila nedežitých 100 rokov. Monografia obsahuje vedeckú štúdiu o živote a diele autorky, výber jej diel a bibliografiu jej publikovaných prác spojených s rómskymi novinami *Romano nevo ľil*. Naším zámerom bolo pripomenúť si okrúhle výročie narodenia Eleny Lackovej ako najvýznamnejšej predstaviteľky rómskej literatúry na Slovensku, život ktorej je neodmysliteľne spojený s Prešovom a okolitým regiónom.

Elena Lacková je najvýznamnejšia rómska spisovateľka, dramatička, autorka literatúry pre deti a mládež, novinárka a aktivistka na Slovensku, je autorkou celej rady kníh, článkov, analytických materiálov a jej miesto v dejinách Rómov na Slovensku je nezastupiteľné, je často citovaná. Doposiaľ nebolo v dostatočnej miere spracované jej dielo alebo bibliografia.

Cieľom knižnice a autora, kultúrneho antropológa Alexandra Mušínsku, bolo spracovanie prvej súhrnnej vedeckej publikácie diela tejto spisovateľky. Väčšina článkov a publikácií Eleny Lackovej je uverejnená v rôznych domácich a zahraničných časopisoch a zborníkoch, ktoré sú pre verejnosť málo dostupné. Všetky tieto materiály sa nachádzajú vo fondoch niekoľkých archívov, a preto spracovanie uvedenej témy si vyžadovalo prieskum archívnych fondov v Múzeu kultúry Rómov na Slovensku, ktoré je súčasťou Slovenského národného múzea v Martine, v Múzeu rómskej kultúry v Brne, fondov Krajského centra pre rómske otázky Prešov a združenia Jekhetane z Prešova, ktoré je vydavateľom najstaršieho rómskeho periodika na Slovensku – *Romano Nevo Lil*, na stránkach ktorého Elena Lacková často publikovala.

Vzhľadom na vysoký počet archívnych fondov inštitúcií na Slovensku a v Česku, ale aj na protiepidemické opatrenia súvisiace s koronavírusom, ktoré znemožnili cestovanie a uzatvorili inštitúcie na väčšiu časť roka, sa obsah monografie zameriaval na život Eleny Lackovej s novinami *Romano nevo ľil*. Obsahom monografie sú tri hlavné témy – životopis Eleny Lackovej, kompletná bibliografia E. Lackovej v novinách *Romano nevo ľil*, treťou témou je výber fulltextových článkov a diel zverejnených v novinách *Romano nevo ľil*.

Monografia bola vydaná v náklade 800 ks, k dispozícii je aj elektronická verzia na samostatnom USB nosiči.

Ambíciou centra je pokračovať v dokumentovaní diela E. Lackovej a pripraviť aj ďalšie ucelené celky o tejto rómskej spisovateľke v elektronickej podobe.

Elena Lacková I. (Život s novinami *Romano nevo ľil*). Autor: Alexander Mušínska. Prešov: ŠVK v Prešove, 2020. 224 s. ISBN 978-80-89914-67-7

Obrázok 9 Obálka knihy – Elena Lacková

I.

Služby študovne romistiky

Študovňa romistiky poskytuje priestor na **prezenčné výpožičky a štúdium dokumentov** pokrývajúcich široké spektrum romistickej literatúry z knižničného fondu. Fond študovne je postupne rozširovaný tak, aby ponúkal najnovšie publikácie a neustále sa aktualizoval.

V roku 2020 študovňu romistiky využilo **48** návštevníkov (z toho internet využili 22 používateľia). Z celkového počtu podaných informácií bolo v študovni poskytnutých 15 bibliografických informácií, 100 prezenčných výpožičiek, vyhotovených pre používateľov bolo vyhotovených 3 148 printových kópií a 2 051 skenov. V priestoroch študovne bolo uskutočnených 5 prednášok a 2 prezentácie. Všetky podujatia navštívilo spolu 4 340 (aj online) osôb. Bližšie informácie o jednotlivých podujatiach DICRK sú uvedené v podkapitole 2.7 Propagácia, prezentačná a edičná činnosť.

Tabuľka 7 Prehľad vytvorených DKO

P. č.	Autor/interpret	Názov DKO	Typ DKO	Kategória na portáli
1.	Šarlota Bottová	Tomáš Botlô	Kresba/3D OBJEKTY	výtvarné umenie
2.	Šarlota Bottová	Majk Spirit	Kresba/3D OBJEKTY	výtvarné umenie
3.	Šarlota Bottová	Babička	Kresba/3D OBJEKTY	výtvarné umenie
4.	Šarlota Bottová	Rihanna	Kresba/3D OBJEKTY	výtvarné umenie
5.	Šarlota Bottová	Tupac Amaru Shakur	Kresba/3D OBJEKTY	výtvarné umenie
6.	Šarlota Bottová	Joker	Kresba/3D OBJEKTY	výtvarné umenie
7.	Šarlota Bottová	Indka	Kresba/3D OBJEKTY	výtvarné umenie
8.	Šarlota Bottová	Jean Reno	Kresba/3D OBJEKTY	výtvarné umenie
9.	Šarlota Bottová	Rodina	Kresba/3D OBJEKTY	výtvarné umenie
10.	Šarlota Bottová	Patrik Vrbovský	Kresba/3D OBJEKTY	výtvarné umenie
11.	Šarlota Bottová	Jason Statham	Kresba/3D OBJEKTY	výtvarné umenie
12.	Šarlota Bottová	Starší muž	Kresba/3D OBJEKTY	výtvarné umenie
13.	Šarlota Bottová	Black	Kresba/3D OBJEKTY	výtvarné umenie
14.	Šarlota Bottová	Venom	Kresba/3D OBJEKTY	výtvarné umenie
15.	Šarlota Bottová	Zuzana Čaputová	Kresba/3D OBJEKTY	výtvarné umenie
16.	Đusi Band	Grigoras Dinicu: Pacsirta (Škovránok)	AUDIO	hudba
17.	Đusi Band	Čhajori romaňi (Dievčatko rómske)	AUDIO	hudba
18.	Đusi Band	Vittorio Monti: Czardas (Čardáš)	AUDIO	hudba
19.	Žaneta Štipáková, Jozef Ferko	Gelem, gelem	AUDIO	hudba
20.	Žaneta Štipáková, Jozef Ferko	Bare vešenca / Hlbokými lesmi	AUDIO	hudba
21.	Žaneta Štipáková, Jozef Ferko	Kaľi čerčeň / Temná Hviezda	AUDIO	hudba
22.	Žaneta Štipáková, Jozef Ferko	Roma Devlestar (Rómovia sú Božie deti)	AUDIO	hudba
23.	Roman Gorol	Oscar Wilde - Obraz Doriana Graya	AUDIO	dráma
24.	Zlatica Rusová	Paňeskeri kirajka	AUDIO	dráma
25.	Zlatica Rusová	Kráľovná vody	AUDIO	dráma
26.	Ondrej Gadžor	Ondrej Gadžor - Plastiky	VIDEO	remeslá
27.	Romathan	Romathan - Esencia hudby a spevu	VIDEO	hudba
28.	Igor Radič	Igor Radič - Kováč z Klenovca	VIDEO	remeslá
29.	Viliam Sarkózy	Viliam Sarkózy - Svetník	VIDEO	remeslá
30.	Romathan	Romathan - Tanečná esencia	VIDEO	tanec
31.	Divadlo inšpirované Kristom	DIK - Divadlo inšpirované Kristom - Koláčik	VIDEO	dráma
32.	Divadlo inšpirované Kristom	DIK - Divadlo inšpirované Kristom - Láska ako pes	VIDEO	dráma
33.	Divadlo inšpirované Kristom	DIK - Divadlo inšpirované Kristom - Júlia	VIDEO	dráma
34.	Divadlo inšpirované Kristom	DIK - Divadlo inšpirované Kristom - Rybári	VIDEO	dráma
35.	Divadlo inšpirované Kristom	DIK - Divadlo inšpirované Kristom - Televízor	VIDEO	dráma
36.	Arpád Farkaš	Dorian 01	AUDIO	hudba
37.	Arpád Farkaš	Dorian 02	AUDIO	hudba
38.	Arpád Farkaš	Dorian 03 - A Song for Angie (Pieseň pre Angie)	AUDIO	hudba
39.	Arpád Farkaš	Dorian 04	AUDIO	hudba
40.	Arpád Farkaš	Dorian 05	AUDIO	hudba

41.	Arpád Farkaš	Dorian 06	AUDIO	hudba
42.	Arpád Farkaš	Dorian 07	AUDIO	hudba
43.	Arpád Farkaš	Dorian 08	AUDIO	hudba
44.	Arpád Farkaš	Dorian 09	AUDIO	hudba
45.	Arpád Farkaš	Dorian 10	AUDIO	hudba
46.	Arpád Farkaš	Dorian 11	AUDIO	hudba
47.	Arpád Farkaš	Dorian 12	AUDIO	hudba
48.	Arpád Farkaš	Dorian 13	AUDIO	hudba
49.	Arpád Farkaš	Dorian 14	AUDIO	hudba
50.	Arpád Farkaš	Dorian 15	AUDIO	hudba
51.	František Godla	Kráľovná vody 1	AUDIO	hudba
52.	František Godla	Kráľovná vody 2	AUDIO	hudba
53.	František Godla	Kráľovná vody 3	AUDIO	hudba
54.	František Godla	Kráľovná vody 4	AUDIO	hudba
55.	František Godla	Kráľovná vody 5	AUDIO	hudba
56.	František Godla	Kráľovná vody 6	AUDIO	hudba
57.	ĽH Júliusa Bandyho	E ľofí guruvňori / Rysavá jalovica	AUDIO	hudba
58.	ĽH Júliusa Bandyho	E ľofí guruvňori 04 / Rysavá jalovica 04	AUDIO	hudba
59.	ĽH Júliusa Bandyho	E ľofí guruvňori 05 / Rysavá jalovica 05	AUDIO	hudba
60.	ĽH Júliusa Bandyho	E ľofí guruvňori 08 / Rysavá jalovica 08	AUDIO	hudba
61.	ĽH Júliusa Bandyho	E ľofí guruvňori 10 / Rysavá jalovica 10	AUDIO	hudba
62.	ĽH Júliusa Bandyho	E ľofí guruvňori 12 / Rysavá jalovica 12	AUDIO	hudba
63.	ĽH Júliusa Bandyho	E ľofí guruvňori 19 / Rysavá jalovica 19	AUDIO	hudba
64.	ĽH Júliusa Bandyho	E ľofí guruvňori 31 / Rysavá jalovica 31	AUDIO	hudba
65.	Roman Čonka	Roman Gorol	FOTOGRAFIA	vizuálne umenie
66.	Roman Čonka	Aneta Duždová	FOTOGRAFIA	vizuálne umenie
67.	Roman Čonka	Milan Godla	FOTOGRAFIA	vizuálne umenie
68.	Roman Čonka	Marián Balog	FOTOGRAFIA	vizuálne umenie
69.	Radka Repková	Emília Lovas	FOTOGRAFIA	vizuálne umenie
70.	Radka Repková	Tamás András Szegedi	FOTOGRAFIA	vizuálne umenie
71.	Sabrosa	Sabrosa - Namaren man	VIDEO	hudba
72.	Sabrosa	Sabrosa - Gefom mange pro Čechi	VIDEO	hudba
73.	Sabrosa	Sabrosa - Čhajori romaňi	VIDEO	hudba
74.	Sabrosa	Sabrosa - O bijav	VIDEO	hudba
75.	Sabrosa	Sabrosa - Čhajori romaňi	VIDEO	hudba
76.	Gypsy Kubánc	Gypsy Kubánc	VIDEO	hudba
77.	Anička Oláhová	Anička Oláhová	VIDEO	hudba
78.	Adam Bartosz	Muzeum Etnograficzne w Tarnowie	VIDEO	rozprávanie
79.	Vojtech a Boris Várad	Rezbári z Bretky	VIDEO	remeslá
80.	Roman Eštočák	Roman Eštočák	VIDEO	rozprávanie
81.	Igor Dužda	Igor Dužda	VIDEO	rozprávanie
82.	Arpád Farkaš	Arpád Farkaš Kvartet - koncert	VIDEO	hudba
83.	Gipsy Chipsey	Gipsy Chipsey	VIDEO	hudba
84.	Edita Kovářová	Edith	VIDEO	hudba
85.	Dáša Polláková	Dáša Polláková	VIDEO	hudba
86.	Barbora Botošová	Barbora Botošová - koncert ESTV	VIDEO	hudba
87.	Milo Suchomel	Milo Suchomel - Jazz in The City a hostia	VIDEO	hudba
88.	Sabrosa	Sabrosa	VIDEO	hudba
89.	Jozef Vidlička	Jozef Vidlička	VIDEO	rozprávanie
90.	Lukáš Jarka	Rezbári Čičava Lukáš Jarka	VIDEO	remeslá
91.	Olga Bodorová	Múzeum Rimavská Sobota	VIDEO	rozprávanie
92.	Jozef Patkaň	Jozef Patkaň	VIDEO	rozprávanie
93.	Jozef Fečo	Neznáme farby osobností	VIDEO	výtvarné umenie
94.	Ján Gorol	Rezbári Čičava Ján Gorol	VIDEO	remeslá
95.	Imrich Gorol	Rezbári Čičava Imrich Gorol	VIDEO	remeslá
96.	Juraj Gorol	Rezbári Čičava Juraj Gorol	VIDEO	remeslá
97.	Roman Čonka	Kríž	FOTOGRAFIA	vizuálne umenie
98.	Roman Čonka	Vták	FOTOGRAFIA	vizuálne umenie
99.	Roman Čonka	Klin klinom	FOTOGRAFIA	vizuálne umenie
100.	Radka Repková	Lomické chýve	FOTOGRAFIA	vizuálne umenie
101.	Radka Repková	Chameleónka	FOTOGRAFIA	vizuálne umenie
102.	Radka Repková	Emília Lovas	FOTOGRAFIA	vizuálne umenie
103.	Radka Repková	Tamás András Szegedi	FOTOGRAFIA	vizuálne umenie
104.	Radka Repková	Kamila Mitrášová	FOTOGRAFIA	vizuálne umenie
105.	Radka Repková	Ľudová hudba Štefana Cínu	FOTOGRAFIA	vizuálne umenie
106.	Radka Repková	Živé knihy - Ľofí paradička	FOTOGRAFIA	vizuálne umenie

107.	Jana Paľová	Romano jilo	FOTOGRAFIA	vizuálne umenie
108.	Marcel Mravec	Zaneta Štipáková	FOTOGRAFIA	vizuálne umenie
109.	Radka Repková	David Tíšer	FOTOGRAFIA	vizuálne umenie
110.	Radka Repková	Čirikloro alebo čo hovorí vtáčik	FOTOGRAFIA	vizuálne umenie
111.	Radka Repková	Pavčina Matiová	FOTOGRAFIA	vizuálne umenie
112.	Zdeněk Kovář	Barbora Rácová	FOTOGRAFIA	vizuálne umenie
113.	Zdeněk Kovář	Štefan Rác	FOTOGRAFIA	vizuálne umenie
114.	Zdeněk Kovář	Róbert Rigó	FOTOGRAFIA	vizuálne umenie
115.	Zdeněk Kovář	Dušan Barkóci	FOTOGRAFIA	vizuálne umenie
116.	Roman Čonka	Vladimír Sendrei	FOTOGRAFIA	vizuálne umenie
117.	Zdeněk Kovář	Márie Oláhová	FOTOGRAFIA	vizuálne umenie
118.	Zdeněk Kovář	Pavel Klinec	FOTOGRAFIA	vizuálne umenie
119.	Zdeněk Kovář	Jozef Patkaň	FOTOGRAFIA	vizuálne umenie
120.	Roman Čonka	Luna	FOTOGRAFIA	vizuálne umenie
121.	Radka Repková	L'H Alexandra Daška	FOTOGRAFIA	vizuálne umenie
122.	Roman Čonka	Ján Gorol'	FOTOGRAFIA	vizuálne umenie
123.	Roman Čonka	Imrich Gorol'	FOTOGRAFIA	vizuálne umenie
124.	Roman Čonka	Juraj Gorol'	FOTOGRAFIA	vizuálne umenie
125.	Roman Čonka	Lukáš Jarka	FOTOGRAFIA	vizuálne umenie
126.	Radka Repková	L'H Júliusa Bandyho	FOTOGRAFIA	vizuálne umenie
127.	Roman Čonka	Ivan Veselý	FOTOGRAFIA	vizuálne umenie
128.	Zdeněk Kovář	Marián Balog	FOTOGRAFIA	vizuálne umenie
129.	ZŠ Jarovnice	Skvelý huslista	Kresba/3D OBJEKTY	výtvarné umenie
130.	ZŠ Jarovnice	Roma (Gypsy) People	Kresba/3D OBJEKTY	výtvarné umenie
131.	ZŠ Jarovnice	In the kitchen	Kresba/3D OBJEKTY	výtvarné umenie
132.	ZŠ Jarovnice	Window	Kresba/3D OBJEKTY	výtvarné umenie
133.	ZŠ Jarovnice	Roma (Gypsy) blacksmith	Kresba/3D OBJEKTY	výtvarné umenie

2.7 Propagácia, prezentačná a edičná činnosť

Knižnica okrem výstupov odbornej činnosti prezentovala svoje fondy a služby aj prostredníctvom ďalších aktivít realizovaných pre laickú i odbornú verejnosť, a to od výstav, prednášok, prezentácií, exkurzií cez odborné podujatia, až po edičnú činnosť.

Kultúrno-spoločenské, odborné a vzdelávacie podujatia

V roku 2020 bolo uskutočnených spolu **103 podujatí**, v tom napr. bolo 17 výstav dokumentov z KF, 5 ostatných výstav, 11 prezentácií, prednášok a besied, 9 odborné podujatia a 42 výstav novej literatúry. Výstavy novej literatúry sa realizovali týždenne a predstavujú vlastne voľný prístup k najnovším prírastkom knižničného fondu. U používateľov majú stále veľmi pozitívny ohlas, nakoľko si môžu bez čakacej lehoty okamžite vybrať a požičať dokument, ktorý ich zaujme. V rámci realizácie vzdelávacích podujatí knižnica uskutočnila 5 exkurzií a 14 bibliografických hodínok, ktorých sa zúčastnilo 165 návštevníkov. Celková návštevnosť všetkých podujatí v knižnici v roku 2020 **bola 5 112 osôb**.

Tak ako každý rok aj v roku 2020 sme sa zapojili do aktivít celoslovenského podujatia Týždeň slovenských knižníc, ktorý organizuje Slovenská asociácia knižníc a konal sa v dňoch 02.-06.03.2020. Celoslovenské otvorenie sa uskutočnilo na Zvolenskom zámku vo Zvolene. Na pôde našej knižnice sme zrealizovali spolu 13 podujatí pre 386 návštevníkov. Za všetky uvádzame napr.:

- *Staré knihy v novom šate* – výstava, ktorej obsahom boli exkluzívne umenovedné moderné vydania rôznych titulov a faksimilných vydaní vzácných starých tlačí, ale aj výber z diel (napr. Leonardo, Michelangelo, Raffael, Caravaggio a i.) európskej proveniencie, edícií prameňov (slovenskej, uhorskej, českej, nemeckej i ukrajinskej proveniencie) z fondu knižnice. Cieľom bolo poukázať aj takouto formou na aktuálnu úlohu kníh ako nositeľa a sprostredkovateľa nielen odborných, vedeckých poznatkov, ale aj umeleckých, kultúrnych a duchovných hodnôt pre súčasné i nasledujúce generácie. Výstava bola pre záujem verejnosti predĺžená o jeden týždeň, no z dôvodu opatrení súvisiacich s pandémiou koronavírusu bola predčasne ukončená. (2. – 6. 3. 2020, predĺžená do 13. 3. 2020).;

Okrem aktivít počas TSK 2020 sme organizovali rôznorodé podujatia, ktorými sme chceli osloviť rozličné cieľové skupiny, napr.:

Medzi najnovšie formy prezentácie možno zaradiť aj rubriku *Minulosť známa neznáma* (facebooková stránka ŠVK), na ktorej OHKF participuje a e-shop, ktorý spravuje.

Okrem klasickej propagácie podujatí OHKF a ich obsahu v online priestore knižnice sme v roku 2020 vystúpili aj v mediálnom prostredí – rozhlase, a to:

1. RTVS, Rádio Devín, relácia: *Host' naladený na Devín*, termín: 17. 9. 2020, host' za ŠVK: M. Domenová (<https://www.rtvs.sk/radio/program?&date=2020-09-17>).
2. RTVS, Rádio Regina, relácia: *Našli sme v regióne...*, termín 3. 10. 2020 (reportáž o výstave Libri muti magistri sunt...), za ŠVK: G. Oľšavská, L. Němcová, M. Domenová (<https://www.rtvs.sk/radio/archiv/1673/1426434>).

Knižnica je pravidelne aktívnym organizátorom odborných podujatí, a to vedeckých konferencií najmä z oblasti výskumu dejín knižnej a duchovnej kultúry, ktoré každoročne tematicky venuje príslušným historickým medzníkom, výročiam či jubileám v tom-ktorom roku v duchu ekumenizmu a na interdisciplinárnej úrovni. Tieto podujatia garančne, organizačne a obsahovo zastrešuje OHKF. V roku 2020 uskutočnili:

vedecké konferencie:

- vedecká konferencia **Jazyk, učebnice a literatúra v dejinách Slovenska (školsko – knižná kultúra – osobnosti)** usporiadaná pri príležitosti Medzinárodného dňa materinského jazyka v rezorte kultúry (21. 2.) vo vzťahu k slovenskému jazyku i jazykom národnostných menšín, so snahou o zvyšovanie úrovne používania materinského jazyka a pripomenutie si súvisiacich historických udalostí, kodifikácií jazyka, školských reforiem a využitie učebníc či literárnych textov v procese vzdelávania a výchovy (20. – 21.02.2020),
- vedecká konferencia s medzinárodnou účasťou: **Pretiosa quam sit sanitas morbus docet... (osвета – zdravotníctvo – knižná kultúra – osobnosti)** usporiadaná pri príležitosti pripomenutia si 250. výročia úmrtia významnej osobnosti J. A. Raymana. Podujatie bolo zároveň v kontexte prebiehajúcej pandemickej situácie tematicky zamerané nielen na osobnosti, pamiatky knižnej kultúry k problematike zdravia, ale aj na dejiny zdravotníctva a medicíny, chorôb v dejinách, na osvetovú literatúru atď. (09. – 10.09.2020, počas Dní európskeho kultúrneho dedičstva 2020),

výstavy:

- odborná panelová výstava s expozíciou **Libri muti magistri sunt (učebnice, literatúra, školské a výročné správy v dejinách Prešova a Slovenska)** – odborná panelová výstava s expozíciou. Okrem dejinného exkurzu sa gros výstavy viazalo na prezentáciu ukážok pamiatok knižnej kultúry, učebníc, čítaniek, školských pomôcok, vzdelávacej a didaktickej literatúry či školských výročných správ zachovaných v historickom i bežnom fonde ŠVK, ŠVK v Prešove (18.09. – 18.12.2020, Dní európskeho kultúrneho dedičstva 2020),
- výstava súkromnej zbierky kníh **Od rydla po brko ... od tabuľky ku knihe (príbeh písma a Biblie)** od zberateľa Mgr. Michala Lapčáka (kazateľa Bratskej jednoty baptistov pôsobiaceho v Košiciach). Výstava knihy kníh – Biblie od najstarších vydání po súčasnosť (originály, faksimile), hmotných pamiatok spojených so vznikom písma, latinky a biblických textov, vzácných pergamenov, trojrozmerných artefaktov dokumentujúcich vznik a podobu písma na Blízkom východe až po obdobie rozmáhajúcej sa kníhtlače a národných jazykov v našom i európskom kultúrnom priestore, OKIS (23.09. – 25.09.2020, lektor: p. Lapčák v participácii OHKF, počas Dní európskeho kultúrneho dedičstva 2020).

Medzi novú aktivitu v rámci zviditeľňovania našej knižnice sme v závere roka 2020 pripravili pre našich používateľov online podujatie – **Adventné prekvapenie „KNIHA NA VIANOCE“**. Od 1. do 23. 12. 2020 zamestnanci knižnice denne prichádzali so zaujímavými tipmi knižných titulov, ktoré stručne prezentovali a ponúkali ich ako „**Tip na knihu**“. Okrem tipu na čítanie mohli používatelia denne vyhrať malý darček (napr. ročné členstvo zdarma, USB kľúč, prezentačné darčeky s logom knižnice – plátenná taška, hrnček, pero, záložka,...). 23. decembra používateľ našej knižnice s najväčším počtom vypožičaných dokumentov v roku 2020 vyhral najhodnotnejší dar, ktorým bola Pamätná kniha mesta Prešov v III. zväzkoch. Výhry používateľov veľmi potešili a v spätnej väzbe túto aktivitu vysoko oceňovali.

Edičná a publikačná činnosť

Súčasťou odborných činností v knižnici sú edičné a publikačné aktivity, prostredníctvom ktorých knižnica zverejňuje výsledky práce svojich odborných zamestnancov. V roku 2020 možno edičné aktivity rozdeliť do dvoch okruhov:

1. vydanie vlastných publikácií,
2. publikačná a prednášková činnosť odborných zamestnancov formou štúdií, článkov, materiálov v odborných periodikách, zborníkoch a aktívnej prezentácii na konferenciách, seminároch a pod.,

Kontinuálne spracovávanie edičných titulov aj v podobe výstupov z vedeckých konferencií usporiadaných knižnicou patrí medzi nosné aktivity, ktoré sú dominantne spojené s prezentáciou knižnice v rámci šírenia

vedeckovýskumných poznatkov, so sprístupnením pamiatok kultúrneho dedičstva, systematickým mapovaním písomných prameňov z oblasti knižnej kultúry a osobností nadregionálneho charakteru.

V rámci prvého okruhu edičných a publikačných aktivít knižnica v roku 2020 vydala tri publikácie – nekonferenčné zborníky (v tlačenej aj elektronickej podobe ako e-booky vo formáte pdf), keďže okrem príspevkov, ktoré zazneli na konferenciách v roku 2018 boli do nich zaradené aj iné štúdie a rubriky (Rozhlady/Úvahy Jubileá/Informácie, Kronika/Správy a Recenzie/Anotácie), a to:

1. *Liber – verbum – monumentumque III. (pramene konfesionality a kultúry v dejinách)* – zborník (Ed. Marcela Domenová)
2. *Soli Deo gloriam...: malé sakrálné stavby v okrese Sabinov* (Šimon Kačmár)

Druhý okruh predstavuje samostatná publikačná, prednášková a prezentačná činnosť odborných zamestnancov na konferenciách, kolokviách a seminároch. Odborní zamestnanci OHKF vystúpili na viacerých vedeckých konferenciách, podujatiach na Slovensku (Prešov, Martin) a v cudzine (Krakov), pričom gros bolo viazané na podujatia usporiadané samotnou ŠVK, a to menovite v zastúpení M. Čentéšová, M. Domenová, Š. Kačmár, L. Němcová, G. Olšavská (celkovo 9 referátov, z toho jeden v spoluautorstve), (viac v 3.1. B). Odborní zamestnanci iných útvarov sa prezentovali na podujatiach organizovaných knihovníckou komunitou. Jedným zo zamestnancov bola aj Mgr. Jana Gáborová Kroková (DICRK), ktorej príspevok *Od orálnej tradície Rómov k modernej rómskej knižnej tvorbe* zaznel na interdisciplinárnej vedeckej konferencii pri príležitosti dňa materinského jazyka pod názvom *Jazyk, učebnice a literatúra v dejinách Slovenska (školské - knižná kultúra – osobnosti)*.

3. *Elena Lacková I. (Život s novinami Romano nevo lil)*. Autor: Alexander Mušínska. Prešov: ŠVK v Prešove, 2020. 224 s. ISBN 978-80-89914-67-7

Publikačná činnosť DICRK

- *Romano džaniben* 1/2019, ISSN:1210-8545, History of Romani Literature (Sofiya Zahova)
- *Prešovske Rominiscencie*. Živá rómska kultúra v modernom digitálnom prostredí
- *Romano nevo lil* 8/2020, ISSN 1338–3027, Literárna tvorba Rómov nie je len o Rómoch

Domáca a zahraničná spolupráca

Najaktívnejšia spolupráca sa realizovala v oblasti knižnično-informačných služieb s knižnicami na Slovensku aj v zahraničí pri poskytovaní MVS a MMVS. Nezanedbateľná je tiež spolupráca s knižnicami formou členstva v profesijných združeniach, v ktorých má knižnica svoje zastúpenie: riaditeľka je členkou správnej rady SAK a dlhodobo je členkou redakčnej rady Bulletinu SAK, a vedúca OHKF Marcela Domenová je členkou krajského (PK SSKK prešovského kraja) a i celoslovenského výboru Spolku slovenských knihovníkov a knižníc.

Na úseku **výmeny dokumentov** pokračovala spolupráca s partnermi v zahraničí, a to s knižnicou Ústavu pro soudobé dějiny v Prahe, so Slovanskou knižnicou pri Národnej knižnici Českej republiky v Prahe, s knižnicou Ústavu mezinárodních vztahů v Prahe (Česko). Ďalšími výmennými partnermi boli Biblioteka Uniwersyteku Śląskiego v Katowiciach (Poľsko), Biblioteka Jagiellońska Uniwersytetu Jagiellońskiego v Krakove (Poľsko), Slovanská knihovna v Praze a Národní knihovna v Praze, Klementinum (Česko), Univerzitná knižnica Užhorodskej štátnej univerzity a Zakarpatská oblastná všeobecná vedecká knižnica v Užhorode (Ukrajina) a Národná knižnica v Minsku (Bielorusko). Spolupráca prebiehala na základe ponúk a dopytu knižnice a partnerských knižníc. Plodná spolupráca v tejto oblasti prebiehala aj medzi slovenskými knižnicami, a to hlavne s vedeckými knižnicami, knižnicami múzeí a vedeckých ústavov.

V rámci **výmeny informácií, účasti na prezentáciách ako aj odborných podujatiach** sme spolupracovali najmä s vysokými školami, múzeami, ale aj so spolkami, redakciami, knižnicami a médiami v oblasti slavistiky s dôrazom na rusinistiku a ukrajinistiku. Takými partnermi pre túto oblasť spolupráce už tradične boli Zväz Rusínov-Ukrajincov SR a regionálne pobočky, Rusínska obroda na Slovensku, Redakcia novín Nove žyttja, časopisu Duklja, časopisu Veselka, Info Rusyn, redakcia SNM – Múzeum rusínskej kultúry v Prešove, Spolok ukrajinských spisovateľov Slovenska, Spolok rusínskych spisovateľov Slovenska, Združenie inteligencie Rusínov Slovenska, Asociácia ukrajinistov Slovenska, Centrum ukrajinskej kultúry Prešov, SNM – Múzeum ukrajinskej kultúry vo Svidníku, Divadlo Alexandra Duchnoviča v Prešove, redakcia rusínskeho a ukrajinského vysielania Rozhlasu a televízie Slovenska v Košiciach, Inštitút rusínskeho jazyka a kultúry či Inštitút rusistiky, Inštitút ukrajinistiky a stredoeurópskych štúdií Filozofickej fakulty PU v Prešove, Spojená

škola Tarasa Ševčenka s vyučovacím jazykom ukrajinským v Prešove, SNK v Martine, regionálne knižnice Prešovského a Košického kraja až po obce so zmiešaným obyvateľstvom – rusínskym a ukrajinským, Koor-dinačný výbor reoptantov v Slovenskej republike o.z. v Prešove (Štefan Kruško), Hudobno-dramatický súbor T. Ševčenka v Bratislave.

V oblasti dokumentovania a prezentovania rómskej kultúry pokračujeme v spolupráci s nadáciami, zdru-ženiami, neziskovými organizáciami a inštitúciami, ktoré na svojich webových sídlach majú zverejnenú vlast-nú publikačnú činnosť (zborníky, štúdie, knihy, časopisy a pod.) s cieľom získať tento digitálny obsah, zve-rejniť ho na prezentačnom portáli knižnice a tieto elektronické zdroje aj trvalo uchovať.

Na základe zmluvy o spolupráci s organizáciou **Společenství Romů na Moravě / Romano jekhetaniben pre Morava** sme získali archív rómskych novín Romano hangos, ktoré sú vydávané v ČR. Bezplatne sme získali elektronický archív novín od roku 2000, ktorý bude zverejnený na www.portalsvk.sk. Tlačené ročníky Romano hangos doplnia študovňu romistiky.

So spoločnosťou **Slov Media Group s.r.o.** pokračujeme v spolupráci pri šírení ďalších 40 DKO, ktoré boli zaradené do vysielania regionálnych televízií. Nová zmluva o spolupráci nadobudla platnosť v máji 2020 a licencia na vysielanie je platná do konca apríla 2021. DKO budú vysielané prostredníctvom rómskej televízie TV Romana a lokálnych televízií TV Vega a TV Severka.

V rámci zahraničnej spolupráce na odbornej úrovni sa na OHKF pokračovalo v spolupráci s Uniwersytetom Pedagogicznym v Krakove (Poľsko), kde zamestnanci vystúpili v rámci jednej vedeckej konferencie s ná-zvom *W kręgu rodziny epok dawnych – rytmy życia, rytmy codzienności. pt. „Śmierć”*, a to 02.12.2020, kde zaznel referát *Triumphus in mortem – homiletyka, kazania pogrzebowe, wystąpienia oraz przemówienia wyb-ranych postaci XIX wieku*, príspevok prezentovaný L. Němcovou a G. Olšovskou. Ďalej sa udržiavala komu-nikácia so Slovenským inštitútom vo Varšave, Slovanskou knihovnou v Prahe, Národní knihovnou v Prahe, Zakarpatskou oblastnou všeobecnou vedeckou knižnicou v Užhorode a Országos Széchényi Könyvtár v Budapešti.

V rámci mapovania pamiatok či dejín knižnej kultúry OHKF spolupracovalo s pamäťovými a fondovými inšti-túciami, vedeckovýskumnými pracoviskami, vedeckými a akademickými knižnicami na Slovensku, čo sa odrazilo na konferenčnej a publikačnej činnosti, resp. aj vo forme pracovnej komunikácie, konzultácií a budovania kolegiálnych vzťahov pri výskume najmä regionálnych dejín, retrospektívnej bibliografie a dejín knižnej kultúry.

Pri realizácii odborných podujatí a špeciálnych DKO (virtuálne prehliadky) spolupracujeme s Metodicko-pedagogickým centrom v Prešove, Ústavom rómskych štúdií Prešovskej univerzity v Prešove, ale aj mimo-vládnyimi organizáciami, napr. združením In Minorita z Bratislavy.

V spolupráci s **redakciou RTVS** bol spracovaný príspevok o divadelných predstaveniach a výstave realizo-vanej ŠVK v rámci projektu Rómske divadlo – tajné hodnoty najväčšej menšiny vo Vyšehradskom regióne. Celá reportáž bola odvysielaná 27.02.2020 (dostupné tu: <https://www.rtvs.sk/televizia/archiv/13982/214868>). Realizácia projektu V4 bola prezentovaná aj v národnostnom magazíne Sam khere / Sme doma dňa 13.2.2020 (dostupné tu: <https://www.rtvs.sk/televizia/archiv/15332/216821#87>). V rámci správ z regiónov RTVS bola 27.10.2020 odvysielaná aj reportáž o virtuálnej prehliadke Ma bisteren! (dostupné tu: <https://www.rtvs.sk/televizia/archiv/3328/247312#682>).

2.8 Informačné a komunikačné technológie

Činnosť OIT presahuje rámec vlastného útvaru a je dôležitá pre všetky odborné práce realizované v knižnici. Zabezpečuje hardvérovú a softvérovú podporu a údržbu nevyhnutnú pre plynulú prevádzku knižnice. Na oddelení možno úlohy a odborné práce rozdeliť do 4 oblastí:

1. zabezpečovanie udržateľnosti NP DICRK vrátane virtuálneho sprístupňovania digitálneho obsahu (www.portalsvk.sk, Slovakiana);
2. správa a prevádzka ostatných IKT a IS v knižnici a ich servis, správa webového sídla a portálu;
3. zabezpečovanie grafických činností pre podujatia organizované ostatnými útvarmi knižnice a samotnú propagáciu knižnice;
4. realizácia prioritného rozvojového projektu.

Udržateľnosť NP DICRK

Národný projekt DICRK sa dostal do posledného roka udržateľnosti. Naďalej prebiehalo spracovanie audio, video a foto materiálov zozbieraných v predchádzajúcich rokoch do podoby finálnych digitálnych kultúrnych objektov ako aj zaznamenávanie nových DKO v teréne, ktoré však kvôli pandemickej situácii bolo značne obmedzené. Spracované objekty v prezentačnej podobe sú dostupné pre širokú verejnosť v 3 jazykových mutáciách (slovenskej, anglickej a rómskej) na portáli www.portalsvk.sk, kde sú neustále dopĺňané a aktualizované. Naďalej boli spracovávané aj analógové dokumenty skenovaním, ktoré sú tiež umiestňované na portáli. Zavedený systém kontroly DKO kurátorom metadát, ktorý pozostáva z trojfázovej kontroly objektov sa osvedčil a tak sme v ňom pokračovali aj v roku 2020. Pri DKO typu video sú v prvej fáze po zostrihaní a prepise textov kontrolované slovenské titulky. Po kontrole a oprave chýb sú postúpené externým prekladateľom na preklad do anglického a rómskeho jazyka. Po ukončení spracovania DKO knihovníckymi a technickými zamestnancami je realizovaná druhá fáza kontroly objektu, ktorá okrem iného zahŕňa aj kontrolu mennej konvencie a kontrolu metadát. Tejto druhej fáze podliehajú všetky typy objektov, nielen video. Po jej ukončení a oprave chýb je objekt zverejnený na portáli a zapísaný do KIS Virtua. Následne pristupujeme k tretej fáze kontroly a to kontrole na portáli a vo Virtue. Takto bola značne eliminovaná chybovosť pri spracovaní DKO.

Koncom roka bol upgradovaný OS, na ktorom je prevádzkovaný portál knižnice a redakčný systém na novú verziu. Po uplynutí testovacej prevádzky bude preklopený do produkčného prostredia.

Na základe Zmluvy o spolupráci medzi NOC a knižnicou boli pravidelne v mesačných intervaloch odosielané SIP balíky pre jednotlivé typy DKO v súlade s požiadavkami NOC na import do CAIR a na prezentáciu na Slovakiane. V roku 2020 bolo zaslaných do CAIR spolu 231 SIP balíkov.

Správa a prevádzka IKT a IS, webu a portálu

Pri bežnej knihovníckej činnosti knižnica využívala naďalej ako svoj základný knižničný softvér KIS Virtua. Softvérové zabezpečenie a údržba KIS Virtua bežali v rutínnej prevádzke, priebežne podľa potreby boli vytvárané, resp. aktualizované skripty na odhaľovanie chýb, napr. duplicitné záznamy holdingov, chyby v štruktúre prírastkových čísel a signatúr, využiteľnosti návratového automatu a pod. a pomocou existujúcich skriptov boli generované základné knižničné evidencie dokumentov (Prírastkový zoznam a Zoznam úbytkov). V súlade s platnou európskou a slovenskou legislatívou o ochrane osobných údajov boli vymazané údaje o používateľoch, ktorí nemali evidovanú nijakú aktivitu za posledné dva roky a voči knižnici nemali nijaké po dlžnosti. Po vymazaní z databázy používateľov boli následne skartované ich prihlášky používateľa. Pre vedúce OKIS a OEP boli zakúpené notebooky Lenovo ThinkPad T14. Na OASF boli vymenené 3 staré opotrebované a poruchové pracovné stanice pre zamestnancov za nové PC Dell Vostro, pre zamestnanca na OHKF zakúpený notebook Dell Inspiron s príslušenstvom a na OIT MacBook Air. V notebookoch zakúpených z NP DICRK bolo potrebné vymeniť batérie a k notebookom na OHKF doplniť sieťové adaptéry. Do zrekonštruovanej čítárne na Hlavnej ul. bol zakúpený mini PC Lenovo TC 720q, ktorý budú využívať používatelia na štúdium periodickej tlače z online zdrojov. Do tejto čítárne bolo zakúpené a nainštalované aj sieťové multifunkčné zariadenie Xerox VersaLink C7025 pre používateľov aj zamestnancov a UPS APC Smart SMT1500 na zabezpečenie prevádzky bez výpadkov napätia.

V čase zatvorenia knižnice pre verejnosť vznikol časový priestor pre zamestnancov na čipovanie dokumentov v sklade vo väčšom rozsahu, preto bolo potrebné zakúpiť ďalšie RFID etikety v počte 50000 ks. Epidemiologická situácia si vyžiadala aj novú formu komunikácie medzi zamestnancami, ktorá sa musela preniesť do online priestoru. Vyžiadalo si to zakúpenie 8 ks kamier s mikrofónom pre vedúcich jednotlivých oddelení a riaditeľku knižnice na elektronické pracovné porady a nainštalovanie platformy MS Teams na túto online komunikáciu. Okrem pracovných porád bola využitá aj na odbornú konferenciu, ktorú organizovalo DICRK.

Samozrejmosťou je výmena pokazených a opotrebovaných vstupno-výstupných zariadení ako sú klávesnice, myši, monitory a pod. Priebežne bola realizovaná aj výmena opotrebovaných batérií v UPS, ktoré zabezpečujú prevádzku pracovných staníc pri výpadku elektrického napätia, údržba sieťovej infraštruktúry, dátových úložísk a serverov, aktualizácia firmvéru týchto zariadení a potrebné profylaktické prehliadky a revízie zariadení. Počas roka boli realizované pravidelné ročné profylaktické prehliadky motorgenerátora, UPS a klimatizácií vo všetkých serverovniach. Bola realizovaná oprava predohrevu motorgenerátora. Koncom roka bol zakúpený maintenance na technické zariadenia, ktorým uplynula záruka a ich bezporuchový chod je potrebný pre zabezpečenie plynulej prevádzky knižnice. Ide o aktívne sieťové prvky Cisco, servery, diskové pole a páskovú knižnicu IBM. Priebežne sa riešili problémy s elektronickou poštou, aplikačným softvérom, výpadkami siete alebo celkovým používaním počítačov a tlačiarň.

Internetové pripojenie v knižnici realizuje firma SWAN s.r.o., ktorá je centrálnym poskytovateľom internetových služieb pre organizácie pod zriaďovateľskou pôsobnosťou MKSR. Počas roka bolo zaznamenaných viacero výpadkov pripojenia na internet v uzle MINKU032 na ul. Jilemnického, ktoré sa kumulovali v závere roka. Keďže ide o DSL pripojenie, ktoré si firma SWAN prenajíma od Slovak Telekom a táto nebola schopná výpadky pripojenia odstrániť, bolo dohodnuté, že dôjde k zmene spôsobu pripojenie z DSL na rádiové. Z dôvodu prenajatých priestorov bolo potrebné zabezpečiť súhlas vlastníka nehnuteľnosti a k inštalácii zariadení by malo dôjsť začiatkom roka 2021. Uzol na Hlavnej 99 je aj pod správou vládnej siete Govnet, ktorá poskytuje podporu DNS a e-mailových služieb knižnice. Od septembra 2014 knižnici poskytuje pripojenie do internetu optickou linkou s rýchlosťou 1Gbps združenie SANET. Táto linka je využívaná na pripojenie portálu knižnice do internetu a Ipsec tunel s SNK v Martine. Ochranu údajov v KIS Virtua pred poškodením a stratou, ako aj centrálnu zálohovanie dát v súčasnosti zabezpečuje správca servera, na ktorom beží KIS Virtua. O ochranu počítačov v knižnici pred počítačovými vírusmi sa stará antivírusový systém Kaspersky, na ktorý bola v decembri predĺžená licencia na ďalšie 3 roky. Je aj naďalej pravidelne aktualizovaný, čo značne prispieva k tomu, že počas celého roka bolo zavírenie pracovných staníc prakticky nulové.

Do prevádzky bola spustená nová webová stránka knižnice, boli odstraňované drobné funkčné nedostatky a dopĺňané funkcionality napr. súhlas s používaním cookies, aby boli v súlade s platnou legislatívou. Stránka beží v rutinej prevádzke a je pravidelne aktualizovaná.

Zabezpečovanie grafických činností

OIT zabezpečovalo podporu vytváraním všetkých grafických návrhov na pozvánky, plagáty a rôzne propagačné materiály, či už počas tradičného TSK, na propagáciu nových typov podujatí na popularizáciu vedy, odborných podujatí OHKF a DICRK. Začiatkom roka pripravovalo propagáciu výstavy a divadelných predstavení, ktoré boli realizované v rámci projektu Rómske divadlo - tajné hodnoty najväčšej menšiny vo Vyšehradskom regióne. Boli pripravované informačné letáky a oznamy pre verejnosť v súvislosti s pandemiou, navrhované a tlačene novoročenky a ďalšie materiály propagujúce knižnicu.

Realizácia prioritného projektu

V roku 2018 sme ako prvá knižnica na Slovensku spustili prevádzku samoobslužného návratového automatu, ktorý využíva technológiu RFID a slúži používateľom nonstop na vrátenie dokumentov požičaných z fondu knižnice, čo prinieslo veľkú výhodu pre našich používateľov čase núdzového stavu, keď bola knižnica zatvorená. Za rok 2020 bolo prostredníctvom návratového automatu vrátených 33756 dokumentov. Súčasná epidemiologická situácia a veľký záujem o literatúru zo strany používateľov ak aj o využívanie moderných technológií nás inšpirovali k príprave prioritného projektu Implementácia RFID technológie v knižnici – nové služby, ktorého obsahom je nákup a inštalácia samoobslužného výpožičného zariadenia remoteLocker. Podanie projektu bolo vzhľadom na pandemickú situáciu posunuté na rok 2021.

3. KONTRAKT ORGANIZÁCIE S ÚSTREDNÝM ORGÁNOM A JEHO PLNENIE

3.1 Vyhodnotenie kontraktu

Štátna vedecká knižnica v Prešove v zmysle uznesenia vlády SR č. 1370 zo dňa 08.12.2002 uzatvorila s MK SR **kontrakt na rok 2020 pod číslom MK-5902/2019-421/19543** ako interný plánovací a organizačný dokument na sprehľadnenie vzťahov medzi zriaďovateľom a knižnicou v oblasti realizácie činností a ich financovania. Kontrakt, ako sa uvádza v článku II, bol uzatvorený v súlade so zriaďovacou listinou prijímateľa na poskytovanie verejných služieb a realizáciu nasledovných činností:

- a) **výkon odborných knižničných činností** podľa zákona č. 126/2015 Z. z. o knižniciach a o zmene a doplnení zákona č. 206/2009 Z. z. o múzeách a o galériách a o ochrane predmetov kultúrnej hodnoty a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 38/2014 Z. z. (ďalej len „knižničný zákon“),
- b) **vedecko-výskumná činnosť**,
- c) zabezpečenie **financovania udržateľnosti projektov** implementovaných v OPIS PO2.

Uvedené činnosti naplňali tieto ciele a ich ukazovatele:

- a) v rámci výkonu odborných knižničných činností
  - zabezpečiť každoročné rozšírenie knižničného fondu kúpou o minimálne 4 000 knižničných jednotiek,
  - zabezpečiť elektronické spracovanie prírastku knižničných jednotiek v objeme 10 700 knižničných jednotiek,
  - poskytnúť spolu minimálne 210 000 absenčných a prezenčných výpožičiek,
  - zabezpečiť minimálne 4 000 aktívnych používateľov a 300 000 návštevníkov knižnice, z toho fyzická návštevnosť v počte 54 500,
- b) v rámci vedecko-výskumnej činnosti
  - zabezpečiť práce na 5 vedecko-výskumných úlohách,
  - autorsky spracovať 2 publikácie a 8 samostatných odborných príspevkov najmä z oblasti knižničného výskumu, múzejníctva, vednoodborovej, personálnej a regionálnej bibliografie a biografistiky,
  - pri budovaní vlastných elektronických databáz bibliografických a biografických informácií spracovať minimálne 900 dokumentov,
  - realizovať 1 prezentáciu publikácie z edičnej činnosti,
  - realizovať 4 odborné a vedecké podujatia.
- c) v rámci udržateľnosti projektu v OPIS PO2
  - zabezpečiť tvorbu minimálne 120 digitálnych kultúrnych objektov v členení podľa typov kultúrnych objektov nasledovne: 30 videoobjektov, 30 audioobjektov, 10 fotografií, 40 skenov 2D objektov,
  - realizovať minimálne 3 podujatia k významným udalostiam spojených s rómskou kultúrou a životom rómskeho etnika,
  - zaznamenať minimálne 15 nových spomienkových rozprávání,
  - zrealizovať 2 virtuálne prehliadky.

Pre knižnicu bolo prvoradým cieľom dosiahnutie ukazovateľov stanovených v kontrakte, ktoré sme plnili v rámci jednotlivých činností nasledovne:

A) Výkon odborných knižničných činností

1. zabezpečiť každoročné rozšírenie knižničného fondu kúpou v počte minimálne 4 000 kn. j.

Celkový prírastok knižničného fondu v roku 2020 predstavuje 10 201 kn. j., pričom z uvedeného prírastku akvizícia kúpou bola **4 299 kn. j.**, čo znamená, že prírastok kúpou definovaný kontraktom bol splnený na 107 %. Takéto úspešné plnenie ukazovateľa nákupu bolo možné predovšetkým vďaka dobrej akvizičnej politike a efektívnemu hospodáreniu s finančnými prostriedkami knižnice, pretože sme dokázali alokovať na nákup dokumentov v objeme **71 095,76 €**, vrátane sumy 10 000 € schválenej na prioritný projekt.

2. poskytnúť spolu minimálne 210 000 absenčných a prezenčných výpožičiek

Jednou z hlavných funkcií knižnice v zmysle zriaďovacej listiny a platného zákona o knižniciach je **poskytovanie knižnično-informačných služieb**, pričom výpožičné služby – absenčné ako aj prezenčné – predstavujú hlavný produkt zo všetkých ponúkaných služieb a je o nich aj najväčší záujem.

Ukazovateľ stanovený kontraktom sme nesplnili o 3 525 výpožičiek. V roku 2020 sme uskutočnili **206 475** výpožičiek, z toho absenčné výpožičky **172 721** a prezenčné výpožičky **33 754**. Tento ukazovateľ poklesol v roku 2020 o **46 294** výpožičiek. Medziročne prezenčné a absenčné výpožičky poklesli o 22 %. Aj napriek

množstvu rôznorodých informácií, študijných materiálov a odborných článkov dostupných na internete sú tlačené dokumenty stále veľmi žiadané.

3. zabezpečiť minimálne 4 000 aktívnych používateľov a 300 000 návštevníkov knižnice, z toho fyzická návštevnosť v počte 54 500

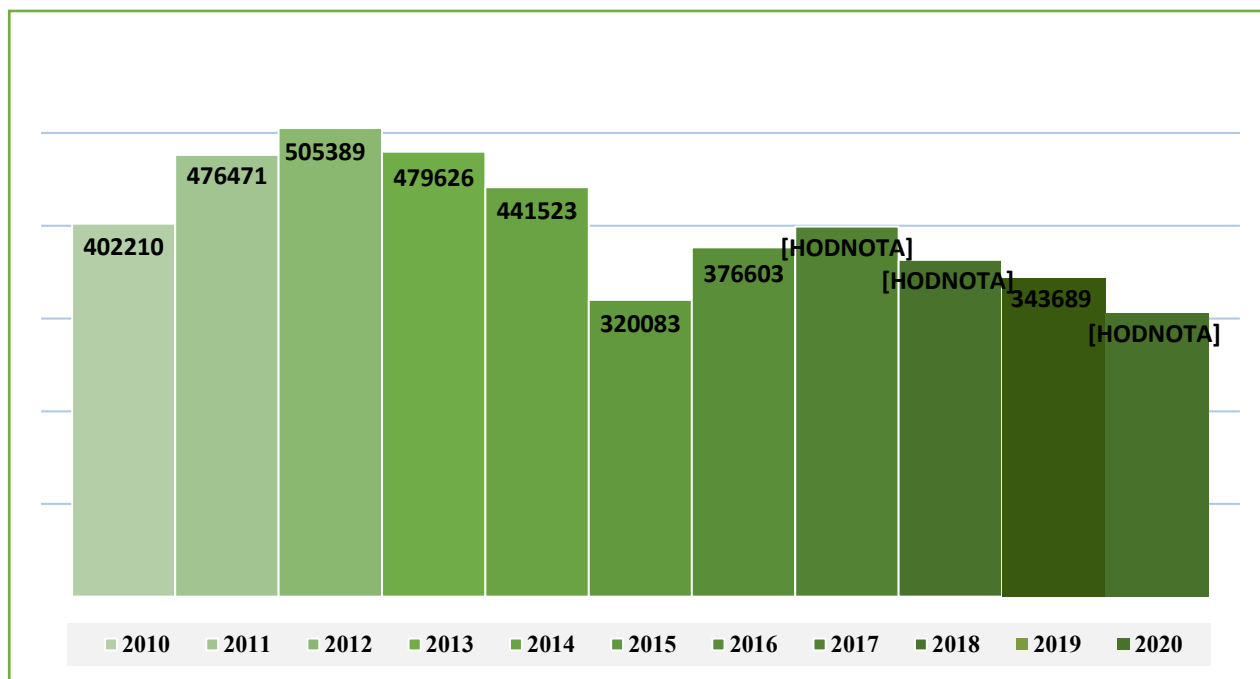
Počet aktívnych používateľov za rok 2020 bol **3 676**, z čoho jasne vidieť, že tento ukazovateľ nebol naplnený. Pri evidencii aktívnych čitateľov postupujeme striktnie podľa normy STN EN ISO 2789:2009, ktorá považuje za aktívneho používateľa iba toho, kto aspoň raz ročne zrealizuje akúkoľvek aktivitu evidovanú v knižničnom systéme. Znamená to, že nie je možné ho počítať viac ako raz, hoci knižnicu navštívil a jej služby využil viackrát v danom roku. SNK v Martine podľa našich informácií eviduje registrovaných používateľov ako aktívnych. Za príčinu nesplnenia ukazovateľov v kontrakte považujeme vo veľkej miere obmedzenia súvisiace so zatvorením knižnice, ktoré priniesli v roku 2020 nečakané pandemické situácie. Knižnica bola používateľom neprístupná spolu **59** dní. predĺženia členstva v knižnici o **dva** mesiace, počas ktorých ste nemohli riadne využívať naše služby. O prolongáciu členstva nie je potrebné nijako žiadať, zrealizovali sme ju automaticky.

Návštevnosť knižnice dosiahla počet **305 700** návštevníkov, čo predstavuje plnenie ukazovateľa tento rok na **101,90%**. Tento ukazovateľ pozostáva z fyzickej návštevnosti knižnice (požičovňa, študovne, podujatia) a z návštevnosti virtuálnej (webová stránka a online katalóg).

Návštevnosť knižnice je jedným z dôležitých ukazovateľov a graf 6 poskytuje **prehľad vývoja návštevnosti** za posledných 10 rokov. Okrem fyzickej návštevnosti požičovne, čítárne, študovní a knižnicou organizovaných podujatí zahŕňa aj návštevnosť virtuálnu, čiže návštevy webovej stránky, ale najmä online návštevy katalógu a portálu. Z grafu je zrejmý postupný pokles celkovej evidovanej návštevnosti od roku 2012, hoci od roku 2016 pomaly opäť rastie. Tu však veľkú úlohu zohrala iná metodika počítania virtuálnej návštevnosti do roku 2015. Od roku 2017 pozorujeme znova mierny pokles, ale ďalší trend je zatiaľ ťažké predpovedať. Mierny pokles návštevnosti v roku 2020 odôvodňujeme aj druhým rokom prevádzky samoobslužného návratového automatu, čím sme sprístupnili používateľom knižnicu 24/7/365. Prostredníctvom samoobslužného automatu bolo v roku 2020 vrátených **33 756** dokumentov. Návštevnosť používateľov, ktorý využili automat na vrátenie výpožičiek sa v celkovom počte návštevnosti nenachádza.

V súvislosti s návštevnosťou stále evidujeme **vysokú návštevnosť podujatí**, čo je dôsledkom novej politiky knižnice smerom k verejnosti. Nové typy podujatí sa pozitívne odrazili na návštevnosti knižnice a knižnica sa bude týmto smerom uberať aj v nasledujúcich rokoch.

Graf 6 Vývoj návštevnosti

4. zabezpečenie automatizovaného spracovania celého prírastku

Celý proces automatizovaného spracovania dokumentov knižničného fondu sa realizuje v KIS Virtua a následnosť jednotlivých krokov, od evidencie získaného dokumentu prostredníctvom prírastkového čísla a signatúry, cez vytvorenie bibliografického záznamu, až po vecný popis obsahu dokumentu a následnú expedíciu na oddelenie knižnično-informačných služieb, resp. na oddelenie ochrany fondov. V roku 2020 bolo z plánovaných 10 700 kn. j. takto spracovaných 10 201 kn. j., čo predstavuje plnenie plánu na 95 %. Nenaplnenie plánu bolo spôsobené práceneschopnosťou a následnou materskou dovolenkou katalogizátorky v prvom polroku a takisto 8 týždňami obmedzenej prevádzky knižnice z dôvodu epidemiologických opatrení proti šíreniu COVID-19.

B) Vedecko-výskumná činnosť

1. zabezpečiť práce na 5 vedeckovýskumných úlohách,
2. autorsky spracovať 2 publikácie a 8 samostatných odborných príspevkov najmä z oblasti knižničného výskumu, múzejníctva, vednoodborovej, personálnej a regionálnej bibliografie a biografistiky,
4. pri budovaní vlastných elektronických databáz bibliografických a biografických informácií spracovať minimálne 900 dokumentov,
5. realizovať 1 prezentáciu publikácie z edičnej činnosti knižnice,
6. realizovať 4 odborné a vedecké podujatia.

Pre ŠVK bolo prvoradým cieľom dosiahnutie ukazovateľov stanovených v kontrakte, ktoré sme splnili v rámci jednotlivých činností nasledovne, pokiaľ to bolo možné:

1. zabezpečiť práce na 5 vedecko-výskumných úlohách

Vedeckovýskumná činnosť bola v roku 2020 parciálne zameraná na viacero určených okruhov, 5 vedeckovýskumných projektov. Na OHKF sa podarilo v rámci časofondu venovať sa úspešnejšie spracovaniu, dokumentovaniu a prezentovaniu slovacík z obdobia 18. – 19. storočia, ktorá má vyústiť do samostatnej monografie. V roku 2020 bol parciálny stav poznania využitý už v rámci príprav odborných podujatí OHKF. Monografia sa zamerá na zachované pamiatky knižnej kultúry v slovenskom jazyku, resp. v jeho predkodifikačnej podobe, nárečiach a podobne na území mesta Prešov. Ďalej sa podarilo v letných mesiacoch zrealizovať revíziu epigrafických nosičov ako aj zdokumentovať ďalšie drobné sakrálné pamiatky – stavby (ako kríže, kaplnky, Bože muky, sochy) na území okresu Sabinov, ktoré sú rozpracované vo vedeckej monografii Soli Deo gloriam..., ktorú ŠVK vydáva v elektronickej a printovej verzii. Tie predstavujú zaujímavé pamiatky kultúrneho dedičstva, ktoré sme sa snažili odprezentovať v širších historických, ako aj kultúrno-spoločenských a náboženských kontextoch. Vo fonde ŠVK v Prešove sa nachádza viacero fragmentov historických šľachtických knižníc, preto sa časť záujmov zamerala na výskum šľachy (sídlo/panstvo, knižnica, dejiny), no pre ukončenie pracovného pomeru koncom roka sa prv predpokladaná monografia pod názvom Dejiny šľachticov z Terne a Babinho Potoka v stredoveku, ktorú sme mali zámer vydať v roku 2021 najskôr nezrealizuje. Pozostalosti Jozefa Repčáka, ktorá je vo vlastníctve ŠVK v Prešove, sa venovala parciálna pozornosť. Z jej obsahu ako aj z časti osobnej knižnice osobnosti, ktorá sa zachovala, budeme čerpať v samostatných výstupoch, tak ako bolo plánované.

Bezpredmetné ostalo spracovanie tlačí 16. storočia, a to pre PN zamestnanca a následné protipandemické opatrenia pre COVID-19, ktoré limitovali možnosť vstupu do priestorov (študovňa, depozit) iných inštitúcií, v ktorých sa plánoval výskum. Ten sa na rok 2021 zameria znovu na Eparchiálnu knižnicu, knižnicu Krajského múzea v Prešove, a pokiaľ to bude umožnené, tak aj na Knižnicu Rímskokatolíckeho farského úradu a Knižnicu na ECAV v Prešove a bude považovaný za prioritu.

2. autorsky zabezpečiť vydanie 2 publikácií a 8 samostatných odborných príspevkov (štúdií) najmä z oblasti knižničného výskumu, múzejníctva, vedno-odborovej, personálnej a regionálnej bibliografie a biografistiky

V rámci danej činnosti knižnice, ktorou OHKF prezentuje najmä výsledky svojej práce, sa pracovalo na dvoch publikáciách (zborník, monografia).

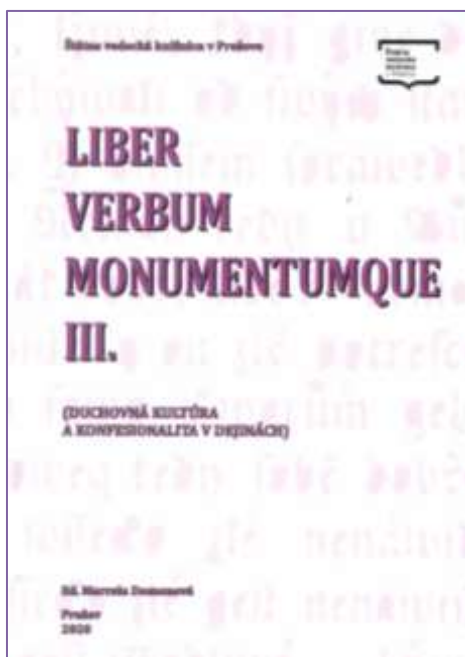
Do tlače (redakcií) na Slovensku a v cudzine (ČR, PL) bolo zaslaných viacero vedeckých štúdií, pričom u 9 bolo potvrdené ich zaradenie a vydanie. Ide o texty, na ktorých sa autorsky podieľali odborní za-

mestnanci OHKF. V tlačenej podobe rôznych edičných výstupov za rok 2020 vyšli teda štúdie v počte 9. Okrem toho sa v rámci bonitnejších publikačných výstupov uverejnili 2 kapitoly zamestnankyne OHKF vo vedeckej monografii obce Smilno, čím sa stanovený ukazovateľ pre daný rok v počte 8 navýšil. V rámci ďalších menších príspevkov ide pre rok 2020 o uverejnenie iných článkov (1), správ (12), anotácií a recenzií (15). Do zoznamu uvádzame aj príspevky – štúdie, ktoré síce vyšli s vročením v roku 2020, no so sklzom zo strany vydavateľstiev (do ich redakcií boli zaslané za OHKF v predchádzajúcom hodnotenom období).

Publikácie:

1. Liber – verbum – monumentumque III. (pramene konfesionality a kultúry v dejinách). Ed. Marcela Domenová. Prešov: ŠVK v Prešove, 2020. 316 s. ISBN 978-80-89614-68-4 (print), ISBN 978-80-89614-69-1 (PDF).
2. KAČMÁR, Šimon. Soli Deo gloriam...: malé sakrálné stavby v okrese Sabinov. Prešov: ŠVK v Prešove, 2020. ISBN 978-80-89614-71-4 (PDF).

Obrázok 10 Titul Liber Verbum Monumentumque III.

Aj v roku 2019 sme si pripomenuli viacero zaujímavých výročí i historických medzníkov spojených s dejinami Prešova, ale aj reformáciou a rekatolizáciou. Príkladom bolo 460. výročie Confessio Heptapolitana, 450. výročie Confessio Scepusiana a 400. výročie úmrtia tzv. košických mučeníkov. V tomto kontexte, ale predovšetkým v duchu ekumenizmu usporiadala ŠVK interdisciplinárnu vedeckú konferenciu s medzinárodnou účasťou (10. – 11. 9. 2019), na ktorej odznelo k nastolenej problematike cirkevných a duchovných dejín 24 referátov. Viaceré z nich boli následne zaradené do tohto prezentovaného zborníka, ktorý sme vydali v roku 2020.

Zborník obsahuje rubriku štúdie (20 príspevkov) zamerané na pamiatky knižnej kultúry (historické cirkevné knižnice, šľachtické knižnice, staré tlače, periodická tlač), osobnosti a ich dielo (ako J. S. Kriebel, M. Lach, B. Nosák Nezabudov, O. Petrov, J. Rezik), na náboženské pomery a náboženský život v našich dejinách (cirkevné rády, osobnosti, tlače a periodiká, prípadové sondy do miest a panstiev), hmotné pramene, sakrálné pamiatky – stavby a stavebné komplexy (v kontexte jednotlivých rádov – jezuiti, františkáni; drobné sakrálné stavby, kalvária).

Tento zborník obsahuje rubriku Kronika/Správy (4 príspevky) – ktorá prináša pohľad na viacero odborných podujatí usporiadaných na pôde ŠVK a rubriku Recenzie/Anotácie (11 príspevkov), v ktorej sa poukazuje na zaujímavé edičné tituly s dôrazom na slovenskú monografickú a zborníkovú spisbu. Titul vyšiel v printovej a elektronickej verzii (vo formáte PDF).

Druhý špecificky ladený edičný titul predstavuje monografia s názvom Soli Deo gloriam...: malé sakrálné stavby v okrese Sabinov, ktorá má za cieľ prezentovať viacročný (najmä terénny) výskum autora k problema-

tike cirkevných dejín a epigrafie, na základe dokumentovania pamiatok kultúrneho dedičstva (primárne kríže, kaplnky, Božie muky, sekundárne aj iné objekty – ako sochy, lurdské jaskyne) spojených dominantne s rímskokatolíckou, parciálne gréckokatolíckou a pravoslávnu konfesiou, a to na základe pamiatok – objektov, ktoré sa na danom území zachovali. Výskum poukazuje na stav v 43 lokalitách (obciach), pričom sa snaží poukázať na ich historickú, obsahovú, umeleckú hodnotu, nevynímajúc faktor prejavov kresťanskej viery a úcty. Monografia pozostáva z troch kapitol. Prvá sa venuje histórii a funkcii drobných sakrálnych stavieb, druhá analýze doložených skúmaných objektov. Nosná je posledná kapitola, ktorá ma katalógovo-prehľadový charakter, je delená podľa jednotlivých lokalít v okrese Sabinov. Textová časť je doplnená o prehľadové analýzy/tabuľky a najmä bohatý obrazový materiál.

vedecké štúdie, odborné príspevky a monografické výstupy:

1. ČENTÉŠOVÁ, Mariana. Farská knižnica v Zborove v 18. a 19. storočí. In: *Kniha 2020. Zborník o problémoch a dejinách knižnej kultúry*. Zost. Daniela Škulová. Martin: Slovenská národná knižnica, 2020, s. 459 – 467. ISBN 978-80-8149-138-2 (print), ISBN 978-80-8149-139-9 (PDF). Dostupné na internete: <https://online.fliphtml5.com/mdfht/kgxe/#p=1>
2. ČENTÉŠOVÁ, Mariana. Dejiny Smilno v období včasného novoveku. In: *Smilno. Dejiny obce*. Zost. Gabriel Lukáč. Smilno: Obec Smilno, 2020, s. 90 – 117. ISBN 978-80-570-1927-5.
3. ČENTÉŠOVÁ, Mariana – DERFIŇÁK, Patrik. Smilno v rokoch 1848 – 1918. In: *Smilno. Dejiny obce*. Zost. Gabriel Lukáč. Smilno: Obec Smilno, 2020, s. 118 – 141. ISBN 978-80-570-1927-5.
4. ČENTÉŠOVÁ, Mariana. Šľachtické sídla na Makovickom panstve na prelome 17. a 18. storočia. In: *Zemepanské mestá a mestečká v priebehu stáročí*. Eds. Annamária Kónyová, Peter Kónya. Prešov: PU v Prešove, 2020, s. 95 – 105.
5. DOMENOVÁ, Marcela. Z produkcie Akademickkej tlačiarne v Trnave – fragmenty knižnej kultúry v Prešove. In: *Liber – verbum – monumentumque III. (pramene konfesionality a kultúry v dejinách)*. Ed. Marcela Domenová. Prešov: ŠVK v Prešove, 2020, s. 125 – 147. ISBN 978-80-89614-68-4.
6. DOMENOVÁ, Marcela. Publikácie ku knižnej, duchovnej, hudobnej i národnej kultúre z produkcie ŠVK v Prešove v roku 2019 (dokumentovanie kultúrneho dedičstva tradične a netradične). In: *Bulletin SAK*, roč. 28, 2020, č. 2, s. 29 – 31. ISSN 1335-7905.
7. DOMENOVÁ, Marcela, NĚMCOVÁ, Lucia. Knižovník a bibliograf Jozef Repčák a jeho vzťah k regiónu. In: *XXII. kolokvium českých, moravských a slovenských bibliografů*. Ed. Zdeňka Mikulecká. Hradec Králové: Studijní a vědecká knihovna v Hradci Králové, 2020, s. 100 – 108. ISBN 978-80-7052-153-3. Dostupné na: <https://www.svkhk.cz/Pro-verejnost/E-knihy-vydane-SVK-HK/Sbornik-2019-final.aspx>
8. KAČMÁR, Šimon. „Na slávu Božiu“ prístenné kríže v okrese Sabinov do roku 1918. In: *Liber – verbum – monumentumque III. (pramene konfesionality a kultúry v dejinách)*. Ed. Marcela Domenová. Prešov: ŠVK v Prešove, 2020, s. 225 – 269. ISBN 978-80-89614-68-4.
9. KAČMÁR, Šimon. Prístenné kríže v okrese Sabinov ako odraz vystáhovalectva katolíckych a gréckokatolíckych veriacich do USA. In: *Od prameňov viery k dejinám cirkvi I.* (elektronická publikácia). Ed. Marcela Domenová. Prešov: Prešovská univerzita v Prešove, 2020, s. 74 – 96. ISBN 978-80-555-2585-3. Dostupné online: <https://www.pulib.sk/web/kniznica/elpub/dokument/Domenova9>
10. NĚMCOVÁ, Lucia. Historické kalendáre vo fonde Štátnej vedeckej knižnice Prešov (k fragmentom slovacík z 19. storočia, sonda do problematiky). In: *Spoločnosť a dejiny III. (pramene – pamiatky – kultúra)*. Ed. Marcela Domenová. Prešov: Prešovská univerzita v Prešove, 2020, s. 94 – 105. ISBN 978-80-555-2625-6. Dostupné online: <https://www.pulib.sk/web/kniznica/elpub/dokument/Domenova10>
11. NĚMCOVÁ, Lucia, OLŠAVSKÁ, Gabriela. Beletria a história vo fonde Obecnej knižnice mesta Prešova a ich identifikácia vo fonde Štátnej vedeckej knižnice v Prešove (sonda do problematiky). In: *Veda, školstvo a kultúra na Slovensku v rokoch 1918 – 1928: Zborník príspevkov a výberová bibliografia*. Banská Bystrica: Štátna vedecká knižnica v Banskej Bystrici, 2020, s. 146 – 165. ISBN 978-80-89388-81-3.
12. OLŠAVSKÁ, Gabriela. Dielo Jána Samuela Kriebela Versuch einer Geschichte der königl.freyen Stadt Eperies in Oberungarn a dejiny Prešova. In: *Liber – verbum – monumentumque III. (duchovná kultúra a konfesionalita v dejinách)*. Ed. Marcela Domenová. Prešov: ŠVK v Prešove, 2020, s. 54 – 67. ISBN 978-80-89614-68-4.

13. OLŠAVSKÁ, Gabriela. Cirkevná spisba vybraných prešovských evanjelických farárov. In: *Kniha 2020. Zborník o problémoch a dejinách knižnej kultúry*. Zost. Daniela Škulová. Martin: Slovenská národná knižnica, 2020, s. 394 – 405. ISBN 978-80-8149-138-2 (print), ISBN 978-80-8149-139-9 (PDF). Dostupné na internete: <https://online.fliphtml5.com/mdfht/kgxe/#p=1>

3. pri budovaní vlastných elektronických databáz bibliografických a biografických informácií spracovať minimálne 900 dokumentov

Analytické spracovanie dokumentov vlastného knižničného fondu s dôrazom na vzácne historické dokumenty s vročením do 16. – 20. storočia (datované do r. 1918) patrí k hlavným odborným úlohám knižnice. Celkovo sa spracovalo, opravilo alebo revidovalo 759 bibliografických záznamov v systéme Virtua. Nižší ukazovateľ ovplyvnil fakt, že práve túto časť agendy v kontexte ochrany HKF ako aj dodržiavania postupov a manipulovania s historickými dokumentami nemožno vykonávať mimo priestorov, kancelárií a depozitov ŠVK, t. j. najmä počas realizovania práce formou home office. Tituly – záznamy, ktoré boli overované, opravované, revidované počas plánovaných revízných prác na rok 2020 v depozitoch HKF, nie sú obsiahnuté v tomto ukazovateli, keďže šlo o inú agendu.

4. realizovať 1 prezentáciu publikácie z edičnej činnosti knižnice

K realizovaniu samostatnej prezentácie vlastnej edičnej činnosti pre širokú verejnosť kvôli pandemickej situácii a s tým súvisiacimi opatreniami nedošlo. Napriek tomu boli nové edičné výstupy parciálne odprezentované na vedeckých konferenciách organizovaných ŠVK. Prezentácia vybraných edičných výstupov spojená s besedou bude zrealizovaná v roku 2021 v priestoroch ŠVK v rámci plánovaných tematických podujatí.

5. realizovať 4 odborné a vedecké podujatia

Garantovanie, organizovanie odborných podujatí, ale aj ich naplnenie z pohľadu obsahu dominantne v oblasti výskumu dejín knižnej a duchovnej kultúry, resp. aj v kontexte dokumentovania samotných pamiatok kultúrneho dedičstva, venovaných spravidla vybranej téme, jubileu či udalosti, sa aj v roku 2020 prejavilo v zrealizovaní 2 vedeckých konferencií, príprave 2 odborných výstav vo vlastnej réžii a 1 hosťovskej výstavy zrealizovanej v participácii s vystavovateľom. Z nich 1 podujatie sa realizovalo počas TSK 2020 a 3 podujatia boli oficiálne registrované aj v rámci aktivít, ktoré sa pre tento rok pripravili v rámci DEKD 2020.

výstavy:

Staré knihy v novom šate – výstava, ŠVK v Prešove

Výstava sa zamerala na prezentovanie viacerých knižných titulov z exkluzívnych, luxusných, umenovedných moderných vydaní a faksimilné vydania vzácných starých tlačí (od obdobia stredoveku po súčasnosť), ako umenovedy (Muzeum umění/2015), kartografického materiálu (Atlas maior of 1665), ale aj výberu diela osobností (ako napr. Nekonečný Leonardo, Dokonalý Michelangelo, Všestranný Raffael, Pravdivý Caravaggio), umenovedy (napríklad Ars sacra/2011; Baroko: theatrum mundi/2013) európskej proveniencie, edícií naratívnych a historických prameňov (slovenskej, uhorskej, českej, nemeckej i ukrajinskej proveniencie). Z nich možno uviesť diela Vita Caroli Quarti: vlastní život Karla IV./ 2016; Liber viaticus Jana ze Středy/ 2016; Kronika Jána z Turca/ 2018; Sasko-magdeburské právo na Slovensku/ 2014 a i. Expozícia pozostávala primárne z fyzicky či divácky atraktívnych, luxusnejších titulov, ktoré sa evidujú v knižničnom fonde ŠVK. Jej cieľom však bolo poukázať na aktuálnu úlohu kníh (podľa ich obsahu a charakteru) ako nositeľa a sprostredkovateľa nielen odborných, vedeckých poznatkov (vtedajších a súčasných), ale aj umeleckých, kultúrnych a duchovných hodnôt pre súčasné i nasledujúce generácie. Výstava bola pre záujem verejnosti predĺžená o jeden týždeň, no napokon bolo jej trvanie skrátené pre opatrenia súvisiace s pandemickým ochorením COVID-19. (OKIS, 2. – 6. 3. 2020, predĺžená do 13. 3. 2020).

Libri muti magistri sunt (učebnice, literatúra, školské a výročné správy v dejinách Prešova a Slovenska) – odborná panelová výstava s expozíciou

So začiatkom nového školského roka ako aj v duchu nesúcich sa DEKD 2020 („minulosť vzdeláva“) bola táto výstava (Knihy sú nemí učiteľia) doplnená aj o panelovú časť zameranú prierezovo na dejiny školstva a pedagogiky na území Slovenska od najstarších čias až do roku 1945, na medzníky vo vývoji školstva, ako napríklad školské reformy či zákonné články, ktoré determinovali školstvo, na samotné historické učebnice a školské – učebné pomôcky, ktoré sa v tom-ktorom období používali. Gros bolo postavené na slovacikálnych učebniciach vydaných v slovenskom jazyku a jeho vývojových formách, učebnice vydané v Prešove, a to predovšetkým v období prvej ČSR. K prezentovaným titulom patrili prvorepublikové čítanky, školské vý-

ročné správy, školské ročenky nielen z územia Prešova či Slovenska. Predstavené boli aj učebnice prešovských pedagógov a učebnice národnostných menšín. Na základe zachovaných dokumentov v ŠVK expozícia v exkurze odpovedala na otázky, aké boli učebnice v minulosti, z akých kníh, čítaniek a vzdelávacej či osvetovej literatúry mohli čerpať naši predkovia, aké materiály – výročné správy dokumentovali činnosť škôl a sumarizovali ten-ktorý školský rok (OHKF, ŠST, 18. 9. 2020 – 18. 12. 2020).

Od rydla po brko ... od tabuľky ku knihe (príbeh písma a Biblie), výstava súkromnej zbierky kníh zberateľa Mgr. Michala Lapčáka

Dokumentovanie, analyzovanie a prezentovanie pamiatok vývoja písma a jazyka ako aj unikátnych pamiatok písomnej, knižnej kultúry má viacero podob. Mgr. Michal Lapčák je nielen teológom a kazateľom Bratskej jednoty baptistov, ale aj dlhoročným zberateľom Knihy kníh – Biblie a hmotných pamiatok spojených so vznikom biblických textov. Svoju unikátnu zbierku kníh a artefaktov parciálne sprístupnil v rôznych častiach Slovenska. V spolupráci s ŠVK na tematicky vybranej a svojím obsahom i náplňou prispôsobenej výstave prezentoval práve hmotnú časť svojej zbierky – artefakty spojené so vznikom písma na Blízkom východe, siahajúce od klinového písma až po fragmenty hebrejských textov, ktoré dokumentujú vývin jazyka i písma až k nám dnes známej podobe latinky a prekladov Biblie do národných jazykov. Súčasťou expozície boli aj originálne i faksimilné vydania Knihy kníh prezentujúce najmä európsku duchovnú a knižnú kultúru stredoveku a novoveku (OKIS, 23. 9. 2020 – 25. 9. 2020, lektor: p. Lapčák v participácii OHKF).

vedecké konferencie:

Jazyk, učebnice a literatúra v dejinách Slovenska (školsťvo – knižná kultúra – osobnosti)

Vedecká konferencia usporiadaná pri príležitosti Medzinárodného dňa materinského jazyka v rezorte kultúry. Na rokovaní sa aktívne zúčastnilo 26 účastníkov. Program rokovania bol zameraný na dejiny a stav školstva (i minoritného), škôl s dôrazom na 18. – 20. storočie, študentské korporácie (Banská akadémia v Banskej Štiavnici, Gréckokatolícky rusínsky učiteľský ústav v Prešove, Stavebná priemyslovka v Prešove a i.), na jednotlivé osobnosti a ich dielo (M. Bel, A. Duchnovič, J. Nepomuk Woldřich, J. Csink, J. I. Bajza, B. Tablic, P. Šramko, P. J. Šafárik Š. Tóvik, J. Mistrík, Ž. Tarcalová) z pedagogického prostredia, z prostredia jazykovedy, literárnej vedy, tvorby učebníc, príručiek či gramatických diel známych i menej známych v procese vzdelávania a výchovy. Viacerí referujúci predstavili i tituly nielen z pohľadu vnímania a hodnotenia ich obsahu, ale aj v kontexte zaradenia do dejín knižnej kultúry (ŠVK, OKIS, 20. – 21. 2. 2020).

Pretiosa quam sit sanitas morbus docet... (osveta – zdravotníctvo – knižná kultúra - osobnosti)

Vedecká konferencia s medzinárodnou účasťou, ktorou si ŠVK v Prešove pripomenula 250. výročie úmrtia známeho prešovského lekára Jána Adama Raymana, ale i ďalšie osobnosti medicíny, vedy, kultúry či literatúry. Program prvého dňa rokovania sa niesol v znamení dejín knižnej kultúry, a to v kontexte zaujímavých osobností vedy a kultúry (Dioscorides, Ján Weber, Martin Sentiványi-Svätojánsky, Eduard Samuel Bartsch), vzácných jednotlivín, tematicky siahajúcich od herbárov, morových príručiek, zdravotvedy, osvetových prác až po hudbu – Edmund Pascha), modlitby (modlitebné knihy), literatúru pre deti a mládež či dobovú reklamu (resp. reklamu na zdravie). Druhý rokovací deň sa zamerával viac na samotné dejiny od 15. – 20. storočia, predstavenie archívnej pramennej bázy spojennej s medicínou, zdravotníctvom, chorobami, protiepidemiologickými opatreniami (vrátane vakcinácie), a to cez dokumenty rozličnej povahy (testamenty, matriky, smernice, účty za lieky), ale i príklady organizácie systému zdravotníctva v medzivojnovom období (zamestnanecké i dobrovoľnícke aktivity, Červený kríž). (ŠVK, OKIS, 9. – 10. 9. 2020).

C) Udržateľnosť národného projektu

- 1. zabezpečiť tvorbu minimálne 120 digitálnych kultúrnych objektov v členení podľa typov kultúrnych objektov nasledovne: 30 videoobjektov, 30 audioobjektov, 40 fotografií, 20 skenov 2D objektov**

V rámci udržateľnosti NP DICRK prostredníctvom činnosti najmladšieho odborného pracoviska sme pokračovali v mapovaní, identifikovaní a dokumentácii živých prejavov rómskej kultúry, a to v oblastiach orálna história a literatúra, hudobné dedičstvo Rómov vrátane dokumentácie divadiel a Rómovia a remeslá vrátane dokumentácie oblasti výtvarného umenia. Základom pre spracovanie finálnych digitálnych výstupov boli nahrávania realizované počas pilotnej prevádzky, ale boli zaznamenané aj nové kultúrne nahrávky. Výsledkom tejto činnosti je spracovanie **133 digitálnych kultúrnych objektov** za rok 2020. Tieto DKO sú evidované v KIS Virtua a sprístupnené na prezentačnom portáli www.portalsvk.sk.

Podrobnejšie informácie o DKO sú uvedené v podkapitole 2.7 a tabuľke 8 *Prehľad vytvorených DKO*

2. realizovať minimálne 3 podujatia k významným udalostiam spojených s rómskou kultúrou a životom rómskeho etnika

Súčasťou práce centra je od roku 2015 príprava a realizácie podujatí s názvom Živé knihy. Sú určené verejnosti a ich cieľom je predstavovať zaujímavých Rómov a ich príbehy ako živé knihy. Podujatia sa viažu k trom významným dňom – Svetovému dňu Rómov (apríl), Spomienke na obete rómskeho holokaustu (august) a Svetovému dňu rómskeho jazyka (november). Túto aktivitu sa nám podarilo realizovať len čiastočne.

Keďže opatrenia nedovoľovali možnosť realizovať podujatie pre verejnosť, rozhodli sme sa pre realizáciu živej knihy prostredníctvom Facebookovej stránky ŠVK. Podujatie s členmi kapely Lomnické čháve sme najprv nahráli (8. júla 2020) a spracované video sme streamovali prostredníctvom sociálnej siete ŠVK a Lomnické čháve. Sledovanosť na stránke kapely bola vyše 60 tisíc pozretí.

Ďalšie dve podujatia sme už nezrealizovali, keďže boli plánované na jeseň a v tom čase už platili prísne epidemičné nariadenia, ktoré nedovoľovali zoskupovanie viac ako 6 ľudí v jednom priestore.

Podrobnejšie informácie o podujatiach sú uvedené v podkapitole 2.7.

3. zaznamenať minimálne 15 spomienkových rozprávání

V rámci tejto činnosti nás pri napĺňaní cieľov ovplyvnila pandémia koronavírusu. Aj napriek prísnyim opatreniam, ktoré na Slovensku trvali od marca do mája, neskôr od októbra do decembra, sme dokázali v našich priestoroch zaznamenať sedem rozhovorov v rámci oblasti spomienkového rozprávania. Časť rozhovorov bola realizovaná v súlade s plánom, časť bola realizovaná mimo plánu.

Jedným z nich je rozhovor s rehoľnou sestrou Maristellou, občianskym menom Mária Kačová, z rádu Congregatio Jesu. Roky pomáha týraným ženám, matkám s deťmi aj bezdomovcom. Organizuje zbierky potravín, ošatenia a často je pre nich jediným človekom, ktorému sa zdoveryia. Prešovčania ju poznajú aj ako organistku v konkatedrále sv. Mikuláša. V roku 2009 získala cenu mesta Prešov.

Ľudovít Petík sa narodil a vyrástol v Ražňanoch v okrese Sabinov. Pochádza z hudobníckej rodiny. Podľa názoru odborníkov bol jeho otec druhým najlepším huslistom hneď po Rinaldovi Olahovi v bývalom Československu. S manželkou vchoval 5 detí. Tri desaťročia pracoval ako vodič mestskej hromadnej dopravy v Prešove.

Elena Cinová, absolventka Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre, pracuje v Rómskom vzdelávacom centre (ROCEPO Prešov), ktoré je integrálnou súčasťou Metodicko-pedagogického centra v Prešove. Žije s rodinou v Brekove v okrese Humenné. Výrazne sa aktivizuje v rámci Únie rómskej telesnej výchovy a športu v rómskej osade Podskalka v Humennom. História Rómov sa zaoberá už vyše 25 rokov.

V ďalších rozhovoroch sme sa zamerali na hudobnú tradíciu v rodinách.

Podarilo sa nám zaznamenať aj dve divadelné predstavenia, ktoré sme realizovali ešte pred pandémiou v rámci medzinárodného projektu Rómske divadlo – tajné hodnoty najväčšej menšiny vo Vyšehradskom regióne. Išlo o monodrámu v maďarskom jazyku s názvom Chameleon girl a hudobnú rozprávku v českom a rómskom jazyku Čirikloro – alebo čo hovorí vtáček.

V oblasti hudby sme zaznamenali špecifické skladby z regiónu stredného Slovenska s témou rómskeho holokaustu, ktoré nám odprezentovali členovia L'H Alexandra Daška.

4. zrealizovať 2 virtuálne prehliadky

V roku 2020 sme zrealizovali dve virtuálne prehliadky. Prvou je prehliadka ôsmich pamätníkov obetí rómskeho holokaustu v rámci projektu Ma bisteren! Naším cieľom bolo v spolupráci s týmto občianskym združením zdokumentovať tieto pamätníky formou virtuálnych prehliadok, vytvoriť ku každému pamätníku textovú časť s informáciami o pamätníku, autorovi, osadení a historických udalostiach, ktoré sa viažu k jednotlivým pamätným miestam. Virtuálna prehliadka zachytáva miesto osadenia pamätníka a blízke okolie. Textová časť je v slovenskom, rómskom a anglickom jazyku. Súčasťou prehliadky je aj audio komentár v slovenskom jazyku. Návštevník môže symbolicky pri každom pamätníku zapáliť sviečku a položiť kvet.

Druhou virtuálnou prehliadkou je kováčska dielňa Igora Radiča z Klenovca. Cieľom prehliadky bolo vo virtuálnej podobe zdokumentovať prácu a dielňu významného rómskeho kováča. Virtuálna prehliadka je v slovenskom, rómskom a anglickom jazyku, obsahuje popis jednotlivých nástrojov a výrobkov, videá o rómskom kováčstve a mapu. Súčasťou virtuálnej prehliadky je interaktívna hra a vzdelávací kvíz o rómskom kováčstve na Slovensku.

Podrobnejšie informácie o virtuálnych prehliadkach sú uvedené v podkapitole 2.7.

Žiaľ, protiepidemické opatrenia nám neumožnili na jeseň 2020 predstaviť túto virtuálnu prehliadku v spolupráci s Metodicko-pedagogickým centrom v Prešove pre učiteľov a riaditeľov základných a stredných škôl. Predstavenie virtuálnej prehliadky ako pomocnej učebnej pomôcky sa plánuje pre školy v roku 2021, avšak pri nepriaznivej epidemickej situácii plánujeme jej predstavenie online formou.

3.2 Prioritné projekty a ich vyhodnotenie

Kontrakt ako základný dokument v súlade so záväznými ukazovateľmi štátneho rozpočtu stanovuje objem finančných prostriedkov, ktoré sú poskytnuté na zabezpečenie činnosti knižnice a plnenie stanovených cieľov a ukazovateľov. Významnou podporou pre ďalšie rozvojové aktivity sú prioritné projekty, ktoré má knižnica možnosť každoročne predložiť s požiadavkou na pridelenie finančných zdrojov. Návrhy v celkovom objeme 247 000 € boli predložené v troch programových prvkoch, tak ako je to uvedené v tabuľke 9.

Realizátorom prioritného projektu **Monografia „Elena Lacková /1921-2003/“** je dokumentačno-informačné centrum rómskej kultúry. Monografia obsahuje vedeckú štúdiu o živote a diele významnej rómskej spisovateľky, ktorej meno nesie aj študovňa romistiky nášho odborného pracoviska. Zámerom bolo zosumarizovať jej dielo v širšom zábere a súčasne si pripomenúť výročie jej narodenia - v roku 2021 uplynie 100 rokov.

Prioritný projekt **Nákup knižničných fondov** je projektom, ktorý knižnica podáva pravidelne na získanie účelových finančných prostriedkov na akvizíciu. Bližšie informácie o realizácii tohto projektu sú uvedené v podkapitole 2.2 Akvizícia a spracovanie knižničného fondu a v podkapitole 3.1 Vyhodnotenie kontraktu.

Zámerom tretieho projektu s názvom **Rekonštrukcia a modernizácia ŠVK –interiérové a exteriérové úpravy OKIS** je rekonštrukcia oddelenia knižnično-informačných služieb - interiérové stavebné úpravy 2. nadzemného podlažia vrátane rekonštrukcie strechy, ktorá bola statickým posudkom z roku 2018 definovaná ako nevyhovujúca. Obsahom exteriérových úprav je aj zabezpečenie bezbariérového prístupu do budovy na 1. a 2. nadzemné podlažie prostredníctvom exteriérového výťahu. Následne sa projektom rieši dopravná situácia v okolí knižnice, rekonštrukcia plynovej prípojky a komplexná zmena hlavného vstupu do budovy vrátane vybudovania nájazdovej rampy. Projekt bol finančne podporený v roku 2020 len čiastočne, a preto sme požiadali o preklasifikovanie bežných výdavkov na kapitálové za ich súčasného viazania, aby sa tak zabezpečila včasná realizácia projektu. Administratívne úkony posunuli rekonštrukčné práce do roku 2021. Ráta sa s realizáciou celého projektu v roku 2021 oproti pôvodnému zámeru realizovať projekt v 2 etapách 2 roky po sebe.

Tabuľka 8 Prioritné projekty predložené na rok 2020

Názov projektu	Bežné výdavky (kategória 630) v €	Kapitálové výdavky v € (kategória 700)	Žiadané SPOLU v €	Schválené prostriedky v €
<i>Prvok 08T 0103 Podpora kultúrnych aktivít RO a PO</i>				
Monografia „Elena Lacková“	10 000,00	0,00	10 000,00	7 000,00
<i>Prvok 08T 0106 Projekt akvizície zbierkových predmetov a knižničných fondov</i>				
Nákup knižničných fondov	20 000,00	0,00	20 000,00	10 000,00
<i>Prvok 08T 0109 Stratégia rozvoja slovenského knihovníctva</i>				
Rekonštrukcia a modernizácia ŠVK –interiérové a exteriérové úpravy OKIS	52 000,00	0,00	52 000,00	40 000,00
Rekonštrukcia a modernizácia ŠVK –interiérové a exteriérové úpravy OKIS	0,00	165 000,00	165 000,00	60 000,00
SPOLU	82 000,00	165 000,00	247 000,00	117 000,00

4. ROZPOČET ORGANIZÁCIE

Plnenie rozpočtu v €

Tabuľka 9 Plnenie rozpočtu knižnice

Ukazovateľ	Skutočnosť 2019	Schválený rozpočet 2020	Upravený rozpočet 2020	Skutočnosť 2020	% čerpania 4:3	Index 18/17x100 4:1
a	1	2	3	4	5	6
Príjmy celkom, z toho:	20 923	20 500	25 500	25 968	102	124
200 Nedaňové príjmy, z toho:	20 923	20 500	25 500	25 968	102	124
210 Príjmy z vlastného majetku	2 284	2 000	2 304	2 304	100	101
220 Administratívne a iné poplatky	18 514	18 500	20 429	20 897	102	113
230 Kapitálové príjmy						
290 Iné nedaňové príjmy, z toho:	125		2 767	2 767	100	2213
292 012 dobropisy	125		265	265	100	212
292 017 vrátky						
292 019 refundácie			2 502	2 502	100	
292 027 iné						
300 Granty a transfery						
600 Bežné výdavky, z toho:	1 294 938	1 392 162	1 192 736	1 192 702	100	92
610 Mzdy, platy, služobné príjmy a OOV	529 150	575 770	575 770	575 770	100	109
620 Poistné a príspevok do poisťovní	185 680	208 222	201 120	201 120	100	108
630 Tovary a služby, z toho:	572 597	604 957	412 782	412 748	100	72
631 Cestovné náhrady	4 536	4 000	754	754	100	17
632 Energie, voda a komun.	57 837	56 700	55 193	55 193	100	95
633 Materiál	148 343	126 400	122 733	122 730	100	83
634 Dopravné	6 185	9 850	4 767	4 767	100	77
635 Rutinná a štand. údržba	87 572	167 657	62 951	62 951	100	72
636 Nájomné za prenájom	188 129	115 000	76 485	76 485	100	41
637 Ostatné tovary a služby	79 995	125 350	89 899	89 868	100	112
640 Bežné transfery, z toho:	7 511	3 213	3 064	3 064	100	41
Členské príspevky	213	213	213	213	100	100
Odstupné						
Ochodné	3 269					
Náhrada príjmu	4 029	3 000	2 851	2 851	100	71
700 Kapitálové výdavky, z toho:	31 524		40 678	40 676	100	129
710 Obstaranie kapitálových aktív	31 524		40 678	40 676	100	129
Výdavky celkom / BV + KV /	1 326 462		1 233 414	1 233 378	100	93

Poznámka: v uvedenom prehľade sú zahrnuté všetky rozpočtové prostriedky organizácie, vrátane prostriedkov EÚ a na spolufinancovanie a mimorozpočtové výdavky

BV – bežné výdavky

KV – kapitálové výdavky

4.1 Zhodnotenie plnenia záväzných ukazovateľov

Rozpis záväzných ukazovateľov štátneho rozpočtu na rok 2020:

- a) záväzný ukazovateľ **príjmy ŠR** stanovený na 20 500 € bol upravený na 25 500 € a k 31.12.2020 dosiahol skutočnú výšku **25 968 €**, plnenie na 102,00 %;
- b) záväzný ukazovateľ **bežné výdavky** schválený vo výške 1 392 162 € bol v priebehu roka 2020 upravený na sumu 1 192 736 €, skutočnosť k 31.12.2020 je **1 192 702 €**, percentuálne plnenie je na 100%;
- c) záväzný ukazovateľ **kapitálové výdavky** nebol k 01.01.2020 schválený, rozpočtovým opatrením bol upravený na 40 678 €, skutočnosť k 31.12.2020 je **40 676 €**, plnenie na 100 %;
- d) záväzný ukazovateľ **mzdové prostriedky** vo výške 475 770 €, percentuálne plnenie je 100 %;
- e) záväzný ukazovateľ **limit zamestnancov** stanovený na 44 predstavuje k 31.12.2020 v priemernom evidenčnom prepočítanom stave hodnotu 43,3.

Tabuľka 10 Záväzné ukazovatele rozpočtu

Ukazovateľ	Klasifikácia	Rok 2020 (v €)
Príjmy ŠR (zdroj 111) Kód programu 08S0105 Knižnice a knižničná činnosť	kat. 200	20 500
Bežné výdavky spolu	kat. 600	1 392 162
01.3.3 Iné všeobecné služby, z toho:		1 384 162
- mzdy, platy, služobné príjmy a OOV	kat. 610	575 770
08.5.0 Výskum a vývoj v oblasti rekreácie, kultúry a náboženstva		8 000
Limit zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme		44

Prehľad vykonaných rozpočtových opatrení

V priebehu roka bolo k schválenému rozpočtu vykonaných **7 rozpočtových opatrení (RO)**:

1. **RO č. 1** – zvýšenie rozpočtu bežných výdavkov v prvku programovej štruktúry 08T 0103 Podpora kultúrnych aktivít RO a PO projekt „Monografia Elena Lacková/1921-2003/“ vo výške **7 000 €**, v prvku programovej štruktúry 08T 0106 Projekt akvizície zbierkových predmetov a knižničných fondov na projekt „Nákup dokumentov do knižničného fondu“ vo výške **10 000 €** a v prvku programovej štruktúry 08T 0109 Stratégia rozvoja slovenského knihovníctva projekt „Rekonštrukcia a modernizácia ŠVK – interiérové a exteriérové úpravy OKIS“ v sume 40 000 € na financovanie prioritných projektov;
2. **RO č. 2** – zvýšenie rozpočtu kapitálových výdavkov v prvku programovej štruktúry 08T 0109 Stratégia rozvoja slovenského knihovníctva na projekt „Rekonštrukcia a modernizácia ŠVK – interiérové a exteriérové úpravy OKIS“, IA 39 724 vo výške **60 000 €** na financovanie prioritného projektu;
3. **RO č. 3** – zvýšenie rozpočtu bežných výdavkov v prvku programovej štruktúry 08S 0105 Knižnice a knižničná činnosť vo výške **3 000 €** na kompenzáciu výdavkov súvisiacich s pandémiou ochorenia COVID – 19;
4. **RO č. 4** – zvýšenie rozpočtu kapitálových výdavkov: 1. v prvku programovej štruktúry 08T 0109 Stratégia rozvoja slovenského knihovníctva na IA 39 724 ŠVK PO – Rekonštrukcia a modernizácia objektov v správe ŠVK vo výške **245 926 €**, z toho na realizáciu prioritného projektu „Rekonštrukcia a modernizácia ŠVK – interiérové a exteriérové úpravy OKIS“ v sume **205 248 €** a na projekt „Dispozičné usporiadanie priestorov – čítareň ŠVK“ **40 678 €**. 2. v prvku programovej štruktúry 08S 0105 Knižnice a knižničná činnosť na IA 35 948 ŠVK PO - Nákup strojov, prístrojov, zariadení a náradia vo výške **13 500 €** na obnovu hardvérovej základne zabezpečujúcej vnútro-knižničné systémy - dochádzkový systém, rezervačný systém, intranet a pod.;
5. **RO č. 5** – zníženie rozpočtu bežných výdavkov v celkovej sume **259 426 €** nasledovne: v prvku programovej štruktúry 08S 0105 Knižnice a knižničná činnosť o **219 426 €** a v prvku programovej štruktúry 08T 0109 Stratégia rozvoja slovenského knihovníctva o **40 000 €** – presun do kapitálových výdavkov;
6. **RO č. 6** – zvýšenie záväzného ukazovateľa príjmov – zdroj 111 o **5 000 €**;
7. **RO č. 7** – zníženie rozpočtu kapitálových výdavkov v zmysle § 8 zákona 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov v rámci prvku programovej štruktúry 08T 0109 Stratégia rozvoja slovenského knihovníctva, IA 39 724 ŠVK PO – Rekonštrukcia a modernizácia objektov v správe ŠVK vo výške **265 248 €** a v prvku programovej štruktúry 08S 0105 Knižnice a knižničná činnosť, IA 35 948 ŠVK PO - Nákup strojov, prístrojov, zariadení a náradia o sumu **13 500 €** - presun do roku 2021;

Tabuľka 11 Štruktúra rozpočtu po úpravách RO

Ukazovateľ	schválený rozpočet	úprava rozpočtu	upravený rozpočet k 31.12.2020
Príjmy celkom	20 500	5 000	25 500
Bežné výdavky spolu, z toho:	1 392 162	-199 426	1 192 736
08S0105 Knižnice a knižničná činnosť		3 000	
08T0103 Podpora kultúrnych aktivít RO a PO		-219 426	1 175 736
08T0106 Projekt akvizície zbierkových predmetov a KF		7 000	7 000
08T0109 Stratégia rozvoja slovenského knihovníctva		10 000	10 000
		40 000	
		-40 000	
Limit zamestnancov	44	-	44
Kapitálové výdavky spolu, z toho:	-	40 678	40 678
08S0105 Knižnice a knižničná činnosť		13 500	13 500
		-13 500	-
08T0109 Stratégia rozvoja slovenského knihovníctva		60 000	60 000
		245 926	305 926
		-265 248	40 678
Výdavky vrátane kapitálových celkom	1 392 162	-158 748	1 233 414

4.2 Príjmy organizácie

Príjmy organizácie podľa ekonomickej klasifikácie

Závazný ukazovateľ príjmy ŠR (zdroj 111) bol schválený vo výške 20 500 €, rozpočtovým opatrením č. 6 bol upravený o 5 000 €. Dosiahnuté príjmy ku koncu roka v rámci zdroja 111 sú **25 968 €**, čo je plnenie na 102 %. Na plnení záväzného ukazovateľa príjmov štátneho rozpočtu sa prevažnou mierou podieľali príjmy z poplatkov za porušenie predpisov – nedodržanie výpožičnej lehoty, z poplatkov za predaj služieb a predaj publikácií z edičnej činnosti. K ďalším príjmom vo výške 2 304 € patrí príjem z vlastníctva majetku, a to z prenájmu pozemku. Mimoriadnym príjmom sú príjmy z refundácie výdavkov minulých rokov a z dobropisov v celkovej výške 2 767 €.

Tabuľka 12 Štruktúra príjmov

Ukazovateľ	schválený rozpočet	upravený rozpočet	skutočnosť k 31.12.2020	% plnenia
Príjmy celkom, z toho:	20 500	25 500	25 968	102
200 Nedaňové príjmy celkom, z toho:	20 500	25 500	25 968	102
210 Príjmy z vlastníctva majetku	2 000	2 304	2 304	100
220 Príjmy z vlastnej činnosti, z toho:	18 500	20 429	20 897	102
- pokuty a penále za porušenie predpisov	11 000	14 691	15 159	103
- predaj výrobkov, prác a služieb	7 500	5 738	5 738	100
230 Kapitálové príjmy	-	-	-	
290 Iné nedaňové príjmy	-	2 767	2 767	100
300 Granty a transfery	-	-	-	

Tabuľka 13 Plnenie príjmov

Ukazovateľ	Plnenie v €
210 príjmy z vlastníctva majetku, z toho:	2 304
- 212002 z prenajatých pozemkov (krátkodobý prenájom časti pozemku na prevádzkovanie luna-parkov)	120
- 212002 z prenajatých pozemkov (prenájom pozemku na umiestnenie reklamných zariadení podľa zmluvy)	2 184
220 administratívne a iné príjmy, z toho:	20 897
- 222003 z porušenia predpisov (sankcie za oneskorené vrátenie výpožičiek)	15 159
- 223001 z predaja služieb (príjmy za registráciu nových používateľov, reprografické služby, rešerše a poskytovanie medzinárodnej medziknižničnej výpožičnej služby)	5 738
230 kapitálové príjmy, z toho:	-
- 231 príjem z predaja kapitálových aktív	
290 iné nedaňové príjmy, z toho:	2 767
- 292 ostatné príjmy (z dobropisov, z refundácie nákladov)	2 767
300 granty a transfery:	-

Vyhodnotenie mimorozpočtových príjmov

Mimorozpočtové príjmy v roku 2020 neboli poskytnuté.

4.3 Výdavky organizácie

Výdavky podľa ekonomickej klasifikácie

Celkové rozpočtované výdavky knižnice pre rok 2020 boli vo výške **1 392 162 €**, po úprave klesli (uplatnený § 8 zákona 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách) na 1 233 414 €, skutočnosť k 31.12.2020 je **1 233 378 €**. Čerpanie bolo členené na:

- bežné výdavky 1 192 702 €
- kapitálové výdavky 40 676 €

a) čerpanie bežných výdavkov celkom:

Finančné prostriedky vo výške 1 192 702 € boli použité na bežnú činnosť knižnice, na výplatu miezd a odvodov do poisťovních fondov, na nákup energií, materiálov a rôznych služieb pre zabezpečenie bezproblémovej prevádzky knižnice, vrátane výdavkov na udržateľnosť národného projektu Dokumentačno-informačné centrum rómskej kultúry financované v rámci OPIS PO2 a na vedecko-výskumnú činnosť.

610 Mzdy v hodnote **575 770 €** boli použité na výplatu tarifných miezd, osobných príplatkov, príplatkov za riadenie, príplatok za vedenie vozidla, nadčasovú prácu, odmien za pracovné zásluhy pri dosiahnutí 60 rokov veku a pri príležitosti vianočných sviatkov, zdroj 111;

620 Poistné a príspevok do poisťovní v sume **201 120 €** boli použité v zákonom stanovenej výške;

Tabuľka 14 Čerpanie výdavkov v položke Tovary a služby (630)

Pol. Názov	upravený rozpočet	čerpanie k 31.12.2020	% čerpania
631 Cestovné výdavky	754	754	100
632 Energie, voda, komunikácie	55 193	55 193	100
633 Materiál a dodávky	122 733	122 730	100
634 Dopravné	4 767	4 767	100
635 Rutinná a štandardná údržba	62 951	62 951	100
636 Nájomné za nájom	76 485	76 485	100
637 Ostatné tovary a služby	89 899	89 868	100
Tovary a služby spolu	412 782	412 748	100

630 Tovary a služby v hodnote **412 748 €** boli použité na tieto účely:

631 Cestovné výdavky v sume 754 € boli vyplatené cestovné náhrady pri tuzemských pracovných cestách, z toho 410 € bolo čerpanie cez funkčnú klasifikáciu 08.5.0 - výskum a vývoj v oblasti rekreácie, kultúry a náboženstva;

632 Energie, voda, komunikácie: suma 55 193 € bola čerpaná v týchto podpoložkách:

- 632001 – Energie: 39 890 € (elektrická energia a plyn);
- 632002 – Vodné, stočné: 3 151 €;
- 632003 – Poštové služby: 3 884 €;
- 632004 – Komunikačná infraštruktúra: 2 402 € (poplatky za užívanie rezortných komunikačných a počítačových sietí, prístup k internetu);
- 632005 – Telekomunikačné služby: 5 866 € (poplatky za práce a služby telekomunikácií vrátane IP telefónie);

633 Materiál: v rámci celej položky bolo čerpanie vo výške 122 730 €, ktoré boli použité v týchto podpoložkách:

- 633001 – Interiérové vybavenie: 58 € - poličky (DICRK),
- 633002 – Výpočtová technika: 10 822 € na nákup a obmenu HW – PC 4x, monitor 1x, notebook 4x – z toho 1 ks hradený z FK 08.5.0 na účely VVČ, multifunkčné zariadenie do zrekonštruovaných priestorov na Hlavnej – čítareň, UPS – čítareň Hlavná, snímač čiarových kódov 3ks, wifi a USB adaptér, čítačka USB,
- 633003 - telekomunikačná technika: 1 131 € - webkamery 8 ks– zabezpečenie komunikácie vedenia online formou počas pandémie,
- 633004 – Prevádzkové stroje, prístroje, zariadenia, technika, náradie: 2 528 € - stohovací zásobník do skladu kníh 4 ks, bezdotykový dezinfekčný stojan 8 ks, ventilátor – kancelária riaditeľky, skartovačka – OKIS,
- 633006 – Všeobecný materiál: 31 117 €, nákup knižných zarážok - deličov regálov do skladu knižničného fondu, kancelárskych, čistiacich a hygienických potrieb, bezdotykový teplomer 2 ks, ochranných rúšok, ochranných štítov pre oddelenie služieb, jednorazových ochranných rukavíc, RFID etikiet, doplnenie závesného systému, toner, olej do skartovačky, archívne boxy,

- 633007 – Špeciálny materiál: 3 702 € na nákup materiálov pre knihársku dielňu;
- 633009 – Knihy, časopisy, noviny: suma 71 096 € bola čerpaná na bežné nákupy periodickej a neperiodickej literatúry, z toho 10 000 € bolo čerpaných v rámci účelovo určených finančných prostriedkov v prvku programovej štruktúry 08T 0106;
- 633010 – Pracovné odevy, obuv a PP: 78 € - tričká a letná obuv pre skladníkov;
- 633013 – Softvér: 1 801€, softvér MS OFFICE Standard 2019, licencia na antivírusový program – 3 roky;
- 633015 – palivo ako zdroj energie: 48 € na nákup nafty pre motorgenerátor (pre potreby DICRK);
- 633016 – Reprezentačné: 349 €, reprezentačné výdavky pri organizovaní vedeckej konferencie v réžii OHKF;

634 Dopravné – čerpanie 4 767 € bolo použité na nákup pohonných hmôt, úhradu havarijného a povinného zmluvného poistenia áut, údržbu áut, STK, diaľničné známky;

635 Rutinná a štandardná údržba: 62 951 € bolo použitých na diagnostiku a kalibrovanie UPS, aktualizáciu virtuálneho servera, opravu klimatizácie – doplnenie chladiva a servisnú prehliadku, servis doplňovačky vody a kalibráciu detektorov CO v kotolni, výmena kalového čerpadla, brúsenie nožov pre knihársku dielňu, servis motorgenerátora – modul predohrevu, opravu dotykového panelu elektronického dochádzkového systému, výmena zabezpečovacieho kódovacieho zariadenia na bezdotykový – OKIS, oprava zabezpečovacieho zariadenia po búrke – Hlavná, výmena zabezpečovacieho zariadenia po opakovaných výpadkoch – Hlavná, servisná prehliadka posuvných dverí – OKIS, opravu svietidiel, opravu odkvapovej rúry- Hlavná, podporu od výrobcu na HW a SW vybavenie zariadení v rámci udržateľnosti, aktualizáciu portálu – aplikačná časť;

636 Nájomné za prenájom skladu kníh – spotrebu energií, mobilného regálového systému, kopírovacieho stroja, 1 parkovacieho miesta pri sídelnej budove knižnice na Hlavnej ul. a kávomatu na oddelení služieb boli čerpané prostriedky v celkovej sume 76 485 €;

637 Služby: výdavky v sume 89 868 € boli čerpané na:

- 637001 – Školenia, kurzy, semináre, konferencie: 1 670 €, online seminár k odmeňovaniu zamestnancov verejnej správy, na publicitu vydanéj monografie „Elena Lacková“ na pamäťovom nosiči ako náhrada verejnej prezentácie;
- 637002 – Konkurzy a súťaže 1 266 € na vyplatenie odmien podľa zmluvy na základe autorského zákona za vzdelávacie podujatie v rámci TSK – cestovateľské rozprávanie s hudbou a prezentáciou fotografií, odmeny účinkujúcim pri realizácii podujatia *Živá kniha* - z činnosti odborného pracoviska dokumentačno-informačného centra rómskej kultúry k svetovému dňu Rómov;
- 637003 – Propagácia, reklama: 60 € inzercia v Zlatých stránkach;
- 637004 – Všeobecné služby: 29 031 € za revízie elektrických a plynových zariadení, komínov, bleskozvodov, elektronického zabezpečovacieho systému, polygrafické práce a grafické spracovanie publikácií v rámci vedecko-výskumnej činnosti, za autorské a grafické spracovanie monografie Elene Lacková v rámci prioritného projektu, za vytvorenie 2 samostatných virtuálnych 3D prehliadok – kováčska dielňa rómskeho kováča a prehliadka pamätníkov rómskeho holokaustu, kosenie, údržbu podláh na oddelení služieb polymérnym ochranným náterom, nasadenie aplikácie MS TEAMS na online porady, preklady textov podľa prepisu audiovizuálneho diela pri spracovávaní digitálnych kultúrnych objektov do rómskeho a anglického jazyka, parkovú úpravu oddychovej zóny, dezinfekciu interiéru a exteriéru proti mravcom – oddelenie služieb, renováciu tonerov;
- 637005 – Špeciálne služby: 2 646 € za právne služby, ochranu objektov, služby BOZP, PO, zabezpečenie verejného obstarávania podlimitnej zákazky – rekonštrukcia OKIS, exekučné trovy po zastavení starých exekúcií podľa §2 ods. 1 písm. a) zák. 233/2019 Z. z.;
- 637006 - Náhrady: 2 590 € - PCR testovanie po výsledku celoplošného ATG testovania - pozitivita na ochorenie COVID – 19 u 4 zamestnancov + 4x po PCR testovaní;
- 637011 – Štúdie, expertízy, posudky: 456 € bolo použitých na konštrukčné posúdenie projektovej dokumentácie plynu a elektro ;
- 637012 – Poplatky a odvody: 371 € bankové poplatky;
- 637014 – Stravovanie: suma 23 682 € použitá ako príspevok zamestnávateľa na stravovanie zamestnancov v zmysle zákona;
- 637016 – Prídel do SF: 7 106 €;
- 637027 – Odmeny na základe dohôd vykonávaných mimo pracovného pomeru: suma 14 536 € na tieto činnosti: upratovanie - celoročne, vykurovanie - sezónne, vypracovanie recenzentského posudku, preklady abstraktov a kľúčových slov k štúdiám odborných zamestnancov OHKF pri edičnej činnosti, tvorba lektorského textu „Prešovské lekáre a ich lekárnici“ a sprevádzanie účastníkov vedeckej konferencie, zavedenie evidencie povinných výtlačkov a darov na OASF, zaškolenie nového zamestnanca - akvizícia seriálov, záverečná kontrola digitálnych kultúrnych objektov;
- 637035 – Dane: 6 454 € daň z nehnuteľnosti, poplatky RTVS, vývoz odpadu;

640 Bežné transfery vo výške 3 064 € boli použité na členské príspevky, nemocenské dávky.

b) čerpanie kapitálových výdavkov celkom:

Knižnica v roku 2020 čerpala kapitálové výdavky na IA č. 39 724 ŠVK PO – Rekonštrukcia a modernizácia objektov v správe ŠVK vo výške **40 676 €** v rámci prvku programovej štruktúry **08T0109** Stratégia rozvoja slovenského knihovníctva na projekt „Dispozičné usporiadanie priestorov – čítareň ŠVK“. Ide o priestory v sídelnej budove na Hlavnej 99, ktoré si vyžadovali rekonštrukciu aj s ohľadom na aktuálne trendy bezbariérového prístupu za súčasného akceptovania skutočnosti, že ide o budovu v mestskej pamiatkovej rezervácii, národnú kultúrnu pamiatku.

Výdavky podľa funkčnej klasifikácie

a) 01.3.3. – Iné všeobecné služby, bežné výdavky spolu 1 184 711 €.

Tabuľka 15 Bežné výdavky (funkčná klasifikácia)

Program	Zdroj	Položka	Názov	Rozpočet	Čerpanie	% čerpania
08S0105	111	610	Mzdy, platy a OOV	575 770	575 770	100
		610	Mzdy, platy a OOV	575 770	575 770	100
08S0105	111	620	Poistné a príspevky do poisťovní	201 120	201 120	100
		620	Poistné a príspevky do poisťovní	201 120	201 120	100
08S0105	111	630	Tovary a služby	387 782	387 780	100
08T0103	111	630	Tovary a služby	7 000	6 977	
08T0106	111	630	Tovary a služby	10 000	10 000	100
		630	Tovary a služby	404 782	404 757	100
08S0105	111	640	Bežné transfery	3 064	3 064	100
		600	Bežné výdavky spolu	1 184 736	1 184 711	100

b) 01.3.3 Iné všeobecné služby, kapitálové výdavky spolu 40 676 €

Tabuľka 16 Kapitálové výdavky (funkčná klasifikácia)

Program	Zdroj	Položka	Názov	Rozpočet	Čerpanie	% čerpania
08T0109	111	710	Obstarávanie kapitálových aktív	40 678	40 676	100
		700	Kapitálové výdavky	40 678	40 676	100

c) 08.5.0 Výskum a vývoj v oblasti rekreácie, kultúry a náboženstva, bežné výdavky 8 000 €

Tabuľka 17 Bežné výdavky (funkčná klasifikácia)

Program	Zdroj	Položka	Názov	Rozpočet	Čerpanie	% čerpania
08S0105	111	620	Poistné a príspevky do poisťovní	335	335	100
		620	Poistné a príspevky do poisťovní	335	335	100
08S0105	111	630	Tovary a služby	7 665	7 656	99,9
		630	Tovary a služby	7 665	7 656	99,9
		600	Bežné výdavky spolu	8 000	7 991	99,9

d) 08.5.0 Výskum a vývoj v oblasti rekreácie, kultúry a náboženstva, kapitálové výdavky neboli čerpané.

Vyhodnotenie plnenia programovej štruktúry

Tabuľka 18 Bežné výdavky (programová štruktúra)

Program	Zdroj	Názov	Rozpočet	Čerpanie	% čerpania
08S0105	111	Knižnice a knižničná činnosť	1 175 736	1 175 725	100
08T0103	111	Podpora kultúrnych aktivít RO a PO	7 000	6 977	
08T0106	111	Projekt akvizície zbierkových predmetov a knižničných fondov	10 000	10 000	100
		Spolu	1 192 736	1 192 702	100

Tabuľka 19 Kapitálové výdavky (programová štruktúra)

Program	Zdroj	Názov	Rozpočet	Čerpanie	% čerpania
08T0109	111	Stratégia rozvoja slovenského knihovníctva	40 678	40 676	100
		Spolu	40 678	40 676	100

Vyhodnotenie čerpania výdavkov v rámci prioritných projektov za rok 2020

V prvku programovej štruktúry **08T 0103 Podpora kultúrnych aktivít RO a PO** knižnica financovala 1 projekt:

1. *Monografia „Elena Lacková/1921-2003/* v sume 7 000 €. Cieľom projektu bolo pripomenutie a sumarizácia významných míľnikov v živote a diele rómskej spisovateľky, autorky kníh pre deti a mládež, dramaticky, novinárky a aktivistky Eleny Lackovej, ktorej život bol spätý s Prešovom a jeho okolím a ktorej miesto v dejinách Rómov na Slovensku je nezastupiteľné. Cieľ projektu bol naplnený vydaním monografie v náklade 800 ks. Pôvodný zámer prezentovať publikáciu na verejnom podujatí sa z dôvodu pandémie koronavírusu nerealizoval, jeho náhradou je publicita tohto diela na dátovom nosiči – USB kľúč ako reklamný predmet. Finančné prostriedky neboli dočerpané vo výške 22,56 €.

V prvku programovej štruktúry **08T 0106 Projekt akvizície zbierkových predmetov a knižničných fondov** knižnica financovala 1 projekt:

2. *Nákup knižničných dokumentov* v sume 10 000,00 €. V rámci projektu bolo zakúpených 676 knižničných jednotiek, z toho 349 domácich titulov a 327 zahraničných titulov. Finančné prostriedky boli vyčerpané v plnej výške.

Výdavky organizácie na financovanie udržateľnosti projektu Dokumentačno-informačné centrum rómskej kultúry

Národný projekt **Dokumentačno-informačné centrum rómskej kultúry** podporený v rámci Operačného programu Informatizácia spoločnosti, prioritná os 2 „Rozvoj pamäťových a fondových inštitúcií a obnova ich národnej infraštruktúry“ a spolufinancovaný Európskym fondom regionálneho rozvoja bol vecne ukončený 31.10.2014. Finančné ukončenie bolo uzavreté 16.6.2015, čím sa projekt dostal oficiálne do obdobia trvalej udržateľnosti. Na jej financovanie v roku 2020 za zdroj 111 sa čerpali finančné prostriedky nasledovne:

Tabuľka 20 Prehľad čerpania výdavkov v období udržateľnosti k 31.12.20

Položka EK	Rozpočet v €	Upravený rozpočet 2020	Skutočnosť 2020	% plnenia
610	105 000	116 854	116 854	100
620	36 698	40 059	40 059	100
630	125 520	104 564	104 564	100
v tom: 631		23	23	100
632		24 457	24 457	100
633		1 533	1 533	100
634		1 228	1 228	100
635		53 579	53 579	100
636		150	150	100
637		23 594	23 594	100
640	1 000	0	0	100
600 Spolu	268 218	261 477	261 477	100
700 Spolu				
600+700 Celkom	268 218	261 477	261 477	100

V rámci čerpania bežných výdavkov najväčší podiel predstavuje spotreba energií, výdavky na maintenance zariadení, opravu a údržbu zariadení, odmeny vyplácané podľa zmlúv na základe autorského zákona – preklady textov vytvorených pri spracovaní digitálnych kultúrnych objektov zo slovenského do anglického a rómskeho jazyka, umelecké výkony pri realizácii pravidelných podujatí Živé knihy“. Nárast osobných výdavkov je v dôsledku aplikácie novely zákona č. 553/2003 Z. z. o odmeňovaní niektorých zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorá pre rok 2020 garantovala nárast tarifných plátov o 10 %.

Hlavným poslaním odborného pracoviska dokumentačno-informačné centrum rómskej kultúry je najmä dokumentácia živých prejavov rómskej kultúry, ich virtuálna prezentácia a trvalé uchovávanie v rámci vlastného lokálneho úložiska a v Centrálnom dátovom archíve v Univerzitnej knižnici v Bratislave. Dokumentovanie prejavov rómskej kultúry začína mapovaním a identifikáciou rôznorodých prejavov rómskej kultúry. Nasleduje zber materiálu v teréne, spracovanie, uchovávanie a sprostredkovanie vzniknutých digitálnych kultúrnych

objektov. Proces digitalizácie je časovo náročný, pretože sa tvorí prevažne úplne nový obsah s požadovanou umeleckou hodnotou. Osobný umelecký vklad tvorcov je pridanou hodnotou každého vzniknutého digitálneho kultúrneho objektu.

Vyhodnotenie mimorozpočtových výdavkov

Mimorozpočtové výdavky knižnica nečerpala.

Vyhodnotenie čerpania finančných prostriedkov na zahraničné pracovné cesty

Knižnica nečerpala v roku 2020 výdavky na zahraničné pracovné cesty v dôsledku protipandemických opatrení.

4.4 Zhodnotenie plnenia kontraktu podľa činností

Výkon odborných knižničných činností

Tabuľka 21 Plnenie kontraktu podľa činností – výkon odborných knižničných činností

Výdavky na projekt v členení podľa ekonomickej klasifikácie	Finančné krytie						Rozpočtované príjmy z financovanej činnosti	
	Výdavky celkom		Z prostriedkov ŠR		Z mimorozp. zdrojov			
	*	**	*	**	*	**	*	**
a	1	2	3	4	5	6	7	8
610 - Mzdy, platy, služobné príjmy a OOV spolu	470 770	458 916	470 770	458 916				
620 - Poistné a príspevok do poisťovní spolu	171 524	160 726	171 524	160 726				
630 - Tovary a služby spolu:	471 437	300 528	471 437	300 528				
640 - Bežné transfery spolu:	2 213	3 064	2 213	3 064				
600 - Bežné výdavky spolu	1 115 944	923 234	1 115 944	923 234			20 500	25 968
710 - Obstarávanie kapitálových aktív spolu:		40 676		40 676				
700 - Kapitálové výdavky spolu								
600 + 700 SPOLU	1 115 944	963 910	1 115 944	963 910			20 500	25 968

* údaj, ktorý je v zhode s údajom uvedeným v Kontrakte na rok 2020

** skutočnosť čerpania k 31.12.2020 v celých číslach

Vedecko-výskumná činnosť

Tabuľka 22 Plnenie kontraktu podľa činností – VVČ

Výdavky na projekt v členení podľa ekonomickej klasifikácie	Finančné krytie						Rozpočtované príjmy z financovanej činnosti	
	Výdavky celkom		Z prostriedkov ŠR		Z mimorozp. zdrojov			
	*	**	*	**	*	**	*	**
a	1	2	3	4	5	6	7	8
610 - Mzdy, platy, služobné príjmy a OOV spolu								
620 - Poistné a príspevok do poisťovní spolu		335		335				
630 - Tovary a služby spolu:	8 000	7 656	8 000	7 656				
640 - Bežné transfery spolu:								
600 - Bežné výdavky spolu	8 000	7 991	8 000	7 991			0	0
710 - Obstarávanie kapitálových aktív spolu:								
700 - Kapitálové výdavky spolu	0	0	0	0				
600 + 700 SPOLU	8 000	7 991	8 000	7 991			0	0

* údaj, ktorý je v zhode s údajom uvedeným v Kontrakte na rok 2020

** skutočnosť čerpania k 31.12.2020 v celých číslach

Zabezpečenie financovania udržateľnosti projektov

Tabuľka 23 Plnenie kontraktu podľa činností – udržateľnosť NP

Výdavky na projekt v členení podľa ekonomickej klasifikácie	Finančné krytie						Rozpočítované príjmy z financov- vanej činnosti	
	Výdavky celkom		Z prostriedkov ŠR		Z mimorozp. zdrojov			
	*	**	*	**	*	**	*	**
a	1	2	3	4	5	6	7	8
610 - Mzdy, platy, služobné príjmy a OOV spolu	105 000	116 854	105 000	116 854				
620 - Poistné a príspevok do poisťovní spolu	36 698	40 059	36 698	40 059				
630 - Tovary a služby spolu:	125 520	104 564	125 520	104 564				
640 - Bežné transfery spolu:	1 000		1 000					
600 - Bežné výdavky spolu	268 218	261 477	268 218	261 477			0	0
710 - Obstarávanie kapitálo- vých aktív spolu:								
700 - Kapitálové výdavky spolu								
600 + 700 SPOLU	268 218	261 477	268 218	261 477			0	0

* údaj, ktorý je v zhode s údajom uvedeným v Kontrakte na rok 2020

** skutočnosť čerpania k 31.12.2020 v celých číslach

4.5 Finančné operácie

Transakcie s finančnými aktívami a finančnými pasívami sa v roku 2020 nerealizovali.

4.6 Samostatné účty

Počiatkový stav na účte sociálneho fondu bol **1 424 €**, príjmy tvoril odvod z objemu vyplatených miezd vo výške 1,5 %, čo predstavovalo **7 106 €**. Výdavky z účtu sociálneho fondu v priebehu roka mali celkovú hodnotu **7 495 €** a boli použité ako príspevok na stravovanie zamestnancov. **Konečný stav** sociálneho fondu k 31. 12. 2020 je **1 035 €**. Depozitný účet nemal v roku 2020 žiadne obraty.

5. PROSTRIEDKY EURÓPSKEJ ÚNIE A NA SPOLUFINANCOVANIE

Knižnica nečerpala finančné prostriedky z rozpočtu Európskej únie ani iné prostriedky zo zahraničia.

6. PERSONÁLNE OTÁZKY

6.1 Organizačná štruktúra

Odborná činnosť knižnice v roku 2020 bola zabezpečovaná v zmysle organizačnej štruktúry a organizačného poriadku, ktorý podrobnejšie definuje pracovnú náplň jednotlivých útvarov, zodpovednosť a povinnosti ich zamestnancov, pričom jednotlivé oddelenia zodpovedali predovšetkým za:

1. dokumentačno-informačné centrum rómskej kultúry (5 zamestnancov):

- a) mapovanie a dokumentovanie prejavov živej rómskej kultúry v rámci celého Slovenska, zber dát a dokumentov, odbornú evidenciu a spracovanie získaných dát a dokumentov,
- b) budovanie geografickej databázy informácií z oblasti rómskej kultúry – mapová služba,
- c) podieľa sa na edičnom spracovaní získaných kultúrnych objektov a dát v oblasti rómskej kultúry,
- d) organizovanie kultúrnych, vzdelávacích, popularizačných a prezentačných podujatí so vzťahom k rómskemu etniku na celoslovenskej i medzinárodnej úrovni, atď.;

2. oddelenie akvizície a spracovania fondov (7 zamestnancov):

- a) akvizíciu dokumentov do knižničného fondu, medzinárodnú výmenu dokumentov, kontrolu dodávania povinných výtlačkov, akvizíciu domácej i zahraničnej periodickej literatúry a jej evidenciu,
- b) spracovanie všetkých získaných dokumentov,
- c) analytické spracovanie seriálov,
- d) vyradovanie dokumentov z knižničného fondu, atď.;

3. oddelenie ekonomiky a prevádzky (3,5 zamestnanca):

- a) rozpočtovanie a financovanie príjmov a výdavkov v rámci organizácie v súlade so zákonom o rozpočtových pravidlách
- b) ekonomickú agendu súvisiacu s prevádzkou knižnice a so systémom Štátnej pokladnice,
- c) mzdovú a odvodovú agendu zamestnancov,
- d) verejné obstarávanie,
- e) správu všetkých objektov a ochranu majetku knižnice,
- f) prevádzku a údržbu motorových vozidiel, expedíciu a prísun poštových zásielok,
- g) hotovostné operácie knižnice, atď.;

4. oddelenie historických knižničných fondov (5 zamestnanci):

- a) budovanie historických knižničných fondov, ich akvizícia a odborné analytické spracovanie,
- b) vedecko-výskumná činnosť v oblasti dejín knižnej kultúry,
- c) edičnú, publikačnú činnosť a prezentáciu knižnice v oblasti dejín knižnej kultúry,
- d) poskytovanie knižnično-informačných služieb súvisiacich s historickým knižničným fondom, atď.;

5. oddelenie informačných technológií (5 zamestnancov):

- a) zabezpečovanie systémovej analýzy knižničných procesov, rozvoj, údržbu a prevádzku počítačov, lokálnych sietí a pripojenia knižnice na internet,
- b) implementáciu, koordináciu nasadzovania a prevádzku knižnično-informačného systému a ďalšieho softvéru používaných vo všetkých organizačných útvaroch knižnice,
- c) dodržiavanie štandardov v oblasti IT, určuje pravidlá a režimy práce s prostriedkami IT, dodržiavanie licencií a zmlúv, atď.;

6. oddelenie knižnično-informačných služieb (9 zamestnancov):

- a) poskytovanie knižnično-informačných služieb v zmysle zákona č. 126/2015 Z. z. o knižniciach v platnom znení, realizáciu služieb všetkých študovní, prístup k internetu a elektronickým informačným zdrojom,
- b) poskytovanie konzultačných služieb a realizáciu informačnej výchovy, atď.;

7. oddelenie ochrany fondov (8 zamestnancov):

- a) správu, ochranu, prísun a odsun knižničného fondu ŠVK, starostlivosť o sklady,
- b) revíziu a vyradovanie knižničného fondu,
- c) preventívnu starostlivosť o dokumenty, väzbu periodík, základnú ochranu historických tlačí, atď.;

8. útvar riaditeľa (2,5 zamestnanca):

- a) manažovanie knižnice v súlade s príslušnými právnymi predpismi,
- b) správu registratúry, evidenciu písomností v zmysle zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám, správu archívu, spisového protokolu, evidenciu a správu majetku organizácie, prevádzka vzdelávacieho centra,

- c) realizáciu kontrolnej činnosti, ochrana osobných údajov
- d) správu agendy v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia, požiarnej ochrany, civilnej obrany a utajovaných skutočností,
- e) personálnu evidenciu a pracovnoprávnú agendu, vykonávanie úloh v oblasti sociálnej a zdravotnej starostlivosti o zamestnancov,
- f) zabezpečovanie právnych služieb,
- g) projektová činnosť všeobecne, riadenie a publicitu národného projektu počas udržateľnosti.

6.2 Stav zamestnancov

Závazný limit zamestnancov pre rok 2020 bol stanovený vo výške 44, priemerný evidenčný prepočítaný počet zamestnancov bol 43,3.

Pohyb v zamestnanosti v roku 2020 je nasledovný: pracovný pomer sme ukončili s 2 zamestnancami – pracovný pomer na dobu určitú, nový pracovný pomer sme uzatvorili so 4 zamestnancami, z toho 2 zamestnanci na zastupovanie počas materskej dovolenky. Na dohodu o vykonaní práce knižnica zamestnávala celkovo 8 zamestnancov, pričom predmetom dohôd bolo zavedenie evidencie povinných výtláčkov a darov na OASF, zaškolenie nového zamestnanca - akvizícia seriálov, záverečná kontrola digitálnych kultúrnych objektov, vypracovanie recenzentského posudku, preklady abstraktov k štúdiám a kľúčových slov k štúdiám odborných zamestnancov OHKF, tvorba lektorského textu „Prešovské lekárne a ich lekárni“ a sprevádzanie účastníkov vedeckej konferencie. Práce na dohodu o pracovnej činnosti vykonávali 4 zamestnanci (upratovacie práce a vykurovanie).

Knižnica vlani zamestnávala 5 zamestnancov so zmenenou pracovnou schopnosťou, 3 zamestnanci pracovali na skrátený pracovný úväzok. Týždenný pracovný čas bol v zmysle prijatej kolektívnej zmluvy 37,5 hodiny, priemerný vek zamestnanca bol 47,8 roka.

Tabuľka 24 Počet zamestnancov - vývoj

Stav	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
fyzický	35	39	45	45	43	44	44	44	45	45
prepočítaný	34,7	37,3	44	44,9	42,4	43,1	43,6	42,8	43,1	43,3

Tabuľka 25 Veková štruktúra zamestnancov k 31.12.2020

18r.-25r.	26r.-30r.	31r.-35r.	36r.-40r.	41r.-45r.	46r.-50r.	51r.-55r.	56r.-60r.	nad 60r.
1	2	2	7	9	6	3	8	7

Tabuľka 26 Vzdelanostná štruktúra zamestnancov k 31.12.2020

Vysokoškolské (VŠ)	z toho VŠ knihovnícke	Úplné stredné odborné (ÚSO)	z toho ÚSO knihovnícke	Stredné odborné (SO)
25	6	16	1	4

Tabuľka 27 Kvalifikačná štruktúra zamestnancov k 31.12.2020

Zaradenie	Počet celkom	VŠ	ÚSO	SO
vedúci zamestnanci	8	7	1	-
odborní knihovnícki zamestnanci	23	15	8	-
ostatní odborní zamestnanci	5	3	2	-
ekonomicko-administratívni zamestnanci	3	-	3	-
manuálne pracujúci zamestnanci	6	-	2	4
SPOLU	45	25	16	4

6.3 Priemerná mzda

Závazný ukazovateľ čerpania mzdových prostriedkov s limitom 575 770 € splnený na 100 %, priemerná mesačná mzda pri fyzickom stave počtu zamestnancov k 31.12.2020 činila 1 090 € na zamestnanca, pri priemernom evidenčnom prepočítanom počte je dosiahnutá priemerná mesačná mzda vo výške **1 108 €**. Zamestnanci boli odmeňovaní v zmysle zákona č. 553/2003 Z. z. v novelizovanom znení a bol im poskytovaný základný tarifný plat, osobný príplatok, príplatok za riadenie, príplatok za vedenie vozidla, príplatok za nadčas u 1 zamestnanca a odmeny pri príležitosti životného jubilea a pri príležitosti vianočných sviatkov.

Tabuľka 28 Vývoj priemernej mzdy v €

Priem. mzda	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
v SR	786	805	824	858	883	912	954	1 013	1 092	1 096*
v ŠVK	656	660	762	667	722	767	838	928	1 023	1 090

* 1.-3. Q. 2020 (Zdroj: Štatistický úrad SR)

Priemerná mzda zamestnancov knižnice v roku 2020 dosiahla úroveň priemernej mesačnej nominálnej mzdy zamestnanca v hospodárstve SR, a to najmä vďaka legislatívnym zmenám.

6.4 Personálna politika, sociálna starostlivosť

V oblasti sociálnej a zdravotnej starostlivosti knižnica umožnila zamestnancom reštauračné stravovanie poskytovaním stravovacích poukážok preventívne lekárske prehliadky a vstupné lekárske prehliadky nových zamestnancov.

Kolektívna zmluva s odborovou organizáciou pôsobiace v knižnici bola podpísaná na roky 2019-2020, keďže na rovnaké obdobie bola uzatvorená aj Kolektívna zmluva vyššieho stupňa pre zamestnávateľov vo verejnej správe. V kolektívnej zmluve boli dohodnuté, resp. spresnené niektoré ustanovenia pracovného poriadku knižnice ako aj premietnuté ustanovenia uvedenej Kolektívnej zmluvy vyššieho stupňa, napr. pružný pracovný čas, 7,5 hodinový pracovný čas, 5 dní dovolenky navyše, percentuálna úprava náhrad v čase pracovnej neschopnosti, podmienky tvorby a čerpania sociálneho fondu a pod.

6.5 Bezpečnosť a ochrana zdravia, požiarne ochrana

Snaha knižnice v starostlivosti o zamestnancov bola orientovaná na vytvorenie lepších pracovných podmienok, čo sa prejavilo hlavne v skvalitnení pracovného prostredia dodržiavaním zákonných predpisov v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia, požiarnej ochrany.

V oblasti **bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a požiarnej ochrany** boli činnosti zabezpečované zmluvne prostredníctvom dodávateľských služieb realizované spoločnosťou Falck Fire Services, a.s. Bratislava, s ktorou knižnica opätovne uzatvorila zmluvu na poskytovanie uvedených služieb ešte začiatkom roka 2017 na 48 mesiacov. Počas roka boli vykonané úlohy, ktoré vyplývajú zo zákonných opatrení:

- aktualizácia a doplnenie predpísanej dokumentácie,
- vstupné školenia u novoprijatých zamestnancov,
- verejná komplexná previerka BOZP s opatreniami a ich následným odstránením,
- poskytovanie osobných ochranných pracovných prostriedkov v zmysle internej smernice,

V roku 2020 boli v oblasti **požiarnej ochrany** realizované úlohy v zmysle platných vyhlášok. Úlohy sa plnili najmä v týchto oblastiach:

- aktualizácia a doplnenie predpísanej dokumentácie,
- vstupné školenia novoprijatých zamestnancov,
- revízia ručných hasiacich prístrojov a hydrantov,
- kontrola depozitárov kníh a ostatných priestorov v rámci prevencie.

Dodávateľ v priebehu roka 2020 zabezpečil školenie pre 4 novoprijatých zamestnancov.

7. ZÁVER

Silné stránky

1. Štátna vedecká knižnica v Prešove sa vždy snaží dosiahnuť čo najvyššiu **efektivitu v poskytovaní služieb zavádzaním moderných informačných technológií**. Za silnú stránku našej knižnice jednoznačne považujeme možnosť vrátenia dokumentov prostredníctvom samoobslužného návratového automatu, ktorý je prístupný používateľom aj mimo otváracích hodín knižnice a v dňoch jej zatvorenia. Vzhľadom na pandemickú situáciu spojenú so šírením ochorenia COVID-19 bola knižnica nútená obmedziť svoje výpožičné služby. Napriek všetkým opatreniam knižnica vychádzala v ústrety svojim používateľom napríklad prostredníctvom predĺženia členstva o 2 mesiace (išlo o mesiace, kedy bola knižnica počas 1. vlny pandémie zatvorená). Súčasne počas každého nariadeného zatvorenia knižnice **oddelenie knižnično-informačných služieb** poskytovalo telefonicky alebo online (emailom alebo prostredníctvom web stránky) obnovenie platnosti členstva, obnovenie výpožičiek z dôvodu maximálneho počtu predĺžení, resp. z dôvodu žiadaného dokumentu iným čitateľom. Knižnica zároveň zohľadňovala obmedzenia vyplývajúce zo zákazu vychádzania pri vrátení vypožičaných dokumentov, rovnako ako aj zohľadňovala výšku sankcií používateľom, ktorí komunikovali, resp. reagovali na výzvy knižnice. Medzi silné stránky našej knižnice považujeme tiež medziknižničnú výpožičnú službu a rešeršné služby knižnice. V roku 2020 v snahe zmodernizovať a zefektívniť svoje služby knižnica zaviedla novú skenovaciu službu, ktorou registrovaným používateľom poskytla prístup k časopiseckým článkom na základe zaslanej citácie v dobe, kedy musela byť zatvorená z dôvodu pandemických nariadení.
2. Druhou oblasťou, v ktorej knižnica dominuje, je oblasť **spracovania historických knižničných fondov**. To sa za posledné desaťročie odrazilo vo viacerých úspechoch knižnice: akreditácia na vedecko-výskumnú činnosť na poli dejín knižnej kultúry, vydanie zaujímavých odborných publikácií o historických tlačiarňach, vyhlasovanie vzácnych dokumentov za historický knižničný fond, mapovanie a spracovanie HKF aj mimo knižnice, prednášková a publikačná činnosť. Odborné kapacity, ktoré v knižnici máme, sú natoľko erudované, že poskytujú odborné konzultácie v tejto oblasti aj pre iné kultúrne inštitúcie. Vzhľadom na pomerne vysoký počet dokumentov vo fonde HKF (vlastný aj v trvalej správe), nehovoriac o historických fondoch v regióne, je nevyhnutné uvažovať o rozšírení personálnych kapacít útvaru, ktorý je po odbornej stránke jediným pracoviskom v regióne, ktoré je schopné zabezpečiť kvalitné odborné spracovanie (tvorbu popisných metadát).
3. **V oblasti dokumentovania rómskej kultúry** sa knižnica vzhľadom na pandemickú situáciu snažila priblížiť svoje aktivity používateľom v rámci online priestoru. Prvým odborným podujatím v digitálnom prostredí bola Kultúra Rómov. Koncom roka 2020 sme pripravili a zrealizovali online odborné podujatie s názvom Aktuálny stav rómskych štúdií v spolupráci s Ústavom rómskych štúdií Prešovskej univerzity v Prešove. Na podujatí sa prezentovalo 12 príspevkov z oblasti vzdelávania, rómskeho jazyka a literatúry, regionálnych dejín, kultúry v digitálnom prostredí, divadla, televízie a rozhlasu. Podujatie bolo online dostupné prostredníctvom sociálnej siete Facebook ŠVK. Výstupom z tohto odborného podujatia bude zborník príspevkov v roku 2021.

Slabé stránky

1. **Jednoznačne za najslabšiu stránku knižnice**, ktorá výrazne ovplyvňuje všetky činnosti knižnice, považujeme **jej nevyhovujúcu priestorovú situáciu**. V súčasnosti knižnica spravuje tri objekty, ale prevádzku má v štyroch objektoch. Štvrtý objekt, budova skladu KF, je prenajatý. Veľkým mínusom je nevhodné dispozičné riešenie pre knižničné účely a dislokácia jednotlivých prevádzok, čo spôsobuje výraznú stratu času pri presunoch zamestnancov a vyžaduje vysoké finančné výdavky na opravy a na prenájom. V súčasnej situácii však považujeme za úspech už zrealizovanú rekonštrukciu 1. nadzemného podlažia a naplánovanú tohtoročnú rekonštrukciu 2. nadzemného podlažia oddelenia knižnično-informačných služieb vrátane bezbariérového vstupu. Týmto počínaním sa priblížime k štandardom v poskytovaní služieb.

Z pohľadu hospodárenia nie je prenájom priestorov ideálnym stavom, ale vzhľadom na absenciu iných riešení bol jediným možným. Rovnako ani prevádzka vlastných objektov nie je bezproblémová. Najväčším mínusom je **málo parkovacích miest**. Na Námestí mládeže máme vytvorených 8 parkovacích miest, čo je maximum, ktoré sme vzhľadom na priestor mohli dosiahnuť, ale na Hlavnej ul. máme iba 1 parkovacie miesto, ktoré naďalej musíme prenajímať od vlastníka susedného objektu, aby aspoň služobné motorové vozidlá mohli na krátky čas zaparkovať. Situácia s parkovaním je teda komplikáciou nielen pre zamestnancov, ale aj pre návštevníkov, a to najmä pri realizovaných podujatiach, kedy návštevnosť jednoznačne stúpa.

Do budúcnosti z hľadiska efektívnosti prevádzky a nadväzne aj vynakladania finančných prostriedkov je potrebné sa naozaj zamýšľať nad tým, ako zabezpečiť pre knižnicu vlastný priestor nielen pre poskytovanie služieb, ale aj pre uloženie fondu. V tejto súvislosti je ideálnym riešením myšlienka **výstavby novej knižnice**, keďže stavebný pozemok knižnica stále má, alebo **zakúpenie dostatočne veľkého objektu** vo vhodnej lokalite **a jeho adaptácia** pre účely modernej knižnice. Za úvahu stojí **možné odkúpenie prenajímaného objektu**, ktorý už dnes spĺňa väčšinu podmienok pre dobrý depozit knižničného fondu.

Príloha č. 1

ŠTATISTIKA VÝKONOV ŠVK

Ukazovateľ	Merná Jednotka	Skutočnosť 2018	Skutočnosť 2019	Skutočnosť 2020
AKVIZÍCIA A SPRACOVANIE				
CELKOVÝ STAV FONDU	kn. j.	617 859	629 343	650 040
Ročný prírastok , z toho:		13 055	11 484	10 201
– knihy	kn. j.	11 143	9 994	8 642
– periodické dokumenty		1 674	1 278	1 343
– špeciálne dokumenty		238	212	216
Ročný prírastok , z toho:		13 055	11 484	10 201
– nákup		5 668	5 370	4 299
– povinný výtlačok		4 481	4 131	3 904
– dary	kn. j.	2 106	1 632	1 652
– výmena		156	235	200
– digitálne kultúrne objekty		90	81	133
– vlastné publikácie		17	28	6
– bezodplatný prevod, náhrady		153	7	7
Úbytky knižničného fondu	kn. j.	16	1 064	1 855
Spracovanie nových prírastkov	záznamy	13 055	11 484	10 201
Analytické spracovanie	záznamy	1 504	1 518	1 402
Spracovanie HKF	tituly	1 003	717	759
Retrospektívne spracovanie	kn. j.	---	---	---
Edičná činnosť:				
– tlačené	tituly	5	3	2
– elektronické		4	3	2
KNIŽNIČNO-INFORMAČNÉ SLUŽBY				
REGISTROVANÍ POUŽÍVATELIA , z toho:		5 684	5 472	4 998
– aktívni používatelia		4 335	4 316	3 676
POČET NÁVŠTEVNÍKOV celkom, z toho:		363 251	343 689	305 700
– požičovňa	osoby	68 171	69 095	52 337
– študovne		5 583	5 204	3 566
– OPAC, webstránka, portál		283 726	265 622	244 685
– podujatia		5 771	3 768	5 112
VÝPOŽIČKY celkom, z toho:		251 513	252 768	206 475
– absenčné	kn. j.	208 035	204 743	172 721
– prezenčné		43 478	48 025	33 754
– MVS a MMVS spolu, v tom:		3 590	3 504	3 273
– iným knižniciam		2 983	2 883	2 793
– z iných knižníc		607	621	480
Podujatia pre verejnosť celkom, z toho:		174	158	103
– výstavy, besedy, prednášky	počet	85	64	33
– výstavy nových kníh		46	45	42
– informačná výchova		40	45	19
Odborné podujatia		3	4	9
INFORMAČNÁ ČINNOSŤ				
Informačná a rešeršná činnosť celkom, z toho:				
– bibliografické informácie	počet	8 632	7 123	8 110
– faktografické informácie		13 290	9 774	11 706
– rešerše		230	223	338
Reprografické služby pre používateľov	počet	16 887	18 120	19 343
OCHRANA FONDOV				
Knihviazačské a knižarské práce , z toho:	počet	2 985	3 277	3 320
– oprava dokumentov	kn. j.	936	1 151	1 359
– väzba novín a časopisov	zv.	2 049	2 126	1 903
Revízne práce – signatúry	počet	30 065	27 749	28 000
Revízne práce – knižničné jednotky		46 259	44 254	42 314

Príloha č. 2**ZHODNOTENIE VÝSLEDKOV INTERNÝCH, EXTERNÝCH KONTROL A AUDITOV
VYKONANÝCH ZA OBDOBIE ROKA 2020****Interné kontroly**

Na základe Smernice o kontrolnej činnosti a vybavovaní sťažností v Štátnej vedeckej knižnici v Prešove (Smernica o vnútornej kontrole) a v súlade s Organizačným poriadkom ŠVK v Prešove, Pracovným poriadkom ŠVK v Prešove a právnymi predpismi vykonáva knižnica vnútornú kontrolnú činnosť, ktorou je rozhodnutím riaditeľky poverený interný zamestnanec.

V roku 2020 sa uskutočnilo **29 plánovaných interných kontrolných akcií**, ktoré boli vo všeobecnosti zamerané na plnenie úloh a dodržiavanie predmetu činnosti knižnice, na dodržiavanie platnej legislatívy pri spracovávaní osobných údajov, na hospodárenie a nakladanie s majetkom a majetkovými právami knižnice, ktoré nadobudla v priebehu svojej činnosti a zaevidovanie, prešetrovanie a vybavenie sťažností. Cieľom vykonaných kontrol bolo zistenie súladu pri plnení úloh a dodržiavaní predmetu činnosti knižnice v rámci kompetencií vymedzených organizačným poriadkom a ostatnými dokumentmi upravujúcimi organizačné usporiadanie.

Kontroly boli realizované na všetkých organizačných útvaroch a používaných v informačných systémoch alebo vo výstupoch z informačných systémov:

- knižnično-informačný systém Virtua,
- kniha jázd - výstupy zo systému na monitorovanie dopravy s názvom COMMANDER - monitoring vozidiel satelitným systémom,
- výstupy z ekonomického systému SOFTIP PROFIT na spracovanie pokladničnej knihy, spracovanie údajov z personalistiky a mzdy a účtovníctva,
- elektronický dochádzkový systém,
- webové stránky: www.svkpo.sk, www.portalsvk.sk,
- zoznam úbytkov,
- prírastkový zoznam,
- kamerový systém.

V rámci mimoriadnych kontrol, resp. kontrol mimo plánu kontrolnej činnosti sa realizovala kontrola stavu vyraďovacích prác, revízie fondu, dodržiavanie príslušných právnych noriem pri vedení zoznamu úbytkov z dôvodu organizačných zmien od I/2019, kedy sa proces revízie a následného vyraďovania rozdelil na dve časti.

Súčasťou kontrolnej činnosti bolo **11 kontrol v oblasti ochrany osobných údajov** a dodržiavania platnej legislatívy v oblasti ochrany osobných údajov v rámci dodržiavania Bezpečnostnej smernice na ochranu osobných údajov. Kontroly realizované zodpovednou osobou v rámci IS Edičná činnosť, IS Personalistika a mzdy, IS účtovníctvo, IS Kamerový systém, IS Používatelia a IS Rómska kultúra boli uskutočnené priebežne a náhodne v rámci plánu kontrol (vnútorná kontrola) a v rámci kontrol súlade s Bezpečnostnou smernicou na ochranu osobných údajov. Tiež sa uskutočnilo **18 kontrol zamestnancom vnútornej kontroly** (z toho jedna doplnená kontrola mimo plánu kontrolnej činnosti). Doplnená kontrola „Kontrola plnenia naplánovaných aktivít a spracovania DKO - plnenie plánu spracovania DKO a plánu realizácie aktivít (podujatí) DICRK“ bola pridaná do plánu kontrol dodatočne pre overenie efektívneho plnenia naplánovaných aktivít

Tiež sa uskutočnili **kontroly v oblasti informačnej bezpečnosti** zamerané na inštaláciu legálne zakúpeného softvéru, inštaláciu shareware, freeware, trial a demo, aktuálnosť antivírusovej a spywareovej ochrany u náhodne vybraných staníc a OOF, OEP a OASF.

Kontrolné akcie realizovali predovšetkým zamestnanec vnútornej kontroly pod dohľadom riaditeľky a vedúcich zamestnancov, vedúci zamestnanci, ktorým kontrolná činnosť vyplýva z riadiacej funkcie, zodpovedná osoba pre oblasť ochrany osobných údajov a bezpečnostný manažér pre oblasť dodržiavania informačnej bezpečnosti.

Pri kontrolách neboli zistené žiadne väčšie nedostatky. Odporúčania na jednotlivých oddeleniach, ktoré vzišli z kontrolnej činnosti, budú nanovo odkontrolované v roku 2021 pre sprísnené protipandemické opatrenia a celkovú situáciu s pandemiou COVID-19.

V roku 2020 bola zaevidovaná jedna sťažnosť v Štátnej vedeckej knižnici v Prešove za neoprávnenosť uloženia pokuty za oneskorené vrátenie knižničných jednotiek.

Externé kontroly a audity

V roku 2020 boli vykonané **dve externé kontroly** a nebol vykonaný žiadny audit. Kontrolným orgánom externej kontroly boli Regionálny úrad verejného zdravotníctva v Prešove a kontrola z Ministerstva vnútra SR – Štátny archív v Prešove.

Kontrolný orgán:	Regionálny úrad verejného zdravotníctva v Prešove
Dátum vykonania kontroly:	19.05.2020
Predmet kontroly:	Overenie dodržiavania opatrení vydaných Úradom verejného zdravotníctva SR pri ohrození verejného zdravia zo dňa 5. 5. 2020, OLP/3795/2020 z dôvodu vyhlásenia mimoriadnej situácie na území Slovenskej republiky vládou SR a pandémie ochorenia COVID-19

Výsledok kontroly:

Regionálny úrad verejného zdravotníctva v Prešove pri kontrole sa nezistil žiadne porušovania opatrení.

Kontrolný orgán:	Ministerstva vnútra SR – Štátny archív v Prešove
Dátum vykonania kontroly:	24.09.2020
Predmet kontroly:	Kontrola správy registratúry v Štátnej vedeckej knižnici v Prešove za obdobie od roku 2013 do roku 2020 a dodržiavanie zákona č. 395/2002 Z. z. o archívoch a registratúrach v znení neskorších predpisov, ustanovení vyhlášky Ministerstva vnútra SR č. 628/2002 Z. z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o archívoch a registratúrach a o doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ustanovení vyhlášky MV SR č. 410/2015 Z. z. o podrobnostiach výkonu správy registratúry orgánov verejnej moci a tvorbe spisu v znení vyhlášky MV SR č. 49/2019 Z. z., ako aj dodržiavanie záväzných interných aktov riadenia na správu registratúry (najmä registratúrny poriadok a registratúrny plán).

Výsledok kontroly:

Ministerstvo vnútra SR – Štátny archív v Prešove pri kontrole nezistil žiadne porušovania opatrení, rovnako ako nezistil žiadne porušovanie vyššie spomínaných zákonov.

Prešov, 22. február 2021

Mgr. Valéria Závadská, riaditeľka